

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1925 január 25

23. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délután
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. J. Szorkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Önvallomás

A világ rendkívül ostoba — mondotta Mussolini a *Lokalanzeiger* tudósítójának. Ha egy politikus, aki nincs hatalmon, aki minden erőfeszítése, munkája, iparkodása, minden munkában, időben és energiában tanusított áldozatkészsége mellett nem tudta megszerezni a népszerűséget s e nélkül még rá sem léphetett az uralom felé vezető útra, ha ilyen politikus mondja azt, hogy a világ rendkívül ostoba, akkor megértjük a kijelentést s megértjük a lelkiállapotot. Végére is mivel vigasztalja magát a kettétört élet-pálya, az elfogyott reménykedés, a homokba fuladó paták, a meg nem hallgatott prófeta! *Ostoba a világ!* A rossz színész azzal vigasztalja magát, hogy nem érti meg a közönség, a rossz tanár nem tud mással védekezni, csak hogy a tanítványai rosszak, a rossz költő nem érti meg kora, a rossz író félreismeri a kritika, a rossz politikust nem hallgatja meg s nem követi a — rendkívül ostoba világ. Ez valóban mindennapi jelenség. Senki nem ismeri be, hogy a hiba benne van, hogy érvei fogyatékosak, koncepciója hibás, senki nem ismeri fel saját magában az *ibseni élethuzugságot*, mely egyformán hazugság, akár vadászterületnek tekinti a padlás-szobát, akár azt tartja hivatásának, hogy az élethuzugságtól megtisztítsa az embereket. A hivatottság jogcímét megjeleníti mindenki magában, a hivatottság jogcímét, mely a pótolhatatlanság és nélkülözhetetlenség csalóka áhítet kelti. S ha az események s az eredmények nem igazolják a jogcímét, akkor kész a mentség, kész a vigasztalás: a világ ostoba, az emberek gyarlók, vagy, ahogy az öreg Ugron fogalmazta meg: gyöngé a nép, romlott az erkölcsiség. Nem ismerik fel benne az igaz érdemet, nem ismerik fel természetesen benne a hivatott tehetséget, hja, — mondják — senki sem prófeta a maga hazájában.

De ha hatalmon lévő politikus vallja hittel és meggyőződéssel, hogy a világ rendkívül ostoba, akkor vagy az önismeretnek csodálatos tisztaságig elért fokát, vagy a *judicium* biztonságának egyedülálló példáját kell benne látnunk. A világ rendkívül ostoba, mert — hatalmat adott nekem. Másképp a józan értelem nem is tudja ezt a mondatot folytatni. Enyém a siker, enyém a hatalom, — szavalhatja el a teatralis pózoktól éppen nem irtózó Mussolini — homlokom köré babérkoszorút font s lábam alá piedesztált emelt a dicsőség, a népsze-

rűség napja rám ragyog, minden cselekedetemet a történelemben vetíti át az a tömeg, amelyik mögöttem áll s előttem térdepel. Ez a tömeg elhiszi, hogy amit mondok, az az igazság, amit hirdetek, az a jövő, amit cselekszem, az a jog, ez a tömeg elhiszi, hogy én voltam a végső menedék, hogy én vagyok az elhízott herosz, én vagyok az új, az igazság és az élet.

Az olasz nép, amelyik hívó szavára felvonult a Mars mezőre, amelyik uralomra emelte, valóban elhiszi. Az olasz nép nem veszi észre azt a gazdasági leromlást s azt a nemzetközi izoláltságot, amit a Mussolini-uralom hozott neki. Az olasz nép nem vesz észre, hogy a meg nem torolt gyilkosságok politikája a közmorál-

és jogrend emberi szolidaritásából kitudja a Mussolini-rezsimet s azt a népet, mely ezt a rezsimet támogatja. Az olasz nép meg nem veszi észre, hogy a hősi gesztus varázsa elkopott, a heroikus pózok presztízse szétfolyt, az emberi társadalom elfordul a nyers erőszak politikai rendszerétől s a béke ígérését, a béke módszereivel keresi. A napot akkor is a horizont felett látjuk, amikor az már rég lealdozott. Az olasz nép még a hatalom trónján s a dicsőség pajzsán látja és ünnepli Mussolini, holott kemény profilja, kemény szavai s véres cselekedetei már rég elmerültek a történelem örvényében.

A világ rendkívül ostoba, — mondotta Mussolini. De csak azért, mert hatalmat adott neki.

találtak meg. Az okmány tehát *nagy politikai fontossággal bír, de bírói eljárással nem használható* — mondotta az osztályfőnök.

Drinkovics a királynál

Drinkovics Máté horvát tárca nélküli miniszter szombaton kihallgatáson jelent meg a királynál, aki gyengélkedéséből már felgyógyult.

Kraft dr. nyilatkozata

A német párt elnöke, dr. Kraftnak, a belügyminiszternél tett látogatását — amelyről a *Bácsmegyei Napló* is beszámolt — egyes beogradi lapok úgy magyarázták, hogy dr. Kraft ez alkalommal közeledést keresett a radikálisokhoz. *Makszimovics belügyminiszter azonban a találkozást visszautasította.* A lapok közlésével kapcsolatban dr. Kraft a következő levelet intézte a lapok szerkesztőségéhez:

— Makszimovics Bózsó belügyminiszternél tett látogatásomnak a sajtó egyrésze egész más jelentőséget tulajdonított, azt írván, hogy ez alkalommal más politikai személyek után is közeledést kerestem a radikálisokhoz. Ezzel a hírrel szemben szabadon kijelenteni, hogy én nem látogattam meg a belügyminiszteren kívül egyetlen más minisztert sem, sem pedig pártpolitikust. A belügyminiszternél tett látogatásomnak egyedüli célja az volt, hogy tiltakozzam azok ellen a hatósági utkapások és törvénytörések ellen, amelyeket a Vaidaságban a német lakossággal szemben elkövettek. Mindezekről memorandumot is terjesztettem elő, amelyben adatokat szolgáltatam néhány vaidasági főszolgabíró, községi jegyző és egyéb hatósági közér önkényes eljárásáról. Nem felelnek meg tehát a valóságnak azok a hírek, hogy a német párt képviselői bizonyos ajánlatokat tettek volna a kormányzópartok vezetőinek. Pártunk politikai magatartása fölötti ítéletet nyugodtan rábízzuk az objektív közvéleményre, a mely előbb vagy utóbb, de helyesen fogja megbecsülni politikánk teljes és pozitív törekvéseit.

A miniszterek agitációs köruton

A kormány tagjai közül szombaton többen vidékre utaztak, hogy a választási agitációt kerületeikben vezessék. Néhány miniszter Dél-szerbiába ment, ahol különösen heves harcot folytat a radikális-párt a dzsemijetel és a demokratákkal.

El'entetek a Davidovics-pártban?

A *Recs* értesülése szerint *Marinkovics Voja volt külügyminiszter lemondott a demokrata-párt főbizottságában viselt tagságáról.* Marinkovics lemondását levélileg közölte dr. Krsteli Ivánnal, a főbizottság elnökével, tekintettel arra, hogy *Davidovics Luba nem tartózkodik Beogradban.* A lap szerint Marinkovics lemondásának az oka egyelőre ismeretlen, de úgy látszik, hogy a *Davidovics-klubban súlyosabb nézeteltérések vannak,* amelyek nem fognak következmények nélkül maradni.

A zagrebi rendőrfőnök a bíróság letartóztatását követeli

Súlyos konfliktus a zagrebi rendőrség és a törvényszék között
A „Slobodni Dom“ betiltása körül robbantak ki az ellentétek

A horvát-magyar szerződés nem kerül a bíróság elé

Példálatlanul éles konfliktus támadt a legutóbbi napok eseményei következtében a zagrebi rendőrség és a bíróság között. A lappangó ellentét, amely a horvát köztársasági parasztpárt ellen megindult eljárás során elejétől fogva tapasztalható volt az igazságszolgáltatás és a rendőrhatalom között, most nyilván kirobbant abban a rendkívül erős bírálatban, amelyet dr. Bedekovics Janko zagrebi rendőrfőnök mondott, a törvényszéknek a *Slobodni Dom* betiltása ügyében hozott határozatáról. A rendőrség ugyanis az obznana alapján betiltotta a Radics-párt hivatalos lapját. A *Slobodni Dom* kiadó a bírósághoz fordult azzal a kéréssel, hogy semmisítse meg a betiltást. A bíróság a kérést a következő indoklással utasította el:

— Mivel a zagrebi kiráivi rendőrizgatóság nem kérte idejében a bíróságtól a lapbetiltás jóváhagyását, emellett az alkotmány és a sajtótörvény rendelkezései értelmében a tilalom ipso iure feloldottnak tekintendő, tehát a bíróság a kérést, mint tárgytalant, elutasítja.

Dr. Bedekovics rendőrfőnök a bírói határozattal kapcsolatban a *»Vreme«* munkatársa előtt terjedelmes nyilatkozatot tett, amelyben többek között a következőket mondotta:

— Ez egyedülálló eset a bíróságok történetében. Ha a törvényszék már elfogadott egy felebbezést a közigazgatási hatóságoknak minisztertanácsi határozaton alapuló intézkedése ellen, akkor azt a minisztertanácsnak kellett volna felterjesztenie döntés végett. A zagrebi tör-

vényszék azonban az *államtanács jogkörét ragadta magához és kormányhatározatot hatálytalanít.* A törvényszék nem ismeri el a legfőbb állami hatóságot és az alkotmányt csak akkor ismeri el, ha neki konvenjál.

— A zagrebi törvényszék elrugaszkodott az államtól, a bírák felcsaptak szabad betyároknak — mondotta a rendőrfőnök. Erre a viselkedésre *seprőnek kell lennie Beogradból, hogy kintszítsa az osztrák örökséget.* Nemcsak kiscserizni, hanem *be is kell zárni őket,* mert az államtól való minden elrugaszkodás: büntetendő.

A rendőrfőnök szokatlanul heves állásfoglalása a bíróság ellen országszerte élnék feltűnést kelt és valószínűleg nem marad további fejlemények nélkül.

A „horvát-magyar szerződés“ nem — bizonyíték

Zagrebből jelentik: A Radics zsebében talált horvát-magyar szerződés-t, amelyet a napokban hozott nyilvánosságra a belügyminisztérium, a rendőrség még nem adta át a vizsgálóbíróknak és valószínűleg nem is fogja átadni. Dr. Horvat Cvetko, a zagrebi rendőrség politikai ügyosztályának főnöke, az utasítárok előtt kijelentette, hogy az okmány *épen irt szövegét sürűn tartják Radics sajtókezű korrekta-riái és betoldásai, de aláírás nincs rajta.* Ezért nem lehet megállapítani, hogy a fogalmazványt Radics elküldte-e oda, ahová szánta. A szerződés tisztázatát, amely Radics aláírásával is ellátva, bíróság elfogadható vád alapját képezhetné, nem

Frohreich Ernő megőrült

Idegrohamában véresre zúzta magát

Sopronból jelentik: Emlékezetes még az egyedi gyilkosság, amelynek áldozatát, *Egyedi Arthur* dúsgazdag földbirtokos testvérje *Frohreich Ernő* gyilkolta meg. A feltűnést keltő ügyben annak idején kiterjesztették a nyomozást Egyedi lányaira, köztük *Frohreich feleségére*, sőt legutóbb a család nőtagjai ellen pótnyomozást is rendeltek el, de ez nem vezetett eredményre.

Közben már elkészült a soproni ügyészség vádirata *Frohreich Ernő* ellen és a főtárgyalást február végén kellett volna megtartani. *Frohreich*, aki letartóztatásának első napjaiban nagyon zavartan és nyugtalanul viselkedett a fogházban, azóta megnyugodott, úgyhogy fölöslegesnek is látszott elmebeli állapotának megvizsgálása.

Szombaton azonban *Frohreich* váratlanul az elmebeli tünetei mutatkoztak. A soproni ügyészség fogházának első emeletén levő cellájában a vizsgálati fogságban levő *Frohreich Ernő* idegrohamot kapott és olyan erővel verte magát többször a cellában levő vaságyhoz, hogy véresre zúzta magát. A dühöngő embert csak nehezen sikerült megfékezni és hidegvizes lepedőkbe burkolni.

Frohreich megfigyelés végett Budapestre fogják szállítani.

A kifli

nem drágult meg, de kisebb lesz
A péksütemények ára a régi marad

Csak két napja, hogy a szuboticeai pékek a kenyérnek és a fehérítőmennynek az árát — mint a *Bácsmegyei Napló* megírta — teljesen indokolatlanul felemelték. A péksütemények árának 50 százalékos emelése a fogyasztók körében azonban olyan ellenszenvvel találkozott, hogy a drágulás óta fele annyi kifli és zsömlye se fogyott Subotícán, mint azelőtt és így ez a halgatóságos bojkottal fogadott áremelés nagyon rossz üzletet jelentett a pékekre.

Ennek tudható be, hogy a pékek szombaton már jónak látták visszaállítani a régi árakat és így a kifli ismét ötven para, a zsömlye pedig

egy dinár. A régi árak visszaállítása azonban egyáltalán nem ösztönözte, mert az árral együtt leszállították a pékek a fehérítőmennyek súlyát is. A zsömlye és kifli most már olyan kicsinyre zsugorodott össze, hogy valóban rájuk illik az »aprósütemény« elnevezés.

A kenyér árát egyelőre nem szálaltották le a pékek a régre. Valószínűleg azért nem, mert itt a súlyt nem lehet csökkenteni, miután egy kiló kenyér bármilyen ár mellett is egy kilogramm súlyu kell hogy legyen. Ez direkt szerencse a szegény fogyasztók számára.

A dobricai jegyzőgyilkosság

A forradalom epilógusa

Főtárgyalás a noviszadi ítéletábrán

Az 1918. esztendői forradalom a bánáti Dobricán is felfordult állapotokat teremtett. Fosztogatások és rablások napirenden voltak. *Bányás Tódor* dobricai cigány látva, hogy megtorlatlanul lehet fosztogatni, november 3-án elment *Czankovics* Dusan dobricai községi jegyzőhöz és fegyverrel a kezében pénzt követelt tőle s megfenyegette, hogy ha nem ad pénzt, lelövi.

Czankovics Dusan jegyző látta az általános forradalmi hangulatot, ijedtségében ötven koronát adott a cigánynak, aki kezét csókolt a jegyzőnek, s hálából felajánlotta neki a védelmét arra az esetre, ha bárki más megtámadná.

Két órával utóbb azonban *Bányás Tódor* cigány három testvérével, *Mladennal*, *Vládával* és *Arkadiával* újból előtt *Czankovics* jegyzőhöz, akinek mellének most már négy katonapuskaszegeződött és *Bányás Tódor*, a csapat vezetője utra pénzt követelt a most már még jobban megszeppent jegyzőtől, aki most már 1280 koronát adott át a négy cigánynak.

Czankovics jegyző, hogy a már rendszerre vált fosztogatásokat elkerülje, összezsomagolt és fiával és egy pár börtönddel kocsira szállt, hogy elmeneküljön.

A jegyző és fia már a kocsin ültek, amikor újabb fegyveres emberek érkeztek házához, akik már nem követeltek pénzt, hanem szó nélkül — fia szemeláttára — lelőtték. A jegyző nyomban meghalt, a fia — akivel ugyancsak végezni akartak — elmenekült.

A két gyilkos: *Lepedat Veliszláv* és *Stefanov* Ilija dobricai lakosok lerántották a holttestet a kocsiról és puskatussal addig verték agybafele, míg a halott jegyző agyveleje ki nem loccsant.

A noviszadi nemzeti tanács annak idején kiadott rendeletével a forradalmi bűnösök ellen minden eljárást megszüntetett.

1923-ban a minisztertanács azonban elrendelte, hogy a forradalmi bűnösök ellen el kell járni.

Igy került a négy cigány és a két gyilkos a vádlottak padjára és ügyükben a panaszvívő törvényszék hat év múlva, 1924 március 21-ikén ítélték. *Stefanov* Iliját, mint tettest és felbujtót 10 évi *Lepedat* Veliszlávot, mint tettestársat 6 évi, a négy *Bányás*-fivért pedig 5-5 évi fegyházra ítélte.

Felelősség folytán pénteken tárgyalta a noviszadi felelősségi bíróság *Araniczky*-tanácsa a két gyilkos és a négy fosztogató és zsaroló bűnügyét.

A felelősségi bíróság dr. *Aradszky* Mita és dr. *Lipkovitz* védelmének meghallgatása után *Lepedat* és *Stefanov* büntetését 5-5 évi börtönré, a *Bányás*-fivérek büntetését 9-9 havi fegyházra szállította s elrendelte utóbbiak szabadlábrahelyezését.

A felelősségi bíróság indokolásában, mint enyhítő körülményre hivatkozik az akkori közállapotokra, forradalmi közhangulatra és a rendteljes felbomlására.

Dr. *Jocics* Milorád főügyész semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

A rablógyilkos Reinitz barátja

Elfogták Magyarországon a nyolcszoros gyilkos bűntársát

A Miskolcra jelentik: A nyolcszoros rablógyilkossággal vádolt *Reinitz* Jakab szatmári kereskedő bűnyűgyében hosszabb idő óta folyik a nyomozás egy *Reismann* Miklós nevű egyén ellen is, akiről a román és cseh rendőrségen kívül a miskolci rendőrség is megállapította, hogy éveken keresztül üzlettársa volt *Reinitznek*, résztvett a szokolhamisításokban és más olyan csalásokban is, amelyekkel a többszörös gyilkossággal vádolt szatmári kereskedőt gyanúsítják. Minthogy valamennyi kihallgatott tanu vallomásából és más körülményekből bizonyosnak látszott, hogy *Reismann* Miklósnak, ha nem bűnrészes is *Reinitz* gyilkosságaiban, tudomásának kellett lennie üzlettársa üzleimeiről, mindhárom ország rendőrsége széleskörű intézkedéseket tett a kézrekerítésére. A nyomozás azonban mindmáig eredménytelen maradt, úgyhogy már az a gyanu is felmerült, hogy *Reinitz* talán ezt a bűntársát is elvette láb alól.

A legérdekesebb volt a kassai rendőrség nyomozásának eredménye, amely megállapította, hogy *Reismann* több ízben megfordult *Reinitz* társaságában Kassán. Egy alkalommal *Reismann* és *Reinitz* idegenek jelenlétében összeveszték egy kassai kávéházban és ekkor *Reismann* hangosan megfenyegette *Reinitzet*, hogyha nem teljesíti kívánságát. A meggyilkolt *Nussbacher* lakásán *Klien Ignác* néven mutatkozott be a meggyilkolt ember feleségének és azt mondta neki, hogy térje Amerikába szökött.

Pénteken a hajdusoboszlói csendőrség táviratilag értesítette a miskolci rendőrséget, hogy *Reismann* Miklóst elfogta, amikor éppen magyar kártyákat akart átcsempészni a csehszlovák határon. Kihallgatásakor beismerte, hogy *Reinitz*-cel együtt követte el a szokolhamisításokat és a többi vagyoneelleni bűncselekményt, amellyel *Reinitzet* vádolják. *Reismann* bekísérték a nyíregyházi ügyészség fogházába, ahol megkezdték részletes kihallgatását.

Komédia

Írta: Cholnoky László

Különös véletlen volt, hogy a bádog műmadár is mindig éppen akkor ontotta legpazarabb trilláit, amikor a cigány is jobban nekifeküdt a hegedűjének és a nagybögös, akiről lötyögő nadrágról Pötttyendi Bugyogónak neveztek, nyitettájával ütögetni kezdte potrohos hangszerének húrjait.

Odakinn már hajnalodott, de a betegszoba ablakablakán gondosan be voltak zárva; a lámpás rózsaszinű ernyője változatlanul megőrizte a dus, pompás, meleg különvilágot, ami este óta lebegett a vastag, lágy szőnyegek felett.

A beteg öreg hölgy. — valamikor harmadrangú színházak derengő csillaga, sok idegen nyelvű szavak futóvándora, sok parfümös virágcsokor örök-vándora, de harminc esztendője a dúsgazdag kalmár özvegye, akinek elváhatatlanul ott ragadt a nyakán, sok sziszegő mendemondának megmosolygott, de irigyelt eszelőse — ott feküdt a kereveten, a fal felé fordulva, hogy krétafehér, fonyvadt arcát csak mint apró, fehér folt világlott elő a selymek és bársonyok bíborvörös és halványlila özőnőből. Negyedik hónapja feküdt már, hogy soha többé föl ne keljen; az orvos beszélhetett neki, amit akart, rá sem hederített, mert nem volt kifogása ellene, hogy itt van már az utolsó felvonás utolsó jelenete is, bágyadt szemét lehunyva tartotta és arra gondolt, hogy amikor elől a nagy pillanat, amiről tudta, hogy ott van már a közvetlen közelben, hirtelen majd ott teremnek előtte a régi udvarlók, kezükben rózsaival és kaméliával és mindent betölt majd a bódító zsongás, mint régen, jó lesz hát felkészülni az ünnepi percre, nehogy kedvetlenül és fáradtnak találják. — Az öregasszony lelke

lejáróit kert, amelynek violái eltonnyadtak, pusztá fám a kívénült rigók már csak az istenes dolgok és a jó ételkék himnuszát nyaggatják bus csipogással és a pusztá kertben csak olvankor támadt némi nyüzsgés, ha néha egy-egy régi arc suhanik keresztül tarlott bokrai közt, csakhogy ő nem olyan volt, mint a többiek, ő sohasem szakadt el az elszállt időtől, sem akkor, amikor a férjét nyuzta, koptatta, sem most, hogy az utolsó dolgokra készült. Harmadik éjszaka ismétlődött már meg a komédia: virágillat, lágy muzsika, madár-csattogás, de a nagy pillanat egyre késett: a szölgők és szobalányok vihogva mesélgették a szomszédos polgárasszonyoknak, akik jeddő rosszalással bólogattak, miközben balkezüket a csipőjükre téve kevergették a rántást, hanem ő bizonyára ezzel sem törődött volna. Sohasem törődött semmi mással, mint azzal, hogy ő van és hogy vannak mások is, mert különben mit csinálna ő ugy magában?

Az emeleten az unokaöccse, Negyedik Jeromos tartotta rezidenciáját. Régi, nagykezü boltoslegények ivadéka, kezdetben maga is e pályán gvakornok, jelenleg magánzó, vívőr és várományos, aki helyes érzéssel már évek előtt befészkelte magát a nagyszerű özvegy bírodalmába, reggelente kezét csókolt neki, királynőnek és csillagnak nevezte rízsport hintett a hajára és kérdezősködött tőle a többi nagyság felől, akikkel valaha oly meghitt barátságban állott. Negyedik Jeromos az ismerősei, még inkább az ismerői csaktréfiából neveztek Negyediknek is, Jeromosnak is, de ő egészen könnyen elviselte a tréfiát és nem is nagyon haragudott érte. Elvégre az olyan nagy és előkelő családban... A helyzet egyébként általában meg volt elégedve, csak most, az utolsó napokban voltak komoly aggodalmai. Jóságos isten, miibe fog kerülni a töméntelen

virág, a primás le fog rá csapni, mint a karvaly, a műmadár is drága volt, hanem az okos ember tudja, hogy néha hallgatni is célszerű. Elvégre mint komoly és képzett vívőr nagyon jól tudta, hogy a harmadrangú csillagok igen szeszélyesen változtatják a fényüket, ...hátha az isteni nő az utolsó pillanatban mást gondol? Mi lesz akkor a sok szép reménnyel és a sok fényes ígérettel, amiket ő már bőven osztogatott erre is! amarra is?

*

Pötttyendi Bugyogó letette a nyitott tütyjét, mert a balkezübe hirtelen beleállt a göres. A testület többi tagja nyomban követte a példáját, a szerződés nem volt percekhez kötve.

— A felszáraru vénasszony — sugták egymásnak — ugyis alszik azóta, de meg így hajnalban, kialudhatatlanul, a jó vacsora és a sok bor után igen kellemes dolgok várják otthon a feleséges embert.

Csakhogy ebben a pillanatban megcsikordult az emeleti lépcső. Negyedik Jeromos szállt alá a magasságból, hogy kezetesókoljon vezérlőcsillagának és utánanézzon, hány éjszakai kiadást kell még előreláthatóan beillesztenie a költészetébe.

Amint a lépcsők zaja felhangzott, a primás ut, halk nótába kezdett. A munka végén kell a legtöbb szorongalmat kifejtetni.

A trónörökös, amint belépett és körülnézett, maga volt a minden örökösök élő szobra, az abszolút-örökös. Ezen az éjszakán nem aludt semmit: a földszintről felhangzó muzsika nemcsak a boldog elmúltak emléket ébresztette fel lelkében, hanem a még boldogabb elővendők reményét is.

Csendesen, de méltóságtelesen oda ment a kerevethöz, a beteg felé hajolt,

nyomta kiaszott mellére, azután hirtelen felkapta a fejét és a cézárók fagyos megfogatta a homlokát, a füllér odanyugalmaival azt mondta a primásnak:

— Elmehettek!... Holnap majd megkapod a pénzedet, de ne felejtse el, hogy a tegnap esti pörkölt már lemegy befőle!

Hatalmas, fontos léptekkel átarszolta a szobát és feltépte az ablakot. Ez a perc már régen élt az álmaiban, minden dus reménységével együtt, és ezek a reménységek most, éppen most, valóra váltak.

Pár percre csend lett, nem hallatszott más, mint a messi országúton ballagó szekerek csörömpölése.

A nagyszerű nő éppen most nyújtotta karját legszemesebb udvarlójának, nem maradt vágy betöltetlenül ezen a napon. A komédiának pedig vége volt.

Negyedik Jeromos nagyszerű lendülettel távoztást intett, de akkor a műmadár a beesapodó szélben lefordult az álványáról és éles csattanással odavágódott a szoba közepére. A kontrás, akiről a tegnapi pörkölt ügye felbőszített, hirtelen odaugrott és dühödtlen belerugott az ál-csalogányba.

— Hogy gebedtel volna meg az asszonyoddal együtt! Mindig beleszótottál a mesterségembe!

A bádogmadár sziszegve végigsiklott a padlón, egészen a falotasságyig. Ott megállt, de a masinája működni kezdett és akkor a torkából olyan félelmes, csukló sikoltózás tört elő, mintha az elhárítottak jayeszéketeik, vagy valami fojtogatott csecsemő hörögött volna.

Negyedik Jeromos pofon akarta vágni a kontrást, de a rettentő hangra dermedten megállt.

Akkor úgy érezték valamennyien, hogy az ablakon valami jéghideg félelmes ismeretlen kandikál be és hogy még nincs vége a komédiának.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Az erdélyi magyarság demokratikus csoportja, amelynek Kós Károly a vezetője, február elsejére — mint az erdélyi magyar lapok írják — népgyűlést tartajdonképpen a Magyar Párt kalotaszegi tagozata hívta össze, amely a következő tárgysorozatot állította össze: beszámoló a brassói nagygyűlésről, a tagozat szervezetének kiépítése és a további teendők megbeszélése. A magyar sajtó attól tart, hogy a demokratikus szellemű magyarság ezen a népgyűlésen pártot üt a Magyar Párt ellen, amely a tagozat megbízottját nem engedte szóhoz Brassóban. Kós Károly ki is jelentette, hogy a kalotaszegi magyarok kérik fogják a Magyar Párt vezetésétől a brassói kongresszuson elkövetett hibák orvoslását, valamint, hogy új kongresszust hívjon össze, amelyen az erdélyi magyarságnak megfelelő új vezetőséget válasszanak. A Kós-frakció szervezkedéséről Barabás Béla a következőket mondotta: »Abban az esetben, ha Kós Károlyék és a hozzájuk tartozó kalotaszegiek intenzívebb tagozati munkát óhajtanak kifejtetni, úgy ezt nagyon helyesen teszik, míhelyt azonban munkálkodásuk a központ ellen irányul, abban a pillanatban a központon keresztül automaticusan támadják a magyarságot is, amelynek bomlását előidézik, s mellyel senki másnak, mint a magyar nép ellenségének nem használják. Az egész különben nem egyéb, mint vihar egy pohár vízben. Még egyszer kijelentem, ha Kós Károlyék a központ s a központon keresztül az egész erdélyi magyarság ellen dolgoznak, úgy munkájukat legteljesebb mértékben elítélem.« Grandpierre Emil, a Magyar Párt ügyvezető alelnöke, a gyűlésről így nyilatkozott: »Egyelőre nem tudom, hogy a »Keleti Újság«-ban megjelent híradás mennyire fedi a kalotaszegi gyűlés összehívóinak intencióit, különösen nem tudom, hogy a gyűlés szervezői egyetértenek-e azzal a kitételrel, hogy a brassói nagygyűlésen elkövetett »hibák« orvoslását fogja a tagozat kívánni. Tudomásunk szerint Brassóban más hiba nem történt, mint az a bizonyos Csetry-féle felszólalás, amelyet azonban a párt elnöke legutóbbi nyilatkozatában olyan módon tisztázt, hogy abból a magyarságra semmiféle hátrány nem származhat. Egyébként a brassói nagygyűlés minden résztvevője előtt teljesen tisztán kell állni annak a ténynek, hogy az ott történtek valóban az egyetemes magyarság akaratának megnyilvánulásai és kifejezései voltak. Ellenőrizhetetlen hírek szerint a bánffyhungyadi gyűlés szembehelyezkedés akar lenni a párt vezetésével és esetleg egy új párt zászlóvontása. Nem tudunk hirtelt adni ezeknek a híreszteléseknek, mert éppen most, a Tatarescu-féle affér után, könnyen olyan szinben tűnhetnének fel az összehívó urak, mint hogyha a kormány kívánságainak megfelelő pártot akarnának összehozni és azt tálcán Bukarestnek felszervírozni.«

*

A biharmegyei prefektúrán működő bizottság előtt most folyik az állampolgársági ügyekben beadott felebbezések tárgyalása. A napokban újabb Lovass István érmihályfalvai földbirtokos felebbezési ügyét tárgyalta a bizottság. Lovass, aki osztrák-magyar hadseregbeli százados volt, Biharmegyében akart megtelepedni és az elsőfokú hatóság kedvező határozata alapján fel is vették már az állampolgári listába. Ismeretlen ellenségei azonban óvást emeltek a határozat ellen és kieszközölték az elsőfokú döntés megsemmisítését. Lovass természetesen nem törődött bele a határozat megváltoztatásába és felebbezéssel fordult az illetékes bizottsághoz. A bizottság Lovass István felebbezési ügyét éppen kedvezően készült elintézni, amikor felállt egyik bi-

zottsági tag, dr. Hoványi Gyula jogakadémiai tanár s magasabb államérdekre és állambiztonsági okokra való hivatkozással a felebbezés elutasítását javasolta. A bizottság a felszólalás értelmében határozott. A magyar lapok nagyon kíváncsiak, mik lehetnek azok a magasabb állambiztonsági okok, melyek alapján dr. Hoványi Gyula egy magyar embert elűtött jogosan igényelt állampolgárságától.

*
Tatarescu belügyi államtitkár, a bukaresti lapok szerint, a legközelebb ismét

Kolozsvárra megy, hogy a Magyar Párt elnökének, Ugron Istvánnak nyilatkozatára válaszoljon. A lapok úgy tudják, hogy újból összehívja az erdélyi sajtó képviselőit és az előttük felolvasott nyilatkozatát újabb »bizonyítékokkal« fogja alátámasztani, amelyek Hajdu István elhalálozására és ezzel kapcsolatban a Magyar Párt és a kommunisták között állítólagos szoros együttműködésre vonatkoznak. Kolozsváron természetesen kíváncsian várják Tatarescu második nyilatkozatát és az újabb »bizonyítékokat«.

Az angol liberálisok kongresszusa

Egymillió fontos propaganda-alapot gyűjtöttek össze

Londonból jelentik: A jövő hétfőn tartja országos kongresszusát a liberális-párt, hogy újjászervezkedjék. A liberálisok egymillió fontos akarnak összehozni a propaganda és organizáció céljaira, hogy ezen az összegben minden választókerületben jelöltet állíthassanak. Az új program kiemeli, hogy a jövő háborúk elkerülésére és az általános leszerelésre az egyetlen mód a nemzetközi együttműködés megszervezése. Hitvallást tesz a liberális-párt, hogy feltétlen híve a teljes szabad kereskedelemnek. Egy további programpontra, hogy az angol kormánynak a külpolitikáértékeiben és a birodalmi védelem

terén rendszeresen és szorosan össze kell tartania a dominánomokkal, a gyarmatországok iparát fejleszteni kell, szükséges ehhez az összekötő vonalak javítása és sűrítése, a ki- és bevándorlást pedig a világbirodalom alkotórészei között nem szabad korlátozni. Követeli a pártprogram a szociális biztosítást, a jóléti törvényhozást, övezgyek és árvek állami ellátását, aggkori nyugdíjat és kiérdemesült munkások számára aggkori állami járadékot. Ami a választójogot illeti, a szabadelvű pártprogram a proporcionális választási rendszer híve és azt kívánja, hogy a felsőházi tagság ne legyen örökletes.

AZ ARANYPARITÁS FELÉ

SZTOJADINOVICS PÉNZÜGYMINISZTER NYILATKOZATA A PÁRISI KONFERENCIÁRÓL ÉS A DINÁR EMELKEDESÉRŐL

Beogradból jelentik: Sztojadinovics Milán pénzügyminiszter szombaton fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt hosszabban nyilatkozott az aktuális pénzügyi és gazdasági kérdésekről.

A pénzügyminiszter mindenekelőtt a szövetséges pénzügyminiszterek párisi konferenciájáról számolt be. Rámutatott arra, hogy nem felel meg a valóságnak egyes beograd-i lapoknak az a híre, hogy a konferencián szóba került az S. H. S. királyság jóvátételi kvótáinak leállításása.

— A jugoszláv jóvátételi hányadosát — mondotta Sztojadinovics pénzügyminiszter — amely az egész német jóvátételi fizetések öt százaléka, már évekket ezelőtt megállapították és a kvóta megváltoztatásáról Párisban egyáltalán nem tárgyaltak, miután ez már véglegesen rendezve van. A konferencián Románia terjesztett elő csupán olyan kérést, hogy jóvátételi hányadosát emeljék föl, ezt a követelést azonban egyhangúlag elutasították. Az S. H. S. királyság szempontjából a konferencia két fontos eredményt mutatott fel. Az egyik az, hogy kedvező döntést hozott annak a 120 millió aranymárkának visszafizetése ügyében, amely Németország kötelességén felüli jóvátételi szállítása révén terheli az S. H. S. királyságot. A konferencián a jugoszláv delegációnak sikerült elérnie, hogy ennek az összegnek visszafizetését csak három év múlva kell megkezdeni és akkor is részletekben, olyan formán, hogy az évi részesezés tiz százaléka kerül ezen a címen levonásra. A másik fontos eredmény az volt, hogy sikerült megakadályozni egy nagy hatalomnak azt a javaslatát, hogy addig, míg az S. H. S. királyság a Németországnak járó összeg visszafizetését meg nem kezdi, Bulgária ne fizessen jóvátételt.

A miniszter ezután rátért a dinár emelkedésének kérdésére.

— A dinár javulása — mondotta — szemmel látható, 1922-ben az év

végén 5.50 volt a dinár zürichi árfolyama, 1923. végén 6.50, a múlt év végén 8, az utóbbi napokban pedig 8.50-re emelkedett. Én nem vagyok híve a dinár-kurzus abszolút stabilizálásának, amit egyesek ajánlanak. A stabilizáció ma devalválást jelentene és minthogy megvannak a feltételek a dinár további javulására is, nincs értelme a stabilizálásnak. A szakértőknek az volt a véleményük, hogy 6-os, majd később, hogy 7-es árfolyamon stabilizáljuk a dinárt. A legutóbbi hossz azonban azt bizonyítja, hogy hibás lett volna ez az intézkedés. Az a törekvésem, hogy a dinár minél előbb elérje az aranyparitást. Úgy kontempláltuk, hogy a dinár árfolyama évenként egy aranycentimes-mal fog emelkedni. Ezen az alapon kilenvenkét év alatt érné el a dinár az aranyparitást. Ezzel szemben a tapasztalat azt mutatja, hogy a dinár évenként husz-huszonöt százalékkal emelkedik.

Kijelentette végül a miniszter, hogy a dinár emelkedése nem volt kellemetlen a közgazdasági életre, mert ugyanakkor a gazdasági termékek árai is emelkedtek a világpiacon. Ezzel szemben a behozatali cikkek olcsóbbak lettek és ha a belső piacokon ez az áresés nem is érezhető egyszerre, az csak azt jelenti, hogy hatósági intézkedésekre lesz szükség az árak szabályozásában.

— Mogy milyen magasra emelkedik a dinár — folytatta a miniszter — nem lehet előre tudni, mert ez az ország fizetési mérlegének a kialakulásától függ. A fizetési mérleg nem passzív. Aktívai hozzávetőleges számokban: kivétel évi tízmilliárd, kivándorlók készpénzküldvénye ötven millió, idegen forgalmi bevételek kétszáz millió, a német, magyar, bolgár jóvátételi fizetések hatszáz millió. Passzívák: behozatal évi kilenc milliárd, idegen tőkék jövedelmei, amelyeket kivisz-

nek az országból egy milliárd, állami adósságok kamatai és annuitásai háromszáz millió, ezenkívül vannak még kisebb tételek, amelyek nem is jönnek számításba. A fizetési mérleget természetesen erősen befolyásolja a szövetségi adósságok rendezése, illetőleg Jugoszlávia háborús adósságainak kérdése, amely ma még nyitott kérdés. A háborús adósságok visszafizetése különben addig nem aktuális, amíg a békeszerződésben foglalt követelések nincsenek rendezve. Kialakulására még sokáig kell várni.

Sztojadinovics pénzügyminiszter végül a külföldi kölcsön ügyéről nyilatkozott és kijelentette, hogy Párisban tárgyalt a Bloc-csoport tagjaival, akik tavasszal az S. H. S. királyságnak újabb kölcsönt akarnak folyósítani, amit vasútépítésre fognak fordítani.

Hogyan él Radics a fogházban?

Mindennap elolvassa a Bács megyei Naplót

Zagrebból jelentik: Az ügyészégi fogház legnevezetesebb cellája ma kétségtelenül a 44-es számú cella, ahol Radics István tölti vizsgálati fogságát. A cella előtt fegyveres rendőr áll őri. Az ajtó felett kis tábla hirdeti:

Radics István fogoly.
politika miatt

Rendszerint az asztalnál ül cellájában Radics és állandóan újságokat, könyveket olvas. Nappal is villanyt égét, mert gyenge a látása. A cellát csak akkor hagyja el, amikor a vizsgálóbíró elővezetik kihallgatásra, ez az egész sétéja. Reggel nyolc órakor kel Radics és azonnal megkapja reggelijét: egy fél liter teát, egy darab kenyérral, mellé a Jutarnji Listet. Ezenkívül mintegy husz újságot olvas végig naponta Radics, gy valamennyi zagrebi lapot, a Pribicevics-párti „Ričec“ kivételével, továbbá a beograd-i Vreme, Politika, Balkan, Pravda is az olvasmányai közé tartozik. Olvassa még a szuboticiai Bács megyei Naplót, a spliti Novo Doba, az oszijek-i Hrvatski List című lapokat és egy bolgár újságot.

Ebédet hazulról kap Radics, mindig nagyon sok salátával, ez a legkedveltebb étele, és egy liter borral. Az étkezés után újból olvasás következik. Ha elfárad, fel-alá járkal a cellában, majd ismét olvas késő estig, amikor ágyába tér. Így telnek a parasztszép napjai a fogházban.

Kizárják az ellenzékét

a magyarországi szociáldemokrata-pártból

Budapestről jelentik: A magyarországi szociáldemokrata-párt vezetősége kijelölte azokat a tagjait, akik vasárnap Bécsbe utaznak, hogy résztvegyenek annak a szocialista nemzetközi bíróságnak ülésén, amelyet a magyar szocialisták és a Bethlen-kormány paktumának megvizsgálására küldött ki a londoni internacionálé. A szocialista pártvezetés megállapította, hogy a paktum aláírói ellen nem a magyarországi pártellenzék tett feljelentést az internacionálénál, hanem Kunfi Zsigmond volt miniszter, aki most a bécsi Arbeiter Zeitung munkatársa. A magyarországi pártvezetés egyik tagja a következőket mondotta a hétfői döntőbírósi ülésről.

— A bécsi tanácskozások nem jelenthetnek változást a magyarországi szociáldemokrata-párt vezetésében, mert az egyes országok pártjai teljesen önállóak az internacionálé keretén belül. Egyébként is bizunk abban, hogy a döntőbírósi Kunfi alaptalan panaszát el fogja utasítani.

A pártvezetés a párton belül kiélesedett ellenzéki hangulatra való tekintettel elhatározta, hogy erősen fo-

fellépni az ellenzék ellen és a Népszava szombati száma azt a feltűnő értesítést közli, hogy az egyik leghatalmasabb szocialista szakszervezet, az Építőmunkások Szövetsége több tagot kizárt kebeléből rendbontó viselkedésük miatt. A kizárásokról a pártvezetőség részéről a következőket mondták:

— Akik akár a pártban, akár a szakszervezetekben megbontják a rendet és ezzel a jobboldali politika malmára hajtják a vizet, azokat könyörtelenül el fogjuk távolítani. A mozgalomba a kurzus betelepített egyeseket, akik egyenesen bolsevista jelszavakkal igyekeznek a párt egységét megbontani. A most kizárt szakszervezeti tagok főként a pártvezetőség ellen izgáltak, bolsevista jelszavakkal és fajvédő tendenciával. Ez a kizárási akció még csak a kezdet, szükség esetén valamennyi szakszervezet el fogja végezni a tisztogatás munkáját.

Erre a tisztogatásra már régen szükség volt, mert a pártot nagyon is megfertőzték ezek a ketes, gyanús elemek, akikhez nekünk semmi közünk.

CIRKUSZ

•••

Rémes iszony és borzalmas szörnyűség

Egész Európában feldarabolási divat dühöng. Legutóbb a művelt Angliából érkezett a hír, hogy ott egy tyukketrecben egy szép gépirókissasszonyt találtak több darabban. A kevésbé művelt Keleten persze nap-nap után fordulnak elő esetek, amidőn az egyik polgártárs feldarabolja a másikat. A darabok nem egyszer a legalaposabb szakértelemről tesznek tanuságot.

A minap véletlenül egy iroda előszobájába tévedtem. Az előszoba kongott az ürességtől. Az irodába vezető zöldtapétás ajtó belülről zárva volt.

Belülről elfojtott kiáltások és izgatott szaváltásokból eredő hangfoszlányok hallatszottak ki. A szaggatott moudatokból azt vettem ki, hogy benn rémségesen iszonyu és hátborzongatóan borzalmas szörnyűségek történhetnek.

Tágranyított fületem a zöldtapétás ajtóra tapasztottam és lélekzetviesszafajtva figyeltem a benn folyó vagdalást, zuhanást, csapdosást és izgatott ide-oda szaladgálást. A posztóval bélelt ajtó sikeresen titkolta el a benn történő események logiszonyatosabb részleteit, de azért a rémdráma majdnem teljes egészében kibontakozott előttem a következő hangfoszlányokból:

Első hang: Nagyon szépen halt meg...

Második hang: Most ne beszéljünk erről. Sietnünk kell...

Harmadik hang: Azt a véres darabot lökje félre...

Első hang: És ezekkel a cafatokkal mi lesz?

Második hang: Vigyázzon, azt úgy nem lehet használni! Előbb meg kell kurtítani!...

Első hang: A közepét vegye ki!...

Második hang: Így ni! Az eleje már fel van dolgozva. Maga a végéből fűrészellen le egy keveset!

Harmadik hang: Én nem nyulok hozzá! Irtózom ettől a munkától!

Első hang: Akkor maga máris mehet! Nem kapja meg a részét!

Harmadik hang: Ugy? Engem ki akarnak nullázni? Hát ezért végeztem ezt a szörnyűséges, mocskos munkát?...

*

Irtózatossá érő erőszakkal feltéptem az ajtót. Az irodában rémes látvány tárult szemem elé. Hároman álltak egy asztal körül, amelyen több darab feküdt. A színgazgató, a dramaturg és a színházi titkár... A dramaturg volt a legüdüsebb, mert a színház készülő udonságát, a rosszul lefordított véres drámát, amelynek végén a hős olyan szépen hal meg, nem akarta átdolgozni...

Lovászky Károly

Bethlen miniszterelnök és Peidl tárgyalása eredménytelenül végződött

Bethlen nem hajlandó a titkos választójogot garantálni
Az ellenzéki blokk továbbra is passzivitásban marad

Budapestről jelentik: Gróf Bethlen István miniszterelnöknek Peidl Gyula szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselővel titokban folytatott bizalmas tárgyalásáról elterjedt híreket hivatalosan is megerősítik. azzal a hozzávetéssel, hogy az értekezleten Vázsonyi Vilmos is résztvett. A bizalmas megbeszélés értesülésünk szerint ama tárgyi szempontok körül forgott, amelyek lehetővé tehetnék az ellenzék számára, hogy a parlament munkába ismét bekapcsolódjon és amely szempontok érvényesítésétől teheti csak függővé az ellenzék azt, hogy a választójog titkosságáért és tisztaságáért bent a Házban vehesse föl a küzdelmet. Presztizskérdések az ellenzék részéről nem szerepeltek. Vázsonyi és Peidl csak arról akartak tájékozódni, hogy hajlandó-e a kormány a választójog titkossága tekintetében olyan álláspontot elfogadni, amely az ellenzéknek az új házszabályok alapján való tárgyalást lehetővé teszi.

A megbeszélés során kitént, hogy a választások tisztaságának biztosítása tekintetében a kormány hajlandó bizonyos garanciákról gondoskodni, kitént továbbá, hogy a büntető-novella előráncigálásával illetve annak közeli plenáris tárgyalásával

sem akarja a kormány a helyzetet jobban komplikálni, amde a választójog titkossága tekintetében Bethlen nem volt hajlandó tovább menni eddigi álláspontjánál, hogy tudniillik a törvényhatósági városokon túl legfeljebb még a rendezett tanácsú városokra, valamint az ipari központokul tekinthető kerületekre nézve terjeszteni ki a titkos szavazást.

Ebben a leglényegesebb pontban a csütörtöki megbeszélés során nem történt megfelelő közeledés. Politikai körökben természetesen ez a csütörtök esti bizalmas megbeszélés a legélesebb megvitatás tárgya volt. Mindenesetre eredménynek minősítik, hogy a kormány és ellenzék között legalább a közvetlen eszmecsere is megkíséreltetett. de a parlamentti béke megteremtésére ez semmi jelentőséggel sincs, mert már nem az a kérdés van kiélezve, vajjon az ellenzék bemegy-e a Házba, vagy sem, hanem teljesen a választójog megoldásának kérdése nyomult előtérbe. Ez pedig nemcsak a passzív ellenzéki blokk ügye, hanem azoké az ellenzékieké is, akik bent vannak a Házban, sőt az egységspárti ama részéé is, amely a titkos választójog feltétlen hívének vallja magát.

Egy rovottmultu pincért majdnem fölvettek a népszövetségbe

Letartóztatták Transkaukázia királyát

Néhány nappal ezelőtt bejárta a világ sajtóját az a hír, hogy Nizzában a francia rendőrség egy nagystílusú szőlőbirtok tartóztatott le, aki Transkaukázia királyának adta ki magát, királyi lábon élt és a nizzai kereskedőket alaposan megkárosította. A transkaukáziai királyi őfelsége szőlőbirtokai nem szorítottak csak Nizzára, mert most kiderült, hogy élénk hivatalos, bár némileg egyoldalú érintkezésben állt a népszövetséggel is. A népszövetség tanácsának elnökségéhez január 7-én a következő viaszpecsétes, szalagokkal lezárt, selyemborított irat érkezett:

»Transkaukázia, Vitanvalia, Maikop és Fergana egyesült királyság.

A külügyminiszter kabinetjétől.

156—1925. szám, január 5.

Öccellenciájának, a Nemzetek Szövetsége elnökének

Genf.

Excellenciád!

Van szerencsém kérni Transkaukázia, Vitanvalia, Maikop és Fergana egyesült királyság felvételét a nemzetek szövetségébe.

Ebből a célból bemutatom:

1. A királyság alapításának és függetlenségi nyilatkozatának okiratát másolatban a Király és a meghatalmazott miniszterek aláírásával.

2. Pótlólagos függetlenségi nyilatkozatot Maikop és Fergana vidékek részéről, melyek a királysághoz csatlakoztak.

3. Öt kiáltványt és trónbeszédet a királyság megalapítása alkalmából.

4. Az alkotmányos királyi bizottság átiratát.

Jelenleg a Király a királyságot angol-olasz protektorátus alá helyezte, a minék fejében támogatást fog nyerni ezektől a hatalmaktól.

Szerveztünk állandó alkotmányos kormányt és véglegesen megállapítottuk határainkat.

Van minisztériumunk, melyet a Király és a parlament szabályszerűen bizott meg.

Kormányunk vállalja azt a kötelezettséget, hogy a nemzetek szövetségének szabályait respektálja.

Bizván a nemzetek szövetségének lojalitásban, remélem, hogy értesítést kapunk a kebelébe való felvételünkről.

Fogadják kérem stb.

Alexis de Dokudovsky herceg

külügyminiszter.

Ideiglenes cím:

Madame Nabias ügyvédné Nizza, Avenue De La Victoire 2.

Az ismeretlen külügyminiszter leveléhez tényleg csatolva voltak mindazok az okmányok, amelyekre beadványában hivatkozott. Az angol titkár tanácsalannul nézegette ezt az irattömkeleget, közte azt a bizonyos királyi nyilatkozatot, mely így kezdődik:

»Mj, Louis-Leon Lafarge de Vitanval hercege, a család szuverén feje, az aranyas-rend parancsnoka» stb. stb. ... és úgy végződött: »Kelt ez a királyi levelünk Nizzában

Lajos király s. k.»

A közepe pedig felsorolta a kérdéses királyság határait, melyeket két londoni közjegyző hitelesített még 1915-ben. Eovik pont szerint a király családtagjainak is a »királyi fenség» címet adományozza, egy másik szerint az állam nemzeti lobogója sárga-fehér-piroszszínű ezveendő részekben. Végezetül elrendeli a király egy folyamati hajóraj s egy kereskedelmi- és egy postal léghajózási központ felállítását.

Az angol titkár, mint pontos hivatalnok a 28-as számú iktatókönyvben 10629. szám alatt iktatta a beadványt és átküldte az illetékes politikai osztályhoz, amelynek titkára Abraham pro domo elintézésésként az akta külzetére ezt írta:

— Ha bármint felelünk is rá, csak pub-

likálják ezek a tréfacindók és nevétségessé tesszik magunkat. Vétevényem szerint nem kell figyelembe venni. Abraham.

Az osztály vezetője hozzájárult ehhez az elintézéshez, amennyiben mindössze ennyit írt az aktára:

»Iratdárba. Mantoux.»

Transkaukázia és a többi egyesült földök királysága azonban nem nyugodott bele ebbe az elintézésbe, mert január 17-én új beadvány érkezett Dokudovsky külügyminisztertől, melyben megsürgötti Transkaukázia felvételi kérelmének elintézését. Drammond, a népszövetség főtitkára óvatosan ezt felelte erre a sürgetésre:

»A nemzetek szövetsége titkarságának van szerencséje bizonyítani, hogy Alexis de Dokudovsky herceg január 5-én kelt 156. számú iratát megkapta:»

Mire ez a válasz Nizzába megérkezett, már nem volt kinek kézbesíteni, mert közben Dokudovsky herceg külügyminiszter urat ugys mint Louis-Leon királyt és Lafarge herceget a rendőrség letartóztatta. Megállapították róla, hogy negyvenhétéves. Houffleurben született, René Louis Lafarge nevű foglalkozás nélküli pincér, akit már 1904-ben különböző csalásokért öt évi börtönre ítélték. Most is körözés alatt áll, egyéb szélhámoságok miatt és ezért tartóztatott le szeretőjével együtt Nizzában, ahol egy éve már ingyen lakik a legnagyobb szállóban, millió diadémot esalt ki egy ékszerésztől barátja részére, ugyancsak egymillió frankig rendelt neki ruhákat Redfern szabóüzletében, nem említtve a sok kicsalt pezsgőt és nyálánkságokat.

Népszövetségi körökben most nagy az öröm, hogy véletlenül fel nem vették a nemzetek szövetségének tagjai közé a szélhámos pincér Kaukázuson túli országát. Pedig éppen jól jönne most egy új ország a kilépett Costarica helyére.

Nyolc bankot

megszüntetett az osztrák kormány

Főlszámolásra kényszerítik a csődbejutott pénzintézeteket

Bécsből jelentik: A szövetségi kormány annak a felhatalmazásnak alapján, amely a bankok szavatossági törvénye értelmében megilleti, elhatározta nyolc olyan banknak a megszüntetését, amelyek már régebb óta egyezségi eljárást folytatnak hitelezőkkel.

Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy szüntesse a felszámolást, mert a tapasztalás azt bizonyítja, hogy egyes bankok, noha az egyezségi eljárás kedvezőtlenül alakul, azon fáradoznak, hogy továbbra is értékesítsék a bankkoncessziót.

A kormány intézkedése a Wiener Lombard- und Eskomptebank, a Deutsche Bodenbank és a Depositentbank tekintetében csak április 15-ikén léphet hatályba. föltéve, hogy ezek a bankok időközben nem fuzionálnak más nagy pénzintézetekkel, amíhez egyébként a kormány engedélyre kell.

A Lombard- und Eskomptebankra nézve ez a lehetőség majdnem megszüntetnek tekinthető, miután a brüsszeli Banque D'Outre Mer pénzügyi támogatása elesik. Így tehát ennek a banknak mint önálló pénzintézetnek fennállása alig jöhet többé számba.

Gummi füzök 350 -- dinártól

Haskóttó és Gradhalter

orvosi rendelésre.

Haszfűző, Gyomorszorító, Melltartó,

Regi füzöket divatra átalakítok.

Virág Leontina Aleksandrova ujlca 11.

Feloszlatják

a subotícai tanügyi inspektorátust
Popovics inspektort nyugdíjazták

A tartományi önkormányzat életbeléptetése fokozatosan történik meg, azokat az intézményeket, amelyek a tartományi beosztás folytán feleslegessé válnak, most sorra megszüntetik.

Legközelebb megtörténik a subotícai tanügyi inspektorátus likvidálása, amelynek hatásköre átszáll a tartományi főispán mellett alkalmazott tanügyi referensre. A subotícai inspektorátus hatáskörébe tartozó subotícai, topolai és kulai tanfelügyelőségek feletti felügyelet a hácskai főispánságra száll át, amely ideiglenesen Szomborban székel, a bánáti tanfelügyelőségek feletti felügyeletet pedig a becskeréki főispán hivatal veszi át.

Az inspektorátusok feloszlására vonatkozó rendeletek már megérkeztek, átmenetileg azonban nem hajtják addig végre azokat, amíg a tanügyi referenseket ki nem nevezik. Hogy azonban a végleges likvidálás küszöbön van, bizonyítja, hogy Popovics György subotícai tanügyi inspektort január 18-án kelt utolsó nyugdíjazta a közoktatásiügyi miniszter.

Értesülésünk szerint Popovics György a petrovaradini központi katonai meteorológiai intézet vezetését veszi át.

TINTA

•••

Dicsőség

Tehát eltemették a szegény, minden részvétre érdemes hentesmestert, kit gyilkosai darabokra fűrészeltek. Koporsóban vitték ki földi maradványait, melyben nem volt benne a feje.

Mit tett életében? Nem tudom. Hiszen két héttel ezelőtt alig ismerték a nevét. Mindössze egy förtelmes gyilkosság áldozata.

De olyan lármás temetése volt, melyre évek óta nem emlékszik senkinek. Rendőrség tartotta fenn a rendet, kordont vontak, melyet a részeg tömeg áttört, megrohmozta a temetőt, belebukott frissen ázott sírokba, kimászott onnan, sáros-piros arccal lihegve tolongott, legázolta koszorúit, virágokat vitt haza ereklyéül, örök emlékül, anyák emelték magásra karongló csecsemőiket, hogy ők is lássák a páratlan jelenetet s ne felejtsek el nagykorukban sem, hogy dulakodtak, veszekedtek egy talpalattnyi helyért, mindaddig, míg meg nem érkezett a rendőrség segédcapata és semmi kétség, hogyha ott a helyzeten szoborra is gyűjtenek, az összeget hamarosan összeadják azok a nincsetlenek, kiknek kenyérré sem futja. A nép vonult föl itt, igazi mi-voltjában, a nép.

Bármennyire is durva a kegyeletnyilvánítás e formája, jelentőségét nem szabad kisebbíteni. Legyünk tisztában azzal, hogy ez a dicsőség. A nagy dicsőség, mely lobog, ösztönös és visszatarthatatlan, a kíváncsiságnak, érdeklődésnek, elismerésnek az a hisztérikus elemi kirobbanása, melyről államférfiak, hadvezérek, tudósok, költők ábrándoznak ifjúkorukban, mielőtt pályájukon elindulnának, az az apoteózis, melyben csak ritkán, merőben külső körülmények egybejárása folytán lehet részük egyeseknek.

Sok kiváló kortársamat kísérttem ki utolsó útjára, az emberiség jóltevőit, tanárokat, kik apostoli szegény-

ségben élve, nemzedékeket neveltek föl, orvosokat, kik beteg gyermekeket gyógyítottak, írókat, kik a tökéletesség felé küzdöttek, naponta tíz-négy óráig görnyedtek íróasztaluknál, dolgozószobájuk csöndjében s halhatatlan könyveket alkottak. Itt a temető üres volt. Csak a családjuk tagjai síriak a gödör előtt. Dicsőség sugárzott rájuk is, a kis dicsőség,

mely az érdem méltánylása, néhány hozzáértő szakember megértése. A nagy dicsőség azonban más. Az ilyen. Ezen töprengök ma este. Gondolataim menetét itt közlöm azok számára, kiket a hír megbabonázott. Tanutják meg ők is kellőképp becsülni a népet. És azt a dicsőséget, melyet az ő kezéből kapnak.

Kosztolányi Dezső

Herriot a vatikáni politika ellen

„XV. Benedek pápa a háboru alatt németbarát volt“

Párisból jelentik: A kamara folytatta a külügyi vitát. Délután Herriot miniszterelnök szólalt föl, hogy feleljen Briand beszédére. Kijelentette, hogy a legnagyobb tárgyilagossággal akarja megvizsgálni a vatikáni nagykövetség megszüntetésének kérdését. Meggyőződése szerint, minden államférfinak az a kötelessége, ha kormányra jut, hogy az ellenzéken hirdetett elveit megvalósítsa. Herriot kifeltent ezután, hogy XV. Benedek pápa a háboruiban nem mutatkozott Franciaország barátjának. Soha egy tiltakozó szava nem volt azok ellen a kegyetlenkedések ellen, amelyeket német csapatok Belgiumban elkövettek. Amikor pedig Amerika is beleavatkozott a háboruba, a pápa sietett kijelenteni, hogy ezzel a ténnyel igen súlyos csatlódás érte őt. Semmiféle egyházat nem akar megfenyegetni. Egész élete bizonyosság arra, hogy ő mindenkinél a meggyőződését tiszteli. Rámutat ezután arra, hogy a katolicizmus milyen szolgálatokat tett Franciaországnak Keleten. Nem szabad azonban elfelejteni azt sem, hogy nem annyira a katolicizmus támogatja Franciaországot Keleten, mint inkább Franciaország a katolicizmust.

Ismerteti ezután azokat a tárgyalásokat, amelyek a vatikáni nagykövetség megszüntetését megelőzték.

A pápa megígérte, hogy azon lesz, hogy a versaillesi békeszerződés eredményeket hozzon. Utóbb ezt az ígéretét megtámadta és egy enciklikában azt jelentette ki, hogy egy mesterséges és erőszakolt béke csak a bosszuvágyat fokozhatja az egész világon és szinte igazolja ezt a bosszuvágyat. (Nagy taps a baloldalon, heves ellentmondások jobbról). Szól ezután Herriot arról, hogy a Vatikán a jóvátételi bizottságban is igyekezett Németország javára közreműködni. Végeredményben tehát meg lehet állapítani azt, hogy az a körülmény, hogy Franciaországnak volt képvisellete a Vatikánban, nem jelentett Franciaország számára előnyt. Külön kell megemlékezni arról is, hogy a Vatikán Franciaország belügyébe is nem egyszer egészen illetéktelenül beavatkozott.

Azzal fejezi be Herriot a beszédét, hogy a kormánynak joga és kötelessége az állami ügyeket a lelkiélettől elválasztani és az állam hitvitelenségét mindenképpen biztosítani.

Herriot ezután azt javasolta, hogy a vita folytatását halasszák hétfő délutánra. Számos képviselő ez ellen nyilatkozott, végre is 330 szavazattal 236 ellenében, elfogadták Herriot indítványát.

Elítélték a Roboz testvéreket

Roboz Imrét öt, Roboz Bélát négy évi fegyházra ítélte a budapesti törvényszék — Csupán hűtlenségben monddta ki a vádlottakat bűnösnek

Budapestről jelentik: Szombaton délután fél háromkor hirdette ki a budapesti büntető törvényszék a felségsértéssel, hűtlenséggel, lázadással, súlyos testi sértéssel, magánlaksértéssel, személyes szabadság megsértésével, kormányzósértéssel, hatóság elleni erőszakkal, nemzetgyalázzal stb. vádolt Roboz Imre és Roboz Béla elleni bűnügyben az ítéletet. Az ítélet iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg, a közönség, mely a két héttig tartó tárgyalás alatt állandó zsufolásig megtöltötte a főtárgyalás termét, most valósággal megszállt minden rendelkezésre álló helyet. Feszült figyelem közt, halotti csöndben hirdette ki az elnök a bíróság ítéletét.

A bíróság csupán hűtlenség bűntettében monddta ki bűnösnek s ezért Roboz Imrét öt évi, Roboz Bélát négy évi fegyházra ítélte. A kiszabott büntetésből Roboz Imrénél egy évet és kilenc hónapot, Roboz Bélánál egy évet, nyolc és fél hónapot vett a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek.

Az indokolásban részletesen kifejti a bíróság, hogy a lázadás bűntettében miért nem monddta ki a vádlottakat bűnösnek. A Roboz testvérek — mondja az ítélet — nem képezték csoportosulást s nincs bizonyítva, hogy a Friedrich kormányt erőszakkal akarták elmozdítani. A bíróság nem tette magáévá a védelemnek azt az érvelést, hogy a Friedrich kormány törvényellen kormány volt, így hatósági jogkört nem gyakorolhatott, vele szemben tehát a hűtlenség és lázadás bűncselekményét el sem lehetett követni. Igaz ugyan — folytatta az indokolás — hogy a Friedrich kormány nem alkotmányszerűen

alakult meg, nem a koronás király nevezte ki, mégis törvényesnek kell tartani, mert a nemzetgyűlés később ilyennek tekintette, mert a nemzet törvényes kormányának tartotta s parancsoló szükség volt, hogy legyen kormánya az országnak. A Friedrich kormány letette az alkotmányra s a törvényekre az esküt s működésében az ország törvényeit hajtotta végre. Közökhajtás volt akkor, hogy ilyen kormány alakuljon. A bíróság ezért nem tagadhatja meg védelmét a Friedrich kormánytól sem, mert közömbösnek kell tartani, hogy a hatalmat milyen eszközökkel ragadták magukhoz.

A bíróság hűtlenség bűntettében azért monddta ki őket bűnösnek, mert igazolva látta, hogy a Magyarországot megszállva tartó román csapatokkal „küihatalmi érintkezés“-t tartottak fenn, azokat ellenséges cselekedetekre iparkodtak rávenni, s magyar állampolgárokat letartóztatásánál közreműködtek. A törvényszék részletesen megindokolta, hogy a többi vád alól miért mentette fel a vádlottakat.

Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlottak felebezést jelentettek be. Az elítélt vádlottak kérték, hogy egészségi állapotukra való tekintettel a bíróság helyezze őket szabadlábra. A bíróság csak Roboz Béla kérelmét teljesítette, akiről a törvényszéki orvos megállapította, hogy előrehaladott kétoldali tüdőcsúszuruban szenved.

FIORANTA?

Vajdasági festőművész párisi sikerei

Károly Ernő Szubotícán

Hírt adtunk már arról, hogy Károly Ernő festőművész több hónapi párisi tanulmányút után újból visszatért Jugoszláviába. Károly Ernő jelentékeny sikereket aratott már párisi útja előtt is s Párisban tehetsége megizmosodott, technikája kifejlődött. Párisban jelenleg körülbelül 20.000 festő él, annál jelentősebb, hogy a vajdasági magyar művész képei feltűnést keltettek a világ fővárosában s az egyik előkelő művészeti folyóirat nagyobb cikket szentel Károlynak. A »Revue du Vrai et du Beau« reprodukcióiban közli Károly Ernő több képét s Sradac, a neves francia kritikus, hosszabb cikkben dicséreti kifejezésteli és fejlett technikáját.

»Két aktja, — írja Károly Ernőről Sradac — tökéletes szépségű, a vonalvezetés harmónikus, s az anyag és meleg tónus meglepő, a modellek testtartása esodálatraméltó.

Az »Író aggastyán« szintén értékes festmény, amely a szemléltetőre nagy hatást tesz. Mély megfigyelőképességet s Károly elsőrendű portréfestői képességeit árulja el ez a kép.

Károly sokoldalúságát a pompás szajnai részletek bizonyítják. A víz reflexének esodálatos visszaadása, a felhők hangulatos megfestése, a kék ég-bolt s a képen elomló harmónikus nyugalom, mily feledhetetlenek.

Károly igazi művész.

Károly Ernő most a Vajdaságban mutatja be párisi képeit.

A noviszadi törvényszék új beosztása

Átszervezték a bírói kart

Dr. Belajzsics Vladimír törvényszéki elnök most készítette el a noviszadi törvényszék új beosztását, mely szerint az egyes tanácsok a következőképp alakulnak meg:

Vádtanács: elnök: dr. Belajzsics Vladimír törvényszéki elnök, bírák: Glumác Bogdán és dr. Medakovic Dusán törvényszéki bírák.

I. fokú büntető tanács A): elnök: Gomitrac Vojislav, bírák: Radulovic Miloje és Petrovic Liuba.

I. fokú büntető tanács B): elnök: dr. Petkovic Todor, bírák: Obradovic Dusán és dr. Kovacevic György.

Kereskedelmi tanács: elnök: dr. Belajzsics Vladimír törvényszéki elnök, bírák: Gomitrac Vojislav és Petrovic Liuba törvényszéki bírák.

Válopertanács: elnök: Farkas Ferenc, bírák: Radulovic Miloje és Primovic Jován.

Büntető felebbviteli tanács: elnök: Farkas Ferenc bírák: Marics Branislav és Primovic Jován.

Polgári felebbviteli tanács: elnök: dr. Belajzsics Vladimír törvényszéki elnök, bírák: Farkas Ferenc és Primovic Jován törvényszéki bírák.

Polgári elsőfokú tanács: elnök: dr. Grgincsevics Antal, bírák: Gomitrac Vojislav és Petrovic Liuba.

Választási tanács: elnök: dr. Belajzsics Vladimír törvényszéki elnök, bírák: dr. Grgincsevics Antal és Primovic Jován.

Egyes bírák: Vizsgálóbíró és kiskorúak bírója: Skrebljin Iván.

Polgári egyes bírák: dr. Grgincsevics Antal, dr. Medakovic Bogdán, dr. Petkovic Todor és Glumác Todor.

Kereskedelmi és cégügyzési bíró: Marics Branislav.

Rokkant- és nyugdíjsogély bíró: Radulovic Miloje.

Az éneklő kacsa

Az éneklő kacsa éppen vacsorázott, amikor beléptem az öltözőjébe. Partnerem, Ganivett II. a békacomb szeletelése közben helyet kínál meg és látogatásom célja iránt érdeklődött.

— A kollégáját szeretném meginterpellálni — mutattam a tarka kacsára, aki beleegyezése jeléül így szólott:

— Oá, oá!

— Magyarul nem beszél? — kérdeztem.

— Csak hollandusul — világosított föl Ganivett II. — Hágában születünk mindketten.

— Hány éves? — fordultam újra a kacsához, mire ő így felelt:

— Oá.

— Hét — tolmácsolta Ganivett II., aki észrevette, hogy alig konyitok a holland nyelvhez — azóta mint artista működik. Bejártuk egész Európát.

— Hol tanult meg énekelni? — faggattam tovább a messziről jött kacsát.

— Oá, á, oá! — magyarázta a laposcsőrű ténorista meggyőzően, amiből kitért, hogy mennyire monoton és primitív a holland nyelv.

Ekkor Ganivett II. ölbe vette partnerét és gyöngéd kezekkel elrendezte tolatását. Az éneklő kacsa odatolta csőrét Ganivett II. füléhez és sugott neki valamit. Egész biztos rólam tett valami megjegyzést, mire úgy tettem, mintha meg lennék sértve.

— Oá — mondta bocsánatkérően a kacsa, aki kettőjük közül a tapintatosabb volt és észrevette, hogy már tulmentek az illem határán — oá — ismételte és szeretetreméltóan rámosolygott. Ettől kezdve gyorsan és könnyen ment az interjú, amelynek során nagyon érdekes adatokat tudtam meg a kacsa életéből.

En: Kedvenc dala?

Ö: Oá á, á, oáá.

En: Kedvenc zeneszerzője?

Ö (basszusban): Oá.

En (meglepetten): És a Lehár az kutya?

Ö (megvetően): Oá!

En: Hol aratta a legnagyobb sikereit?

Ö: Oáá.

En: Mi a véleménye a modernekről?

Ö: Oá! — majd magyarázólag hozzátette — kvák.

En: Mik a tervei?

Ö: Ká-ká. Aztán rövid tűnődés után még ennyit mondott: Ká-ká.

En: Mért éppen ká?

Ö (nem felel).

Közbe észrevettem, hogy Ganivett II. minden alkalommal belecsep a kacsa lábába és a hasát nyomogatja, mintha ott egy rugó lenne. Az első pillanatban az a borzasztó gyanu támadt bennem, hogy a kacsa nem is él, csak valami ügyes szerkezet mozgatja és beszélgeti. Pár perc múlva azonban az éneklő hollandus kézzelfoghatóan adott életjelet. Ganivett II. elkáromkodta magát és miután eltüntette kabátjáról a telivér bizonyíték nyomait, letette a kacsát az asztalra.

— Mennyi gázt kapnak? — kérdeztem. Ganivett felelni akart, mire a kacsa gyorsan rászólt:

— Oáá!

— Megélünk — válaszolt Ganivett II. kitérően. — A kollega ur nem jár kávéházba, nem lump, nem iszik és így egész szép vagyon vár majd az örökösire.

— Családos? — kérdeztem.

— Kvák-kvák! — tiltakozott felháborodottan a kacsába ojtott pacsirta és bosszusan csipegetni kezdte a főtt kukoricát.

— Egy ideális kacsa a kollégám — dicsérte Ganivett II. — éjszaka mindig öröködték felettem és vadászik, ha jön az ellenség.

En: Milyen ellenség?

— Hát a pillék — mondta zavartan Ganivett II.

En: Pillangókra vadászik?

G. II.: Igen, pillangókra.

En: Olyan sok itt a pillé?

G. II.: Oja, de mennyi! Csak úgy nyüzsgönek a falon.

En: De hisz szegény pillangók nem bántanak senkit!

G. II. (dühösen): Senkit? Nézzen ide, mit csináltak velem azok a szegény pillangók! (és feltűri az ingujját, amely csupa vörös csipéssel van tarkítva.)

En: Ezt a pillangók csinálták?

G. II.: Nem is a pacsirták!

Ebben a pillanatban megszólal a rendező csengője. Ganivett II. a hóna alá kapja a kacsát és kirohan a tapétázott halfenéken. A falon megjelenik egy kövér hollandi pillé. Körülnéz, óvatosan és int hátra, mire egész sereg pillé mászik elő és kettősrendekben megszállják a terepet. (t. i.)

Kitoloncolással fenyegették meg Lipót Szalvátor főherceget

Sürgösen el kell hagynia Bécsot

Bécsből jelentik: A lapok értesítése szerint a szociáldemokrata-párt országos tanácsa közbenjár dr. Buresch tartományi főnöknél, akit felkérték, toloncoltassa ki Lipót Szalvátor főherceget Ausztria területéről. Buresch közölte a nála írt közléssel, hogy a főhercegnek a szövetségi kormány adott tartózkodási engedélyt, a maga hatáskörében tehát nem utasíthatja ki, megígérte azonban, hogy a szociáldemokrata-párt követelését közölni fogja a szövetségi központi hivatalal, miután maga is megvándorolt.

ahol Zellerndorf környékén, ahol Lipót Szalvátor tartózkodik. a munkások tüntetéseket rendeznek és általános a nyugtalanság. A szövetségi központi hivatal a tartományi főnök jelentése alapján nyomban felkérte a főherceget, hogy rövidítse meg ausztriai tartózkodását és sürgösen hagynia el a köztársaság területét, mert különben toloncuton távolítják el az országból.

Lipót Szalvátor hír szerint a legközelebbi napokban visszautazik Spanyolországba.

Kmetty bünlajstroma

A britanniás főhadnagy már az októberi forradalom alatt gyilkolt

Budapestről jelentik: Kmetty Károlyt, a hírhedt britanniás főhadnagyot, aki élel — mint ismeretes — Fényes László életveszélyes fenyegetés miatt feljelentést tett, a budapesti rendőrség nem tudta megidézni, mert kiderült, hogy Kmettynek nincs Budapesten bejelentett lakása. A bűnügyi nyilvántartó adataiból megállapították, hogy Kmetty ellen két körözés is van. Mind a kettőt a katonai ügyészség adta ki. Az egyik 1920-ban kelt és zsarolás miatt, a másik 1921-ben kelt és szándékos emberölés miatt rendel el Kmetty azonnali letartóztatását.

A bűnügyi nyilvántartó adatai alapján azonnal széleskörű nyomozást indítottak Kmetty Károly kézrekerítése céljából. Kmettynek tizenegy hónap óta nincsen Budapesten bejelentett lakása. Kecskeméten és más vidéki városokban tanyázott ezalatt, Pestre csak ritkán jött. Eredeti foglalkozása mérnök volt, de a forradalmak óta felhagyott minden munkával, rövid ideig egy magáncég alkalmazottja volt, azóta nem tudják, miből tartja fenn magát.

A britanniás-ügyek miatt eljárás folyik ellene, ugyiszintén egyik gyanúsítottja annak a gyilkosságnak, melyet egy felelőtlen őrjárat követett el a Wesselényi-uccában.

Az utóbbi napokban jelent csak meg ismét Kmetty a fővárosban. Volt britanniás barátait kereste fel itt, azokkal látták ugyanazokon a helyeken, ahol azelőtt szoktak megfordulni. A Valéria-kávéházban, a Tancsics-pincében és a kisebb ferencvárosi kocsmákban mulatoztak.

A detektívek kivomozták, hogy Kmetty a múlt éjszakát egyik barátja lakásán töltötte.

A rendőrség razzikát tart azokon a helyeken, ahol Kmetty meg szokott lenni, de mindeddig nem akadt a nyomára.

A rendőrség szombaton délelőtt összeállította Kmetty Károly bünlajstromát, amelyből kiderült, hogy a britanniás-tiszt a Károlyi-forradalom elején követte el első gyilkosságát. 1918 december 6-ikán délután a Wesselényi-uccában Kmetty Károly tartalékos főhadnagy agyonlőtte Gábor Hugó orvosnövendékét. Az esemény úgy játszódott le, hogy Kmetty öccsével ment a Wesselényi-uccában. Öccse és az orvosnövendék valahogyan összeszólköztek

elfogatóparancsot adott ki Kmetty Károly ellen. Ez az utóbbi 1922-ből eredő emberölés büntette az, amely nem csak amnesztia alá, s amely miatt Kmetty Károlyt felelősségre kell még vonni. Ezért érthető, hogy Budapesten tartózkodhatott Kmetty Károly anélkül, hogy a szándékos emberölés büntetéből kifolyóan az ellene kiadott elfogatóparancsnak megfelelően, az illetékes hatóságok ellene eljárta volna. Ugyancsak érthető, hogy zsarolási, sikasztási, családi ügyekben ellene fennálló előjegyzések ellenére sem vonták felelősségre. Ennek okát abban keresik, hogy hír szerint másfél év óta Olaszországban tartózkodik Kmetty és az a fiatalember, aki Fényes Lászlót telefon útján életveszélyesen megfenyegette, nem Kmetty Károly volt, hanem barátja vagy cimborája, aki Kmetty Károlynak ilyenformán akart szívességet tenni.

Meggyilkolt kémnő

A lengyel vezérkar gyásza

Varsóból jelentik: Rejtélyes gyilkossági eset foglalkoztatja a varsói rendőrséget. Pénteken hajnalban a Visztula egyik hídján átlőtt koponyával találták Madau Margó varsói leányt, egy vezérkari százados menyasszonyát.

Madau Margó körülbelül egy évvel ezelőtt telepedett le Varsóban. Elragadóan szép leány volt, fiatal, huszonnégy éves. Csakhamar kedvence lett Varsó előkelő társalmának a fiatal, egyedülálló leány, aki előkelően berendezett lakást tartott, ahol állandóan nagy vendégsereg vette körül. Jobbára vezérkari tisztek fordultak meg lakásán és gyakori vendége volt a vezérkari főnök is, míg polgári egyének a legritkább esetben keresték fel Madau Margó lakását. Varsó rendőrfőnökének feltűnt, hogy Madau Margó csak magasrangú tisztekkel foglalkozik és amikor tudomására jutott, hogy a leány a tisztek társaságában gyakran megfordul a katonai arzenálokban, a citadellában és a vezérkari főnökség irodáiban, mint kémgyanus letartóztatta.

A letartóztatás híre egész Varsóban szenzációként hatott, a vezérkari tiszt ismerősei nyomban felkeresték a rendőrfőnököt, aki közbelépésükre szabadon engedte a lányt azzal, hogy naponként jelentkeznie kell a rendőrségen. A jelentkezés csütörtökön elmaradt, mire detektívek mentek ki Madau Margó lakására. A lakást zárva találták. A detektívek feltörték és házkutatást tartottak. Tömegetlen levelet találtak, amelyekből kiderült, hogy Madau Margó nemcsak lengyel tisztekkel állott összeköttetésben, hanem német, angol, japán, francia, sőt még tuniszi és marokkói vezérkari tisztekkel is állandóan levelezett.

A francia sajtó

a porosz kormány bukásáról

Párisból jelentik: A sajtó élénken kommentálja a porosz államminisztérium váratlan lemondását. Egységesen alakult ki az a vélemény, hogy a német birodalmi köztársaság utolsó vereséget szenvedett a reakciótól.

A Petit Parisien azt írja, hogy a monarchisták Poroszországban felülkerekedtek, Severinget sikerült eltávolítaniok és most szabad az út, hogy feltámasszák a porosz királyságot, aztán pedig a birodalmi trónt. A Quotidien is úgy látja, hogy a porosz államminisztérium megbuktatása beláthatatlan következményeket fog maga után vonni, mindenestre súlyosabbakat, mint a Luther-kabinet létrejövetele.

HIREK

•••

Csokor — Matyi ravatalán

Véva — akit regényes édesanyja Genovénának kereszteltetett, s akit kicsiny korától Véva néven becézett minden ismerőse — belépett a virágüzletbe. Olyan vidám volt, hogy hangosan nevetett, mintha csiklandozták volna, s olyan messze volt tőle minden baj, gond, sőt még ezeknek lehetősége is, hogy nem is embernek, hanem valami kis madárnak, vagy lepkeként érezte magát, amelynek csak meg kell lebbennie a szárnyát és arra a virágra száll, amelyikre kedve tartja. Csokrot rendelt, de nagyon tarkát, kócos parasztcsokrot, valami igen kedveset és vidámat. Szinte énekelte a címet.

— Korona Matyi, Árvácska ucca 100.

Ránézett az elárultó kisasszonyra, aztán inkább csak a hazudozás szeszélye miatt, mint óvatosságból vagy okosság-ból még ezt mondta:

— Ez egy öcsikém, félnapos fiúcska, akit ma hozott a gölya a nővéremnek.

Véva csak hosszú tusa után győzte le lelkeinek jobb felét s határozta el, hogy szeretője lesz Matyinak. Ma délután öt órakor elmegy hozzá az Árvácska utcába. Egy esztendő kemény munkája volt elhatározása mögött. Egy esztendő kezdte meg Matyi a nyílt ostromot, amit a reális célokra kitéző udvarlás gondos előkészítő munkája előzött meg. Véva egy esztendőig minden fáradság nélkül ellenállt, míg végre elhitte, hogy az ura kicsinyes és önző lélek, rossz férj, lusta és hűtlen hivatalnok, csunya ember, beteg test és korlátolt agyvelő. Matyi kinyitotta a szemét, hogy észrevegye külsejének gyenge pontjait, kellemetlen szokásait s fáradságát, korai öregségét. Minden bántotta egyszerre, amit tett, amit mondott, amit hallgatott, alva vagy ébren, otthon vagy távol hazulról, minden rossz volt, amit az ura csinált. Matyi szavainak mérge, kitértése, türelme, konoksága végre minden akadályt legyőzött az asszony szívében, agyában és izmos becsületében s ma délután ott fogja látni őt a vidám, tarka kis csokor első kedvesének karjai között.

— Képzeld fiam — mesélte otthon az ura — Matyi meghalt. Hirtelen, minden előzmény nélkül, munka közben. Egyszerre csak rádőlt az íróasztalra és vége volt.

Az asszony úgy érezte, hogy minden vére kiszaladt. Egészen hideg lett. Szólni nem tudott, csak nézte az urát, úgy érezte, hogy mozsárban van és minden szó egy súlyos mozsártörő, amellyel őt porcikáinként törli össze a beszélő.

— Na de hát, hogyan lehet ez, erős, egészséges, fiatal férfi — szólalt meg végre.

— Hát tudja fiam, ezeknek a mai fiataloknak az egészsége! Beteg ez mind, de a jó csomagolás eltakarja. Ez a szegény Matyi is beteg volt. Az ő korában nem hal meg ok nélkül az ember.

A hangjából meg lehetett érezni, hogy olyan betegsége gondol, amelyről nem illik nyíltan beszélni.

A temetésen az a különös közönség gyűlt össze, amely a magányos emberek koporsóját szokta elkísérni. Néhány rokon, néhány barát, klubtársak, kávéházi pincérek, mulatóhelyek alkalmazottjai, kedvderítésre szerződött nők, táncos és énekes leányok, kocsisok és más hasonló egzisztenciák, akik egy agyaggyény életében szerepelnek. Véva a férje karján úgy jelent meg, mintha ő lenne ezen a temetésen az özvegy. Senkire sem nézve, sápadtan ment be a koporsóhoz. Hat, nyolc leány állt már ottan, valamennyinek arcán a jogos, de futó gyász kifejezése. A férj rájuk mutatott.

— Látja, fiam, ezeknek a halottja, áldozata szegény Matyi.

Az asszonyban ugyanabban a pillanatban született meg a düh és a féltékenység.

— Pfüj, milyen szennyes élete lehetett. Szegénynek, — tette utána némi vonakodás után. Aztán a koporsóhoz tokolódott. A koszorukat nézte. Alul, két koszorú között, ott volt az ő szép tarka csokra is. Majdnem áruló dühvel rugta meg:

— Ezt is bizonyosan egy ilyen jómadár küldte.

Kemény Simon.

*

— A király köszönete a subotcai zsidó hitközségnek. Dr. Alkalay Izsák országos grandrabbi subotcai beiktatása alkalmából a hitközség hódoló táviratot intézett Sándor királyhoz. A táviratra a királyi kabinetiroda a következő választ küldte dr. Klein Adolf hitközségi elnök címére: »Uram! Subotica város zsidóságának a grandrabbi megjelenése alkalmával meleg szavakkal tolmácsolott hódolatától kellemesen érintve, örömsége a király elrendelni méltóztatott, hogy a subotcai zsidóságnak és hitközségnek az ő szívből eredő köszönete nyilváníttassék. A kabinetirodai főnök megbízásából Jankovics s. k. meghatalmazott miniszter.

— Pribicevics-párti miniszterek Noviszádon. Vasárnap délelőtt 11 órakor tartja a noviszádi önálló demokrata-párt választói nagygyűlését, amelyen a Pribicevics-párti szervezetek az egész Bácskából résztvesznek. A nagygyűlésre szombaton este Noviszádra érkezett Pribicevics Szvetozár Jovanovics Radoje államtanácsos kíséretében. Szombaton este az önálló demokrata-párt végrehajtóbizottsága ülést tartott, amelyen a nagygyűlés előkészületeivel foglalkoztak.

— Megkezdődött a bíróságok választási szünete. A bíróságok választási szünete január 24-én, szombaton kezdődött meg és február 12-ik tart. Ez idő alatt sem büntető, sem polgári tárgyalások nem lesznek.

— A radikális-párt bánati agitációja. Vasárnap Becskerekre érkezik Nincsićs külügyminiszter s a választások napjaig a Bánátban marad, ahol több agitációs gyűlésen vesz részt. Sztojadinovics pénzügyminiszter, aki a délbánati kerületben a radikális-párt listavezetője, vasárnap Hlandzsán mond beszédet.

— Dr. Nedeljkovics Milorád a beogradi postatakarékpénztár vezérigazgatója. Mint Beogradból jelentik, dr. Nedeljkovics Milorád subotcai egyetemi tanárt kinevezték a beogradi postatakarékpénztár vezérigazgatójává. Dr. Nedeljkovics Milorád kiváló művelője a nemzetgazdaságtannak. Tudományos munkássága mellett tevékeny részt vett a politikai életben is és a legutóbbi időkhöz elnöke volt a subotcai radikális-pártnak.

— Kinevezés. Sentáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter Szlavkovics Márkó tanítót a moli elemi iskolák igazgatójává nevezte ki.

— Tomljenovics volt horvát bán letartóztatása. Szusákról jelentik: Dr. Tomljenovics Tomisláv volt horvát bán a napokban Fiumában járt. Amikor visszatérőben Szusákra ért, a hidnál a határőrök letartóztatták és a komisszáriátusra kísérték. Iratai megvizsgálása után a komisszáriátus szabadlábra helyezte Tomljenovicsot, akivel közölték, hogy a letartóztatás tévedésből történt.

— A volt porosz trónörökösnek megítélték az oelsi koronauradalmat. Boroszlóból jelentik: Frigyes Vilmos volt porosz trónörökösnek az államkincstár ellen az oelsi koronauradalom tulajdonjogának elismerése ügyében indított pörét pénteken tárgyalta a boroszlói országos főtörvényszék. A tanács a trónörökös javára döntött és a kincstárt föllebezésével elutasította. A volt porosz trónörökös ezzel törvényes birtokosnak ismerték el.

— Elhelyezték a montenegról és hercegovinai dobrovoljácokat. A múlt hónapban Hercegovinából és Montenegróból mintegy 1200 dobrovoljac érkezett Noviszádra s a miniszter ígérete alapján földet követeltek. Minthogy igényeiket nem lehetett kielégíteni, a dobrovoljacok agresszíven léptek fel az agrárhivatal tisztviselőivel szemben. Az agrárhivatal most jelentette a miniszteriumnak, hogy az 1200 utólagosan jelentkező dobrovoljacot elhelyezték. Mindegyik kapott földet s azt birtokba is vette, legnagyobb részüket Szubotica és Szombor környékén helyezték el.

— Kinevezték a szentai lakásbizottság új tagjait. Szentáról jelentik: Dr. Knezevics Milos Senta város polgármestere szombaton nevezte ki a lakásbizottság új tagjait. A bizottsági tagok a háztulajdonosok részéről: Birozlin János, Branovicski Bosko, Novoszel János, Preradov Uros, Szlavnyity István, Surányi György. A lakók részéről: Branovicski Lázár, Bukur Dragomir, Krivokapity Bozsó, Radovity Gyuró, Piszárov Mirkó, dr. Teleki István. A bizottságok elnökei: dr. Aradszky Iván, dr. Erdélyi István, dr. Zagorica Iván, dr. Ludaics Mifos, dr. Pecanszky Brankó és Sztrilich Béla.

— Ludwig Quidde a Nobel-békedíj jelöltje. Berlinből jelentik: Az idén kiosztásra kerülő Nobel-békedíjra skandináv részről Ludwig Quidde volt képviselőt és ismert pacifistát jelölték. Quidde hosszú évek óta jeles munkása a pacifizmusnak s 1898-ban jelentékeny része volt az első hágai világhékek-konferencia egybehívásában.

— Az új amerikai Zeppelinről figyelik a napfogyalkozást. Newyorkból jelentik: A Los Angeles nevű Zeppelin léghajó Newyorkba és onnan Long Islandra repül, ahol egy tudós társaság fogja a napfogyalkozást megfigyelni a léghajóról.

— Noviszad exlozben. Noviszad város gazdasági, pénzügyi és jogügyi bizottsága szombati ülését elfogadta a városi tanács előterjesztését, mely szerint a január 1-én beállott költségvetésen kívüli állapot megszüntetéséig a városi tanács a múlt évi költségvetés keretében teljesítheti a kiadásokat. A városi tanácsnak az év első három hónapjára adták meg az indennitást s feljogosították, hogy a múlt évi keretben 16,000,000 dinárig teljesíthessen kifizetéseket.

— Halálozás. Sentáról jelentik: Novák György gazdálkodó szombaton, 50 éves korában hirtelen meghalt.

— A noviszadi zsidó hitközségi választások. Noviszádról jelentik: A vasárnapi zsidó hitközségi választásokon három párt áll egymással szemben: az Ernst Bernát párt, a cionisták és a disszidensek. Egy helybeli lapban pénteken a cionisták a disszidensek több jelöltjének nyilatkozatát tették közzé, amelyben megtagadják a Kohn Gyula párttal való közösségüket. A Kohn Gyula párt ma ellennyilatkozatban apokrifnek jelenti ki a nyilatkozatot. A választási prognoszt beavatottak a következőképp állítják fel: a cionisták 8—10 és a Kohn Gyula párt 10—11 taggal kerül a képviselőtestületbe. A választás vasárnap reggel nyolc órakor kezdődik és délután 2-ig tart.

— Letartóztatták a kumáni gyilkosság tetteit. Kumánról jelentik: A kumáni csendőrség letartóztatta Vlamarkov Vlitó, Szekulics Zvetó, Sztoics László, Tatics Ráda, Szlantics Milán, Szekulics Boguljub és Lazics Zkiva kumáni legényeket, akik karácsony éjszakáján halálosan összeszúrták Mucsalov Radiszláv kumáni földmivest. A gyilkos legények kihallgatásuk alkalmával beismerték tettüket. A nyomozás folyamán megállapították azt is, hogy a halálos sebet Vlamarkov Vlitó ejtette, úgy, hogy mire a többiek is beleszúrták késüket, Mucsalov már meghalt. A gyilkosokat szállították a becskerek-i ügyészség lotházába.

— Ingyen utazás Rómába. A Bácsmegyei Napló tudvalevőleg előfizetői és olvasói között május 21-én három jutalmat sorsol ki.

Első jutalom: Két személyes utazási jegy Rómába és vissza.

Második jutalom: Egy személyes utazási jegy Rómába és vissza.

Harmadik jutalom: Utazási jegy Párisba és vissza.

A Bácsmegyei Napló sorsolása iránt általános érdeklődés nyilvánul. Az idei szent évben sok ezren szándékoznak Rómába utazni, Páris rajongóinak száma is légió. A Bácsmegyei Napló lehetővé teszi, hogy a szerencsés nyerők ingyen utazhassanak el Rómába, illetve Párisba. A sorsolásban való részvételre jogosult mindenki, aki a február-májusi negyedben előfizetője a Bácsmegyei Naplónak, vagy aki a kiadóhivatal által megjelenő öt januári, februári és márciusi lap példányt beküldi annak igazolásul, hogy állandóan olvasója a Bácsmegyei Naplónak. A negyedévi előfizetési ár 135 dinár, aki havonként akar előfizetni, havonta 50 dinár díjat küldhet be. Kívánatra az előfizetési díj beküldésére a kiadóhivatal postacsekkel bocsát rendelkezésre.

— Mestrovics szobrász amerikai körútja. Mestrovics Iván, a világhírű jogszláv szobrász műveiből kiállítás rendez Amerika nagyobb városaiban. Nemrég zárult le Mestrovics brooklyn kiállítása, amely után a művész Newyorkot kereste fel alkotásaival. A newyorki lapok részletesen beszámolnak a kiállítás megnyitásáról. Az amerikai jogszláv-egyesület Mestrovics tiszteletére bankettet rendezett, amelyen Seton Watson (Scotus Viator), az angol publicista is résztvett, aki nemrég érkezett Newyorkba, továbbá az amerikai közélet több jeles képviselője.

— Toscanini fejezi be Puccini hátrahagyott dalművét. Ismeretes, hogy Puccini hagyatékában csaknem teljesen befejezett operát találtak, a Turandot-ot, amely fölött az elhunyt komponista kiadója, a Ricordi-cég rendelkezik. A mester halála után bizonytalan volt, kire bízzák a dalmű befejezését és az volt a vélemény, hogy Puccini végrendeletében erre nézve utasítást fognak találni. Mint-hogy azonban a végrendelet az operáról nem tett említést, a kiadó az örökösökkel egyetértően egy milánói jelentés szerint úgy határozottak, hogy Toscaninit, a kiváló olasz karmestert bízzák meg a Turandot befejezésével.

— Az „Elvált asszony“ vasárnap délután. Vasárnap, jan. 25-én délután fél 3 órakor a Városi Színházban kilencedszer kerül színpadra az „Elvált asszony“ c. operett, a főszerepekben Reiter Ilonkával, Raczko Ilonkával és Andor Imrével. — Jegyek ma a pénztárnál d. e. 10—12-ig, délután pedig 1/22-től kaphatók.

— Háromszázezer frank kártérítést kapott a szerencsétlenül járt Helfferich özvegye. Genfből jelentik: A svájci szövetségi vasutak igazgatósága és Helfferich volt államtitkár özvegye között egyezség jött létre ama kártérítési összegre nézve, amelyet Helfferichné férje katasztrófájáért kap. A svájci vasutak 300,000 svájci frankot fizettek ki Helfferich özvegyének.

— Szerencsétlenség munkaközben. Sentáról jelentik: Csókity Dusan sentai favágó munkaközben baltával levágta az ujját. Sérülésével beszállították a kórházba.

— A répatermelők országos kongresszusa. A szerb földművelők központi szervezete, a noviszadi Agrária mezőgazdasági szövetség, a Bácska-Bánát-Baranya-i agrárszövetkezet január 27-ikére Noviszádra a répatermelőket országos kongresszusra hívta össze. A kongresszust megelőzően hétfőn délelőtt 10 órakor a noviszadi városházán értekezlet lesz, amelyen minden a kongresszuson résztvevő szervezet 2—2 taggal képviselteti magát. A kongresszus kedden délelőtt lesz a Szabadságtéren, amelyen megalakul a cukorrépa-termelők országos kongresszusa.

— **Holtpontra jutottak az osztrák-svájci kereskedelmi szerződéses tárgyalások.** Bécsből jelentik: Sokkal nagyobb nehézségek állottak elő az osztrák-svájci kereskedelmi szerződéses tárgyalásokban, semmint várták és noha a tanácskozások már hetek óta tartanak, nem jutottak előbbre. A nagy ellentéteket nem sikerült kiegyenlíteni, még csak közeledés sem történt s így a szerződéses tárgyalások hosszúra fognak nyúlni.

— **Szerző, aki játszik a darabjában.** A párisi színész-írók, akik előszeretettel író-színészeknek tartják magukat, most vérbeli íróvártással szaporodtak. Az új író-színész nem más, mint maga Tristan Bernard, aki sok elmés és sikeres darabja és jelenete után, most olyan vigjátékkal lép a közönség elé, amelyben személyesen szeretné elmondani ötletét. Ez a darab a Theatre Michelben kerül színre, címe: A kedves herceg és a szerző a címszerepet kreálja az ingyenc párisiak nagy örömeire.

— **Japán királyi herceg az oxfordi egyetemen.** Londonból jelentik: A királyi sajtókezű levélben üdvözölte Csicsibu japán királyi herceget abból az alkalomból, hogy beiratkozott az oxfordi egyetemre s Angliában kívánja tanulmányait befejezni. A királyi levelek politikai vonatkozása is van. Nagy-Britannia és Japán barátságos viszonyának megpecsételését látja György király abban, hogy a japán herceg angol egyetemet választott és örömet fejez ki fölé.

— **Megbukott a bécsi Renaissance Bűhne.** Bécsből jelentik: A bécsi Renaissance Bűhne, amely a napokban fizetésképtelenséggel jelentett, hétfőtől kezdve beszünteti előadásait.

— **Meghívó.** A „Szerelem” szubotocai nőegylet tüdőbeteg gondozójának fenntartása javára folyó évi január hó 31-én esti 9 órai kezdettel az „Arany Bárány” szálló összes termeiben rózsabálát rendez, melyre a város közönségét tisztelettel meghívja. Külön meghívót nem bocsátunk ki. A bál az egyesület első rózsabálja 50-ik évfordulójának emlékére rendezi s ezért a termeket rózsákkal fogja díszíteni. A rendezőség kéri a hölgyeket, hogy ezen jubeliumi alkalomból ruháikat rózsákkal díszítsék szíveskedjenek. Rózsákat jutányosan készít Özv. Loosz Istvánné urnő Trumbićeva ul. 20. sz. I. em., továbbá Lakner Nővérek Jukićeva ul. 33. szám alatt. A rendező-bizottság nevében: Dr. Szántó Gáborné elnök.

— **Nyilatkozat.** A következő sorok közlésére kértek fel bennünket: A Noviszádon megjelenő *Kis Újság* ellen rágalmazó cikke miatt a sajtópórt megindított. *Mattis Dusan* rendőrkapitány.

— **Millerand szenátor lesz.** Párisból jelentik: *Millerand*, a köztársaság volt elnöke a *Petit Journal* mai közlése szerint legközelebb szenátori mandátumot fog kapni. A nemzeti demokrata liga utolsó ülésén — megállapodás történt, hogy a nemrég elhunyt *Fouren* szenátor kerületében *Millerand*-t leptetik föl.

— **A cumberlandi herceg anyagi gondokkal küzd.** Berlinből jelentik: A cumberlandi herceg vagyonának egy részén kénytelen tudni. Egyelőre az ugynevezett *Welt*-kincsről van szó, amely a gmundi kastélyban van. Az osztrák kormány azonban ezeknek a kincseknek a kivételét nem engedélyezi.

— **Törvénykezési szünet a noviszádi tőzdebiróságánál.** A választási törvény értelmében a választást megelőzően 15 nappal senkit nem lehet törvénybe idézni. A törvény rendelkezésének megfelelően a noviszádi tőzdebiróság is szünetet tart. A tőzdebiróságnál január 24-iktől február 12-ig szünetolnak a tárgyalások.

— **Megtalálták Tutankamon feleségét is?** Kairóból jelentik: Amerikai archeologusok újabb leletek nyomára bukkantak, amelyek azt sejtetik, hogy az új felfedezések tudományos értékben és gazdaságban jóval meghaladják Tutankamon sírjának kincseit. Az amerikai tudósok a sakkarai piramis mellett folytattak bizonyos idő óta ásásokat és most napvilágra hoztak mauzóleumot, meg földalatti folyókat, amelyek építési korát a harmadik egyiptomi dinasztia idejére teszik. Az archeologusok világában ismert dolog, hogy a sakkarai piramis háromezeröttszáz évvel régebbi, mint Tutankamon síremléke. Másrészt az angol egyptologusok is újabb fontos leleteket jeleznek. A *Daily Express* kairói szerkesztője *Howard Carter*, január 16-án elutazott a Királyok Völgyébe, mert ott állítólag kiásták Tutankamon feleségének síremlékét. Az új szarkofág mesés értéket képvisel és archeologiai jelentősége is elsőrendű.

— **Végleg betiltották Csehországban „A közeledő Messiás”-t.** Prágából jelentik: *Somage* új drámája, „A közeledő Messiás” végleg lekerül a cseh színpadokról. Néhány nap előtt a cenzura bizonyos részek kihagyásával ismét engedélyezte az előadást és a cseh nemzeti színház a jövő vasárnapra újból műsorra tűzte, most azonban megjött a végleges betiltó rendelet. A szerző és a színház igazgatósága a belügyminiszterhez fellebbezett.

— **Kisiklott a newyorki földalatti vasút.** Párisból jelentik: Newyorkban szerdán szerencsétlenség történt a földalatti vasúton. Egy villamoskocsi kisiklott és az alagút falához ütődött. Az utasok között olyan pánik keletkezett, hogy három asszonyt agyontapostak. A többi utas épp bűrről menekült meg.

— **Puska a gyerek kezében.** Csutorinov István mosorini 14 éves fiú töltött puskával játszott. A fegyver elsült s a golyó Csutorinov lábába furódott. Súlyos sérülésével be szállították a noviszádi kórházba.

— **Eljegyzés.** Fless Arankát Branjivrhól eljegyezte Weisz Leó Miholjacan. *Ljubica Popić* (Srbobran) és *Joca Milutinović*, a *Milutinović* és *Kuntner* cég baltája (Sombor) jegyesek.

— **Kifizetik a selyemgubó beváltási összegeket.** Sok vajdasági szegény parasztembert érdeklő határozatot hozott a minisztertanács január 12-iki ülése. A vajdasági selyemgubó tenyésztőktől hónapok előtt átvették a selyemgubókat, azonban a beváltási összegeket nem fizették ki. A minisztertanács végre többszöri sürgetés után a gubóbeváltásra szükséges összeget a földművelésügyi minisztérium rendelkezésére bocsátotta s az adóhivatalok utasítást kaptak, hogy az összegeket fizessék ki.

— **Az orthodox-zsidó szövetés alakulása.** A jugoszláviai orthodox-zsidó hitközségek is megalkották a maguk szövetését. A hitközségek központjának elnöke *Deutsch Mózes*, szubotocai orthodox főrabbi, alelnökei *Deutsch Hermann* szubotocai, *Pollák Sándor* sentai hitközségi elnökök.

— **A banktisztviselők szubotocai bálja.** A szubotocai bank- és biztosítási tisztviselők ezidén is megtartják szokásos báljukat. A bálra, amelynek időpontját legközelebb állapítják meg, külön meghívókat bocsátanak ki. A mulatság tiszta jövedelmét az állásnélküli és munkaképtelen bank és biztosítási tisztviselők segélyalapja javára fordítják.

— **Wildér államtitkár és az újságíróegyesület.** Zagrebből jelentik: Több horvát újságíró a zagrebi újságírószekció választmányához beadványt intézett, amelyben *Wildér Vetyeszláv* jelenlegi belügyi államtitkárnak, aki az újságíróegyesület rendes tagja, az egyesületből való kizárását követelik. A beadvány kifejti, hogy *Wildér* a sajtó ellen irányuló legutóbbi intézkedéseivel vétett az újságíróegyesület alapszabályai ellen. A beadvánnyal az egyesület február elsőjén rendkívüli közgyűlésen foglalkozik.

— **Az angolok megnéhezítik a Népszövetség moszuli bizottságának munkáját.** Konstantinápolyból jelentik: A Népszövetség által kiküldött szakértő-bizottság, amely Moszuli határára van hivatva kijelölni, nem megy semmire munkájával, mert Irak királyságának kormányja és az angol fenhatóságot gyakorló brit hatóságok a moszuli bizottság ele akadályokat gördítenek. *Fayssal* emir kényszeríti a lakosságot, hogy tömegesen írja alá azokat az íveket, amelyeken nemzetiségek szerint tüntetik föl az egyes területeken a népeiséget, az angol hatóságok pedig megakadályozzák, hogy a Népszövetség bizottsága a bennszülött lakosság közül szabad választás útján állítsa össze a szakértőket. Ilyen körülmények között az angol kormány azt tervezi, hogy tiltakozó jegyzéket küld a Népszövetséghez.

— **Előléptették a zagrebi rendőrfőnököt.** Dr. *Bedeković* Janko, zagrebi rendőrfőnököt érdemei elismeréséül a belügyminisztérium előléptette s eddigi állásában megerősítve, az V. osztályú bányai tanácsosi ranggal ruházta fel.

Január

25

Vasárnap

Ha ma beküldi 3 hónapra a Bácsmegyei Napló előfizetési díját, február 1-ig ingyen kapja a lapot s részt vesz a májusi sorsolásban.

Ingyen utazási jegyet nyerhet Rómába vagy Párisba

— **A zsidó Patronázs művészestélye.** A zsidó Patronázs-egyesület vezetősége elhatározta, hogy február 15-én nagyszabású művészestét rendez külföldi művésznők közreműködésével. A művészest műsorát úgy akarják összeállítani, hogy az a magasabb igényeket is kielégítse.

— **Egy beogradi ügyvéd rejtélyes öngyilkossága Indjában.** Indjából jelentik: *Nesics Milán* ismert beogradi ügyvéd az egyik indjai szalodában revolverrel szívenlőtte magát és nyomban meghalt. Két levelet hagyott hátra, az egyiket fivérének *Nesics Ljuba* prágai követnek írta, a másikban az indjai hatóságokat arra kéri, hogy holttetését ne szállítsák Beogradba. Az öngyilkosság okát teljes homály fedi. *Nesics Milán* a legnevesebb és leggazdagabb beogradi ügyvédek közé tartozott, egy időben a belügyminisztériumban kabinetfőnöki állást is töltött be *Pribicevics* mellett.

— **Wassermann tanár nagybeteg.** Berlinből jelentik: Dr. *Wassermann* titkos tanácsos, egyetemi tanár, a világhírű bakteriológus, a *Wassermann*-reakció feltalálója, súlyosan megbetegedett. Az orvosok ma reggel aggasztónak találták állapotát.

— **Szerencsétlenség az országúton.** Sentáról jelentik: *Géczi István* kocsi *Rudics Ignác* sentai földbirtokos birtokról kukoricaszárát szállított Sentára. Utközben a lovak megbokrosodtak és felborították a kocsit. *Géczi* oly szerencsétlenül esett le a kocsiról, hogy agyrázkódot szenvedett, a vállcsontja pedig eltört. Beszállították a kórházba. Állapota súlyos.

— **Automobilvezetői esti tanfolyam** hőlerek és urak (nem hivatalos sofőrök) részére február 1-én kezdődik és tart március 15-ig. Jelenkezés *Automobil* Szabotica, Skadarska ulica 7. Telefon: 151.

— **Kinevezések a noviszádi agrár-igazgatóságnál.** Noviszadról jelentik: Az agrárreform miniszter *Bauer István* agrárreformügyi inspektort a noviszádi agrárkirendeltséghez inspektorrá, *Spasics István* megyei agrárhivatali előadót előadóvá nevezte ki.

— **Csak májusban kerülnek forgalomba az osztrák sillingek.** Bécsből jelentik: Az ezüst sillingek kibocsátása nem fog megtörténni május hónap előtt. A pénzürmélnék még sem a nagysága, sem az ezüsttartalma nincs véglegesen megállapítva.

— **Autóval a Szaharán keresztül.** Banguiból jelentik: A hernyóautó-expedíció kétezer kilométer utat tett meg és elsőnek teremtette meg a Földközi-tenger és a Belga-Kongó között az összeköttetést.

— **Hirtelen h-lál.** Noviszadról jelentik: *Talosi Mihály* hetvenhárom éves noviszádi irodaszolga, aki legutóbb Petrovaradinban volt alkalmazva, péntek éjjel a Szibinyáni Jankó ucca 50. alatt lakó *Gál Istvánnál* töltötte az éjszakát. Reggel felkelt, hogy munkahelyére menjen, de alig ment pár lépést, hangtalanul összeesett és meghalt. *Malencsits Rodoljub* rendőrkapitány és dr. *Csermov György* városi orvos érlelmeszedésből eredő fulladást állapítottak meg.

— **A kínai újviro fegyverszünetet kötött két tábornok.** Londonból jelentik: Két harcban álló tábornok, *Lu Jan Sing* és a lázadó *Si Hi Jang* az újvi ünnepek alkalmából fegyverszünetet kötött egymással. A fegyverszünet csak egy hétre szól, aztán ismét megkezdődnek az ellenségeskedések.

— **Gyilkos spanyoljárvány Tokióban.** A Havas-ügynökség jelent Tokióból: A főváros külvárosaiiban spanyoljárvány dühög, amelynek már 4500 ember esett áldozatul.

— **Két testvér tragédiája a tengeren.** Londonból jelentik: *Richard Martin* 23 éves montokowni (Irország) kereskedő nővérel együtt Doverben a „*Biarritz*” nevű hajóra szállt, hogy Calaisba átkeljenek. A testvérek utközben a hajó fedélzetére mentek ki és ott beszélgettek. *Richard Martin* a hajó szélső korlátjára ült, nővére mellette állott. Egyszerre csak a fiatalember egyensúlyát veszítette és a tengerbe fordult. Testvére köve meredten bámult bátyja után s a rémülettől meglepetve szólni sem tudott. A hajón észrevették a szerencsétlenséget és azonnal mentőbárkát bocsátottak le a vízbeesett utas kimentésére. A szerencsétlen fiatalembert azonban a legszorgosabb kutatás ellenére sem lehetett megtalálni, bár a hajó két óráig vesztogelt a tengeren, hogy a vízbeesett megtalálhassák. A leány ezalatt mozdulatlanul állott azon a helyen, ahol bátyja a vízbe bukkott és szeméit mereven arra a helyre szegezte, ahol bátyját a vízbe merülni látta. Mikor a hajó végre eredménytelen kutatás után ismét elindult, kétségbeesetten a bátyja után akarta magát a tengerbe vetni és csak nagy nehezen lehetett őt visszatartani. Levitték a kabinjába és ajtaja elé öröket állítottak. Mire a hajó Calaisba ért, a szerencsétlen leányon kitört az örület, úgy hogy a hajóról egyenesen egy elmeógyógyító-intézetbe kellett szállítani.

— **Csakis „kelico” nemes likőrrel a legjobbak.**

— **A Csata.** *Claude Farrère* francia írónak megfilmesített regénye magasán kiemelkedik a Liffa-mozi sikereiben gazdag szezonjából. A közönség általános véleménye szerint a Csata még a Königsmarknál is érdekesebb. Hayakawa japán színész férfias szépségével egyszerre meghódította a közönséget, míg felesége, *Tsuru Aoki*, különleges látékstílussal interperált egy félig modern japán nőt. — Külön tejetetést képezte a döntő sikernek a kísérőzene, mely pompásan festette alá a darabot és ezért *Neszemélyi Izsó*t, a budapesti Víg-színház volt karmesterét, illeti az elismerés ki a kísérőzenét erre a célra a legkitűnőbb mesterművekből összeállította és saját szerzeményével dirigálta.

Megnyit a Bácsmegyei Napló noviszadi fiókiadóhivatala. A Bácsmegyei Napló Noviszadon Wilson-tér 7. alatt (telefon 580. szám) díszes és modern fiókiadóhivatalt rendezett be, ahol egyúttal a Bácsmegyei Napló noviszadi szerkesztősége is van. A fiókiadóhivatal kizárólag minden nagyobb világ- vagy országos eseményről kifüggeszti a legújabb híradásokat.

A fiókiadóhivatal elfogad a Bácsmegyei Napló-ra előfizetéseket, felvessz hirdetéseket, apróhirdetéseket, felvilágosítást ad minden közérdekű ügyben. Fiókiadóhivatalunk legközelebbi modern könyv- és zeneműkereskedéssel bővül, hírlap- és hirdetés-trodát létesít, úgy, hogy ott bármely bel- vagy külföldi lapra elő lehet fizetni vagy hirdetés feladni.

A Bácsmegyei Napló fiókiadóhivatalában tökéletesen működő Broadcasting rádiógép van felszerelve és ott hetente többször hangversenyeket tartunk, amelyeket idejekorán jelezni fogunk.

A fiókiadóhivatalunk elvállalja minden hangverseny, bál, mulatság jegy-árusítását.

A noviszadi sakk-kör közgyűlése. A noviszadi sakk-kör vasárnap este 8 órakor az Elite-kávéházban évi rendes közgyűlést tart.

Baleset. Noviszadról jelentik: Pastyán Imre tizenöt éves pasisevői kisfiu apja kocsijáról leesett és mindkét lábát eltörte. Bevitték a noviszadi kórházba.

A csantavéri Athlétikai Klub farsangi mulatsága. A csantavéri Athlétikai Klub február elsején nagyobb számban jelmezes bált rendez.

Vasuti balesetbiztosítási kötvény-ticketet váltson a Rossija-Fonciérenél.

KÖZGAZDASÁG

A tisztességtelen verseny ellen. A zagrebi kamara törvénytervezetet készített a tisztességtelen verseny ellen. A tervezet főként azt tartja hatóságilag üldözendőnek, hogy egyes kereskedők sorsjegyeket mellékelnek árujukhoz s amíg így az árut drágábban adják el, rendszerint senki sem nyer a sorsjegyekkel. A becskerekai ipari és kereskedelmi kamara vasárnap foglalkozik a zabrebi kamara átiratával.

Ausztriában megszüntették a kiviteli tilalmakat. Bécsből jelentik, hogy Ausztriában a mezőgazdasági és ipari cikkekre fennállott kiviteli tilalmak legnagyobb részét január elseje óta megszüntették. A vámügyi tisztviselőket adminisztratív uton utasították, hogy saját hatáskörükben adják meg a kiviteli engedélyeket.

Hatszáz ezer dolláros üzletet jelent a szovjet magyarországi lóvásárlása. Budapestről jelentik: Az orosz szovjet megbízottai a különböző — különösen németországi — ügynököknek megbízást adtak 20 darab felvér csődör, 150 felvér mén, 1500 anyakanca, 500 tisztuló és 830 darab herélt katonaló vásárlására. A Magyarországon vásárolt lovak egyrésze tehát hadicélokra szolgál és ezért Lengyelország csak nehezen adta meg hozzájárulását, hogy a lovakat területén átszállítsák. A magyarországi lóvásárlás mintegy 600.000 dolláros üzletet jelent, amiből a haszon nagyrésze a német ügynököknek jut, ami a magyarországi lókereskedők körében nagy elkeseredést kelt.

KÖNYVEK

Ujdonságok a magyar könyvpiacra

A magyar könyvkiadás a karácsony gazdag termése után bőségben ontja továbbra is az irodalmi műveket; főként a világirodalom külföldi nagyságai jutnak szóhoz magyar fordításban. Az elmúlt hét folyamán az Athenaeum újból hozzáférhetővé tette Anatole France összes munkáit, amelyeknek nagy része új kiadásban jelent meg. Az orosz titánnak, Mereszkovszkának két új regénye került a magyar könyvpiacra, a Téli sztyágy és a Kelet titkai. Jack Londonnak Magas északon című kalandos, utalásai szerepelnek a legújabb kiadványok között, míg Rabindranath Tagore-ból egész sorozatot, négy kötetet rendeztek sajtó alá, amelyek a világhírű indus író következő műveit tartalmazzák: Bimata, Éhes kövek, Mashi, Aldozati énekek, A kertész, Növekvő hold, Szerelmi ajándék és Szület. Megjelent az önképvilág a Genius kiadásában Wilde Oszkárnak két kötet szellemes és eredeti frissességében ható esszéje, a Tanulmányok és a Toll, írón, méreg. A Szanyin világhírű írójának, Arcybaszovnek új regénye jelent meg magyar nyelven, a Glatira asszony szeretője, amely egy érzéki szerelem rabságából szabadulni nem tudó fiatal nő pusztulását rajzolja meg megdöbbentő színekkel.

A magyar írók közül Karinthy Frigyes adta ki Haran Al Rasid címmel válogatott novelláit, amelyek közül három-négy Maupassant legjobb elbeszélései mellett is megállja a helyét. Földi Mihály, az ismert regényíró irodalmi, szociológiai és szerelmi problémákról írt kitűnő és mélyenszántó tanulmányait becsatolta ki Hamupipőke királykisasszony címmel.

SPORT

A magyar válogatott Sevillában. A magyar válogatott csapat most vasárnap mérkőzik Spanyolországban; a sevillai kerület válogatottjaival. A mérkőzésre a magyar csapat a következőképp áll ki: Zsák — Fogl III Fogl III — Nadler, Kleber, Blum — Rónay, Takács, Kautsky, Spitz, Kóhnt. A spanyol csapatot két játékos kivételével az FC Sevilla játékosai állították össze.

Bevezetik a professzionalizmust Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A csehszlovák futballszövetség teljesen előkészítette a professzionalizmus bevezetését. Az a terv, hogy tavasszal már az elsőosztályú csapatok profiligában mérkőzzenek. A ligához a következő tíz egyesület tartozik: 1. Nuselsky, 2. CAFK, 3. Vrsovice, 4. Meteor VIII., 5. Liben, 6. Slavia, 7. DFC, 8. Viktoria Zizkov, 9. Cechie, 10. Sparta. Az 1925. évi ligabajnokságban nem vesz részt a brünni Blue Star, mert a szövetség fegyelmi bizottsága előterjesztésére még nem vette fel a CsAF rendes tagjai sorába.

Eötvös Zoltán nyerte a magyar gyorskörösolyozó bajnokságot. Budapestről jelentik: Az országos gyorskörösolyozó bajnokságot szombaton rendezték meg a Városligeti tó legén. A versenyt nagy meglepetésre Eötvös Zoltán nyerte meg 1500 méteren 2 p. 44 mp.-es kitűnő idő-

vel, 500 méteren pedig 53,4 mp.-el. Az 1500 méteren a második legjobb időeredményt Déván István érte el 2 p. 54,4 mp.-eel, míg a nagy favorit Deschán Iván csak harmadik lett 2 p. 56 mp. alatt.

A becskerekai Slavia birkózóversenye. A becskerekai Slavia sportegyesület most rendezte első birkózóversenyét. A verseny vasárnap délután 5 1/2 órakor kezdődik.

NYILTTÉR

NYILATKOZAT.

A Vajdaság tegnapi számában megjelent a zsidó választók félrevezetésére irányuló nyilatkozatra a következőket hozzuk nyilvánosságra:

A tegnapi nyilatkozat alatt megjelentek a következőket jelentik ki:

Korody Lajos

a Vajdaság mai számában külön nyilatkozik,

Dr. Schwarz Péter

kijelentette, hogy a nyilatkozat megjelenéséről tudomása nem volt és nevének aláírására senkinek felhatalmazást nem adott.

Lampel József

kijelentette, hogy a nyilatkozatról tudomása nem volt, azt alá nem írta s nevével visszadést követtek el.

Singer Vilmos és Vogel Henrik

kijelentették, hogy a nyilatkozat szerkesztője félrevezetés alapján valamit aláíratott velük, melynek tartalmát előítélk eltagadta.

Philipp Rezső

aláírta ivünket, bizottsági ülésinken résztvett és a tegnapi nyilatkozatot tényleg aláírta. Ténykedésének elbírálását a közvéleményre bizzuk.

Igy fest a helyzet — ilyen eszközökkel dolgoznak testvéreink az ideális célért. Az egész nyilatkozat a cionisták egy klikkjétől származik.

Ennyit szükségesnek tartunk nyilvánosságra hozni, hogy választó hiteinket becsületes programunktól félre ne vezessék alaptalan nyilatkozatokkal.

A Kohn Gyula József lista bizottsága.

ZENEBARÁTOK FIGYELMÉBE!

Havonta megjelenő zeneértésítő küld az ujdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértésítő küld az ujdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértésítő küld az ujdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Aleksandrova utca 4. szám alatt, a Rossija Fonciére palotájában, félcemelen, modern szépségápolás, arcörvényszerzés, alkalmatlan hárszálak, pattanások, szemölcsök, szepők, májfoltok végleges eltávolítása Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, pudrok, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szepőkenőcsök stb.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. január 24.

Budapest deviza 1051—1071, valuta 1071—1077.
Prága deviza 55.2750—55.7750, valuta 55—55.50.
Berlin deviza 6.8350—6.8550, valuta 6.79—6.83.
London 293.
Newyork 163.50.

Zürich, jan. 24 Zárlat: Páris 20.80, London 24.85%, Newyork 518 1/2, Brüsszel 26.50, Milánó 21.35, Amsterdam 208.95, Berlin 123 háromnyolcad, Bécs 72.95, Budapest 72, Varsó 99%, Prága 15.45, Beograd 8.45, Bukarest 2.75.

Noviszadi terménytőzsde, január 24. Változatlan irányzat mellett kitések a következő árakon történtek: Buza bácskai 75—76 kg.-os 460 dinár, 76—77 kg.-os 475 dinár, bánáti 75—76 kg.-os 470 dinár, szerbiai Klenák paritás 77 kg.-os 405 dinár. Tengeri bácskai 207 dinár, március-áprilisi szállításra 215 dinár. Jeszenica, hajóállomás 260 dinár, bánáti Szentá paritás 210 dinár, Bega-hajó 220 dinár, szerémi 225 dinár. Árpa 190 dinár.

Bécs, jan. 24. Hetijelentés az állatvásárról: A bécsi vásáron kedden 11.185 darab volt a felhajtás, melyből 2773 zsirsértés és 8412 hussértés volt. A vásár nagyon lanyha volt és a zsirsértések 3—4000 koronával olcsóbbodtak. A nagy áresés dacára körülbelül 1000 zsirsértés eladatlanul visszamaradt.

Romániában a lanyha külföldi piacok következtében a szedett sertések 5—10, az elsőrendű zsirsértések azonban csak 1—2 lei-vel olcsóbbodtak. Az általános lanyhaság Romániában nem tudott nagyobb áresést előidézni a prima zsirsértéseknél azért, mert tényleg elsőrendű zsirsértésük csak igen kis számban van.

Zsirsértés árak: Bécs jan. 20. 22000—23.000 o. K. Prága jan. 19. 11.50—12 ct. Passau jan. 19. 1.35—1.45 ar. M. Odenberg jan. 21. 1.40—1.45 ar. M. Bodenbach jan. 21. 1.40—1.46 ar. M.

Vasamennyi elsőrendű, fiatal, nehézs zsirsértésre vonatkozik. Előszűkítőként minden levonás nélkül.

Chikagói gabonátőzsde, jan. 24. Buza májusra 195.875, Buza júliusra 169.375, Buza szeptemberre 156.5, Tengeri májusra 132.75, Tengeri júliusra 133.875, Tengeri szeptemberre 134.25, Zab májusra 61.375, Zab júliusra 61.625, Zab szeptemberre 59, Rozs májusra 173.5, Rozs júliusra 155.75, Rozs szeptemberre 136.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a Jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 36 (—4), Bogojevo 92 (—4), Vukovár 50 (—4), Palánka 52 (—3), Noviszad 28 (—4), Zemun —3 (—9), Pavesevo —35 (—6), Smederevo 109 (—5), Dráva: Maribor 10 (—7), Zakanj —140 (—), Donji Miholjac —33 (—3), Osizjek —10 (—2), Száva: Zagreb —80 (—2), Sisak —40 (—3), Bród 90 (—4), Samac 26 (—4), Mitrovica 107 (—3), Beograd —78 (+6), Tisza: Senta —112 (—), Bece —126 (+4), Titel 8 (—4).

SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel

a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana

Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

EREDETI

5125

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás

Felejtetetlen jó feleség és jó anya elhunytá alkalmából kifejtett részvétekkért ezúton mondunk hálás köszönetet.

Idb. Bobók Lajos és családja

Pozív.

Čantavira'sva Hrišćanska Potrošačka Zadruga 2. febr. 1925. god. posle podne u 1 sat u školi pokojnog Bele Kis-a održaće

XXVI. redovnu godišnju sednicu

- na koju se članovi sa poštovanjem pozivaju.
- 1. Izveštaj predsednika o delovanju u 1924. god. i o trgovačkom uspehu.
- 2. Izveštaj Nadzornog Odbora o računu obrtno imovinske i bilancije u 1924. godini.
- 3. Razrešenje časnika računovodjstva.
- 4. Rešenje o dobitku.
- 5. Izbor članova Nadzornog Odbora.
- 6. Rasprava inih predloga, ako su na 8 dana pre saziva sednice usmeno ili pismeno prijavljena.
- 7. Izbor 2 člana za overovljenje zapisnika.

U Čantaviru 15. januara 1925. u zajedničkoj sednici Hrišćanske Potrošačke Zadruga uprave i nadzornog odbora.

Petar Tóth-Bagi
porovodja.

Koloman Šinković
predsednik.

Bilancija dobitka i gubitka biće izložena na 8 dana pre saziva sednice u zadrugi.

Račun prometa 31. dec. 1924.

Forgalmi šumla 1924, dec. 31-én.

Primitak — **Bevétel:** 1. Gotov novac iz g. 1923 — 1923-ik évi készpénz maradvány 692'80 din. 2. Glavna radnja — A főüzlet 1358.630 — Din. 3. Filijala — A fióküzlet 300.500 din. 4. Stanarina za dućan — Boltbérletből 1.148'50 din. 5. Kamata od državnog zajma — Alkalkülésön kamatból 280 — din. 6. Prepisivanje — Átirásból 12 — din. Ukupno — Összesen 1.661.262'80 din.

Izdavanje — **Kiadás:** 1. Za robu i liferanje — Árukért és szállítás 1.552.890'71 din. 2. Dužnik — Adóra 31.627'34 din. 3. Osoblje — Személyzetnek 46 220 — din. 4. Poslovni troškovi — Üzleti költség 9631'25 d.n. 5. Ispomoc — Kisegítőnek 5700 — din. 6. Za dobrotvorne ciljeve — Jótékony cél 500 — din. 7. Dividenda — Osztalékra 5893'75 din. 8. Gotov novac 31 decembra 1924. 1924. évi dec. 31-én készpénz 9359'75 din. Ukupno — Összesen 1.661.262'80 din.

Čantavir, 31. decembra 1924.

Jovan Szabó János s. k. delovodja - üzletvezető.

Josif Matuska József s. k. blagajnik - pénztárnok.

Kertész Lajos sombori lakosnak a Bácsmegeyi Napló január 23-iki számában megjelent nyilttéri közleményére válaszolva ismételen és fentartom azt, amit reá mondtam és visszatartom azt az állítását, mintha én tudva valótlan állítottam volna.

Nyilttéri megtámadatásomért csak azért nem fordulok elégtételért a bírósághoz, mert jó érzésem tiltja, hogy a halott emléket meghurcoljam.

Kijelentem egyuttal, hogy ezen ügyet részemről végleg befejeztek tekintem, mert nem tartom érdemesnek nevezettel további polemiaiba bocsájtkozni. Amennyiben Kertész ur megbántva érzi magát, forduljon a bírósághoz, ott majd válaszolok neki.

Sombor, 1925. január 23.

Földvári Lajos.

STOPES:

Szerelmi élet a házasságban

című könyve végre teljes nyíltsággal tárgyalja mindazokat a kérdéseket, amek terfiak és nő szüzezet előtt ismeretlenek voltak és amelyekről szülők, paedagógusok és barátok az egyes témák kényes fogva, tévesen értelmezett szögyenérzésből nem beszélnek, holott kötelességük volna a fiatalabb nemzedéket mindezekről fevilagosítani és őt et főlöszeges szüzaravoktól, tévedésektől és kétségbeeséstől meóvni. Csak a nyilt és tiszta igazság az egyedül helyes ut ezeknek a kérdéseknak a tárgyalásánál. Stopes könyve az első helyet foglalja el ezen a teren a világirodalomban; mindköt nem kieégítésére szolgál és igazi szerencse A NŐNEK

Kapható: 322

Vig. Zsig. Sándor könyvkereskedésében Subotica

Ára portómentesen 60 dinár

JÓL JÁR!

Suttner cipőiben. A Suttner cég

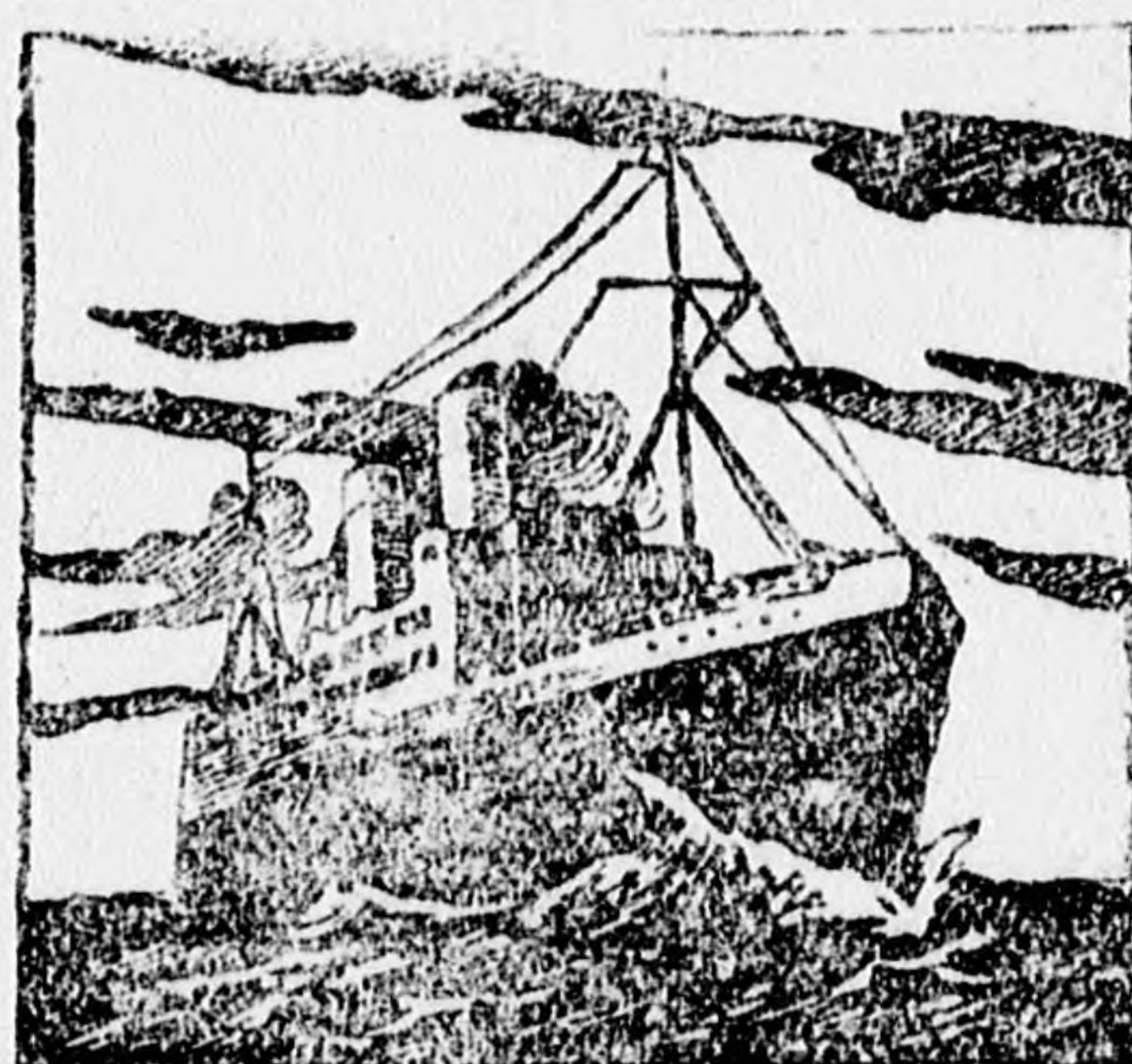

tartós cipője erős modern, elegáns és olesó. Váogatottjő bőrből rendkívül szoldan kidolgozva! A Suttner név garentálja a jó minőséget és az olesó árat! Félcipők és szandélok is kaphatók, továbbá rendkívül nagy választébaning, nadrágtartó, sportsap

ka található a cég gazdagon illusztrált fő rjegyzékében, de azonkívül evőeszközök, ollók, zsebkések, cigaretták és dohányszelencék, beretváló készülékek, tűzszerszámok, láncok, keresztelő érnék. Küldjön be a katalógus portójára 2 dinárt a követező címre:

H. SUTTNER VILÁGSZÉTKÜLDÉSI HÁZA
LJUBLJANA 976. sz. (Szlovenija)

Feor gyógyszerész **ELSA SZAPPANAIS** minőségben: illóolaj, glicerin, borax, kátrány és beretváló szapan együttrendelhető a Suttner cég cikkeivel.

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahatározási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom

Hamburg—Cherbourg—Southampton—ből
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton—ből Délamerikába
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires
Sanpaolo III. osztályu fülkék 2 és 4 ágyal
KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelezés minden nyelven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseltek: Bpograd: Karagjrgjeva ul. 91.
Ljubljana: Kolodvarzka 26. — Vel. Bežkerek:
Kralja Aleksandra 4. Sürgönyöm: „Koyunliapac”
Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srnska
Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgöny-
cím: „Prometna Banka” 3145

Most érzem jól magam

mondja az ember, ha az okos feleség hátát és végtagjait a féj-dalomsillapító Feller-féle Elsa-Fluidal megmasszírota. Ere-főidalmat végtagjaiban? Néhát? Fő jást? Főidást? Gürcsöket? Gyengének éri magát? Rosszul alszik? Ideges? Kísérleje meg a Feller-féle Elsa-Fluidot és ez Önnek is j barátja lesz rossz napjaiban. Egy postacsomag 6 dupla vagy 2 különleges üveggel csomagolással és portóval együtt 62.— dinár

FELLER V. JENŐ gyógyszerész. **STUBICA-DONJA**
Központ 185 (Hrvat-ka) 8695

1,500.000 dinár

tőkevel társulnék jobb üzlethez vagy gyárhoz, ahol mint szakember közreműködést is vállalnék.

Leveleket a lap kiadó-hivatala „Jó üzlet” jeligével továbbít.

Fajtiszta

patkányfogó kutvát

keresek.

Cím a kiadóban.

Van szerencsénk tisztelettel közölni, hogy a novi-vrbasi cukorgyár

főtisztelendő Prager Salamon urnak, a B.-petrovoseloi ortodox hitközség főrabbijának

felügyelete alatt „Sel Pesach” kocka és finomított kristálycukrot gyártott 5 és 25 kg-os csomagokban. Miután a novivrbasi cukorgyár a „Sel Pesach” cukor árusításával bennünket bizott meg, tisztelettel felkérjük a hitközségeket és a „Sel Pesach” cikkek elárusításával foglalkozó kereskedő urakat, hogy szükségleteiket nálunk már most fedezni sziveskedjenek. — Tisztelettel

Fekete és Spitzer
nagykereskedők
Stari-Bečej

Olcsón eladó

1 csukott 4 üléses hintó (Landauer) ujjfonan javítva és fényezve, 3 darab nyereg, autójavitóműhelyhez szükséges különféle szerszámok, (ezek csak egyben eladók) néhány féderes teherkocsi jó állapotban, 1 fall óra, 1 szalon asztal, 1 állvány.

Megtekinthető **Gutmann szállító raktárban** Novisad. U tarska ulica 4.

LOKOMOBILOK 16-600 NP

KÖLCSÖNKÉPEN IS

WOLF-LANZ u vagy teljesen átjavítva, kiprobálva gyárti jótállással és szereléssel

Nyorsolaj—Diesel—Szivó gáz-motorok
BRAČA FISCHER D. D. ZAGREB

Pantovcák 118. — Tekintse meg nagy raktárunkat. Vezérképviselő a Vojvod na rézzerce.

Graber Ferenc mérnök-igazgató Novisad
Jovana Subotića 9. — Postafiók 69.

GÉPHIMZÉS

(Damborizozás) gépauszor, gombbeluzás és plissé a legszebben és lego csobban készül

GOMBOŠNÉ BUN JULISKA

divatszalonban **SUBOTICA**, Karadžićeva ul. 6., Bánykőz
Videki munkák azonnal elkészülnek. 427

Sörgyárosok és sörkereskedők figyelmébe!

Korona Dugóipar Subotica

Sokolska ulica 18 szám

„DAMA”

FEHÉRNEMŐSZALON

Toštojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít: női- és gyermek-fehérneműt, hozott és saját anyagból, azonkívül pyjamaikat, ágygar-nitúraikat, stórokat stb. a legszebb kelmunkával. 9007

HÁZASSÁG

Független, 34 éves, szolid varrónő megismerkedne korban hozzáillő iparossal házasság céljából. Teljes címnel ellátott leveleket »Nem bánja meg« jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 672

Huszéves hivatalnoknő vagyok, szomorú családi körülményekből kifolyólag azonnal férjhez mennék komoly és szolid hivatalnokhoz vagy kereskedőhöz. Leveleket fényképpel »Arvaska« jellegre. 638

Ingakórak
nagy választékban 3 óvi jóállású a legolcsóbban
SON LAJOS
órák és ékszerésznél
SUBOTICA
Rudićeva ul. 4. (Fehér-ház)
10210

FOGLALKOZÁS

Kaucióképes és megbízható családos ember nagyobb vállalatokhoz pénzbeszedőnek vagy kisebb üzlethez társul belépni azonnalra. Malusev-iroda, Subotica.

50.000 dinár kaucióval rendelkező és feltétlen megbízható, családos ember fizetni vagy üzletvezetőnek azonnali belépésre állást keres. Bővebbet Malusev-iroda, edénypiac, Subotica.

Eladó ház
Somborban
Ilija Brčanin ul. 53-55. számú lakóház 847□□ beltelekkel együtt azonnal eladó.
Bővebbet Méri József szíjgyártó Sombor Páriska ul. 2.

Táncatanárt keres a beodrjai ifjuság. Alánlatokat »Ifjuság« Beodra, postrestant kér. 614

Sollőr, józan, több évi evakoriattal és megfelelő bizonyítványokkal Vel-Kikindára felvétetik. Lakás természetben. Ajánlatok fizetési igényekkel »Automobilla«, Subotica, intézőndők. 677

Pénzkölesönt arany- és ezüsttárgyakra, babkészkészvényekre, ruhára, varrógépre, irógépre és kerékpárra stb. stb. közvetít Malusev-iroda, Subotica, edénypiac.

Katonaságtól felszabadult fiatalember a gabonaszakmából elvállal bármily állást szerény díjazás mellett. Ajánlatok Huz Sándor Mokrin küldendő. 696

BUTORELADÁS

Egy modern komplett keményfaháló, pánsander ebédő, elfszobabutor, onyhabutor garantált felegmentes teljesen jókiban, elköltözés miatt jutányos áron **ELADÓ** Cím a kiadóban. 658

Információkat legyen az bármilyen ügyben, a legmegbízhatóbban ad le a már 18 év óta feunálló és jó hírnévűk örveudó Malusev tudakozódó- és közvetítő-iroda, Subotica, edénypiac.

Komoly szakembert vagy leányt a rövidúrszakmában keresek jó fizetéssel. Szerbül tudók előnyben. Cím a kiadóban. 540

Írógépek
a legjutányosabban
PAUK KERESZTÉLY
cégnél Novisad Vilson tér 7 kaphatók

Szerbül levelező irodakísasszony azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 574

Jegygyűrűket
ridikülöket, vekker-órákat, és kinczeüst dísz-tárgyakat a legolcsóbban vásárolhat
Ádám ékszerésznél
Subotica, Rudićeva-ul 6

Csmegeszakmában jártas, szerbül is beszélő ügyes utazót azonnalra keres: Isa Stein, Novisad, Linán. 598

Szakképzett gépész állást keres azonnali belépésre. Vállalja az összes malon-gépek szerelését és vezetését, úgy a »Diesel«-féle nyersolajmotort, mint a villany- és gőzgépet. Beszél szerbül és németül. Cím: Karl Rops, Subotica, Botićeva ul. 18. 619

Száraz tűzifa eladó
nagyobb mennyiségű bükk- és tölgyfa azonnali szállásra továbbá havonként néhány vagon fenyő- és bükkfűrész 20 cm. hosszú, 90 cm. átmérőjű és 4-5 vagon fenyő-fűrész 4 m. hosszú. Levelek: »OKASION« jellegre Zagreb postafiók 331

Fizetéssel szerződött tanulóleányokat »Jelena« női divatteremt. — Subotica, Aleksandrova ulica 11. (Uvarban.) Jelentkezés délelőtt 8-9 óra között. 683

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vasfagbutus és címazó létszeresen számít. Legkeisebb apróhirdetés ára 10 din. Előzetes díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelég mellékelendő.

Intelligentes, deutsches Fräulein zu 5-jährigem Mädel gesucht. Serbisch sprechende beforzugt. Vorzuzustellen Pollak, Scotus Viator ulica 26. 676

Fordításokat magyar vagy német nyelvről, szerb vagy horvát nyelvre, a legmegbízhatóbban elintéz Malusev-iroda, Subotica, edénypiac.

Destillacija Dva D. D.
Zagreb-Tešić
Ajánlt elsőrendű
retorta faszenet
vagonfélben. — Képviselet Subotica részére
Révai Adolf Subotica
529 Telefon 551.

Önálló német, magyar levelezőt keresünk. Vas-szakmában jártas előnyben. Barzel D. D., Subotica. 565

Jó munkás butorasztalos állandó munkára felvétetik. Pintér Kálmán, Ada. 607

PAPLANOKAT
nehelyből, gyapjából és vatából újat és régit a leg-szebbben kikészítők háznál is. Raktáron tartok minden színben jó és olcsó
PAPLANOKAT
CSANYI KÁROLYNÉ
edénypiac, gőzfürdő oldalán Németh trafikban.

Perfekter Buchhalter, vollkommen selbständiger, deutscher, serbisch, kroatisch, slovensch, ev. italienischer Korrespondent mit I-a Referenzen, übernimmt Stundenarbeit. Gefl. Anträge sub No. 587 an die Administration. 587

Géplő(nő) szerb-magyar nyelvtudással subotica iparvállalatnál azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 636

AUTO KÖPENYT és TÖMLŐT
szakszerűen
vulkanizálók
Megbízásokat pontosan és gyorsan eszközölk
MITA BERBERSKI
mechanikus
VELIKI-BEČKEREK
695 Kralja Petra trg 3.

Idősebb vasesztergályos és géplakatos-segédet állandó munkára felvesz Bory-műhely, Štosova ul. 7. 643

Géplőkisasszonyt magyar gyorsírással február elsejéi belépésre keresünk. Barzel D. D., vas-üzlet, Subotica. 564

Bánatban és Bácskában jól bevezetett utazót tüzifa- és szénzakmában azonnali felvételre keresünk. Cím e lap kiadóhivatalában. 592

Naponta friss I-a teavaj
nagyban és kicsinyben
KÖRÖSI GEZA
osemegekereskedésben
Rudićeva-olice 660

Gépész keresetnek, lehetőleg téglagyári gyakorlattal, nyersolajmotorhoz. — Alánlatokat eddigi működés és fizetési igények megjelölésével »Gépész« jelleg alatt továbbít a kiadóhivatal. 686

Házvezetőnőt keresek.
20-26 éveset, leányt vagy asszonyt, ki a főzést is vállalja. Levelet esetleg fényképpel, visszaküldök. »Tanýára vágyom« jellegre Kurir hirdetés-irodába, Subotica, intézőndő. 662

Francia varrónő ajánlkozik házhoz. Házon kívül is jutányosan vállal. Cím a kiadóban. 656

English Lessons for Beginners. Business English, and Conversation. Hugh. Lichtbild wolle man unter L. Raynbird, Strossmajerova ulica 8. 647

Ház vendéglővel
Jugoszlávia egyik nagyobb városának leg-forgalmasabb helyén
eladó
Felvilágosítással szolgál »S. O. 100« jelleg alatt az INTERREKLAM D. D. OSIJEK, Kapucínska 8.

Női kalapos-segéd állást keres. Cím a kiadóban.

ARTEZI és MÉLYKUTAK
furását vállalom
Vadócz Károly
BÁCS-TOPOLÁN

Junger Mann, 27 Jahre, Israelit, vornehmlich Charakter. Besitzer eines Objekts, wünscht Bekanntschaft mit nur vornehmer nicht über 24 jähriger Dame, zwecks Ehe. Vermögen oder Besitztum erwünscht eventuell Einbeirat. — Vertrauensvoll geschriebene Briefe mit Lichtbild wolle man unter Chiffre 27 an der Redaktion dieses einenden. Strengste Diskretion gesichert. Anonymes bleibt unbeantwortet. 624

Házvezetőnőnek elmeme 30 éves, jómegjelenésű nő magános urhoz vidékre is. Címeket a kiadóba kér. 560

VÉTEL-ELADÁS

Előnvomda jutányos áron eladó. Érdeklődők levelei »Biztos ívő« jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.

Eladó 1 drb 8 HP eredeti Hofherr és 1 drb 8 HP Máv. átalakított cséplő-gépgarnitúra, valamint 1 drb 28 HP Astra-motor. Esetleg elcserelem gőzkomóbillal. Josip Csapanda, Bač. 682

Sombori határban, a várostól 4 km.-nyire, műveléssel, 13 kat. prima
szántóföld
eladó. — Bővebbet: dr. Veselovsky József ügyvédi irodájában 621

Villaépület park és konyhakerttel Pálics-fürdőn megvételre kerestetik. 150 ezer dinárig folyó év május hó elsejéi átvételre. Bővebbet Malusev-iroda, edénypiac.

Hengermalom Bácska egyik zimonyi vasút mentén felvő és egyedül álló. 8000 lakosú községben. 15.000 lánca községhez tartozó jó buzatermővidék. Épületekkel, teljes be- és be nem épített felszereléssel, valódi ártezi-kut, 70 HP szívógázmotor, 1 vagon napi öröképességgel, eladó. Malusev-iroda, Subotica.

Emeletes ház
a beltéren
8 szobás beköltözhető lakással **ELADÓ**
Cím a kiadóban.

Házak kerestetnek megvételre Subotica város bármely részén, előnyben, amelyekben vendéglő, fűszer stb. stb. üzlet már van vagy arra alkalmas: a ház, legyen az bel- vagy külterületen. Bővebbet Malusev-iroda, edénypiac. 694

Naev emállirozott takaréktűzhely, teljesen új állapotban eladó. Megtekinthető Spitzer Adófnál, Ostoićeva ulica (Lakatos-utca) 20. 671

Kétéves Hofherr körülgyűrűs, 8 HP cséplő lán-cosmagánjáró, Schlick-kazánal más vállalkozás miatt eladó Ács Ferenc-nél, B.-Topolán. 655

Leszállított áron saját készítésű butorokat kedvező ártételekkel kaptat
Kiss János
butorasztalosnál
Staribečej, postaépület

Szeeska szalma, széna legolcsóbb áron kapható Horvátnál. Sántha-szantóriummal szemben, Trenkova ulica 8. 659

Vendéglő, forgalmas, vas-utaj állomásnál, magyar községben, mindenféle kereskedésnek alkalmas, nagy emülettel, szép szőlővel és nagy gyümölcsös-kerttel, betegség miatt eladó. Erdélyi, Sremski-Cakovec 612

V. Vermorel - Villefranche

„VERMOREL“ és „ECLAIR“ (név) (teljesítés)
7256-13925-44693. szám alatt
az egész világon törvényileg védve

Eredeti
Vermorel „Eclair“ peronospora permetező
vörösréz pultonnyal, hosszabbító csővel és a megfelelő permetező kupakkal

Az eredeti Vermorel „ECLAIR“ réz-, vas-, és káucsu-kalkatrészel a legfinomabb anyagból a legpontosabban vannak készítve s ebből következik, hogy a Vermorel „ECLAIR“ évekkel kereszttől használható anélkül, hogy javítást igényelnének vagy hogy az alkatrészek kicserélése szükséges lenne.

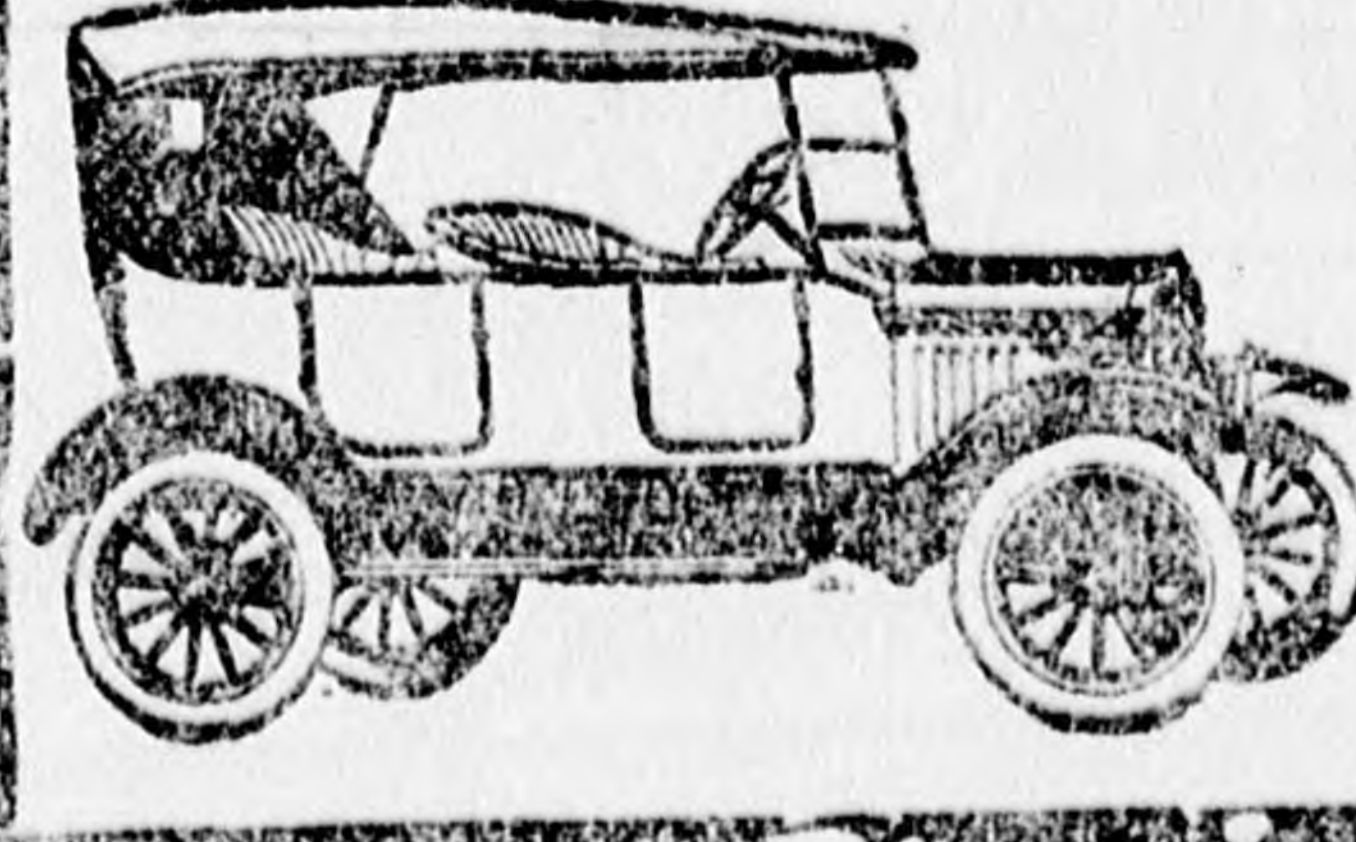
Jugoszláviai vezérképviselet:
Szenes Kálmán vasnagykereskedő
Zentai Soma gépraktár
SUBOTICA

FORDSON TRAKTOROK FORDAUTÓK

Raktárról azonnali szállításra kaphatók: 9207

FÖLDVÁRI BÉLA, STARI BEČEJ. TELEFON: 85
Lineola, Ford, Fordson autorizált képviselete. Ford autók és Fordson traktorok a károvszeleink legnagyobb raktára, MICHELIN GUMI RAKTÁRA. — Olcsón eladó egy drb. alig használt 33-40 HP autómotor, kapcsoló szerényvel és teherautóhoz szükséges felszereléssel.

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Január 28-29 hetét - szerda
MAX LINDER
Eznapelt komikus fellépéssel a
szezón pompás viglálka

Három a bakter

parodia 5 felvonásban
A. Dumas regénye után

Jön a Lifkába? Világatrakció: Prater (1914)
Monumentális filmatrakció Bécsről 8 felvonásban.

Január 26-28 hetét - szerda
A spanyol inkvizícióból
Konrad Weid, Dagny Servaes
fellépésével a szezon kimagasló
ujdonsága

Károly és Erzsébet

Egy királyi család tragédiája
6 felvonásban
Schiller szindarabja után

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Előfizetési díj havonta 45 din., negyedévre 135 din.
Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg mellékelendő.

NIKKELEZÉS: TENNER

optikus és orvosi
műszerésznél Subotica
Korzó 11. sz.

- 1 pár kocsolya 35 dinár
- 1 pár evőeszköz 20 dinár
- 1 drb kanál 10 dinár
- 1 drb kávéskanál 5 dinár
- 1 drb fogas 10 dinár
- 1 drb kulcs 5 dinár

KISS ZALOGINTÉZET
mindenféle értéktárgyakra
kölesont ad. Zalogból visz-
szamaradt cirka 500 méter
sötétzürke finom gyapjú-
szövet, szállításra; v. férfi,
női rajlán és felikabátnak
való. Ékszeresek, ruhák, ka-
bátok, fémemlékek és min-
den más tárgyak állandóan
olcsón eladnak, Subotica
I. kör, Bogovicséva (Kínizsi)
ul. 12. 5697

Eladó kávéház, étterem,
szálloda 20 berendezett
szobával Jugoszlávia na-
gyobb városában. Cím a
kiadóban. 423

Kovács- és lakatosmű-
helyberendezés géphajtá-
sos fűrészpellel, olcsón el-
adó, esetleg bérbeadó. —
Kohut Ferenc, Bajmok. 548

Nagybirtok: 350 hold Dar-
uvár közelében, ebből 30
hold rét, 50 hold erdő, 25
hold legelő és 245 hold
szántó, lakóházzal és gaz-
dasági épületekkel, elő és
molt inventárral, buza és
tengeri vetőmagkészlettel,
kedvező fizetési feltételek
mellett eladó. Agentura
Internissor Zagreb, Samo-
stanska ulica 9. (Br. J. 29)
628

Sarokház eladó; hentes-
nek vagy fűszeresnek igen
alkalmas. Cím: Szegedi
Antal asztalosnál, Pollák-
malom mellett. 657

Eladó három löcös loko-
mobil, négyvukú motor-
zóval. Deli és Beretka,
Čurug, Bačka. 634

Gyógyszertár szép beren-
dozéssel haláleset miatt
azonnal eladó. Lőrincz
gyógyszerész. — Ridjica,
Bačka. 497

KÜLÖNFÉLE

Italmérés, trafik, szatós
és pékkemencével ellátott
ház Suboticán, kétszobás
lakással, ivóvízes kútjal,
mosókonyha, sertésöl, nyá-
ri szaloni, az összes épü-
letek cserép alatt fedve,
ház eladó és bérrel vagy
anélkül eladó és azonnal
átvehető. Malusev-iroda,
Subotica, edénypiac.

Utelvelek vízumozását,
valamint új utelvelek be-
szerzését a leggyorsabban
és legmegbízhatóbban el-
intézi a már 18 év óta
fennálló és jó hírnevű
örvendő Malusev tudako-
zó - iroda, Subotica,
edénypiac.

Magánjáró benzomotor, 8
Hp körfűrészrel olcsón el-
adó: üzemből látható
Teltich Gáspárnál Somborban. 603

**Nagykereskedők és vi-
szontelárúsítók figyelmé-
be!** Csomómentes seprő-
nyél legolcsóbban kapha-
tó. Christian Schmidt,
Novi-Vrbas. 697

Eladó egy könnyű stráf-
kocsi. Megtekinthető Stipe
Grgića ulica 6. 520

Eladó egy Anker, 60 cen-
timéteres vágógép, egy ké-
zi fűzőgép, 20.000 klam-
merral, 3-3 nagy szek-
rény, garmond és ciceró
konvénírás. Hajtmann Ist-
ván, B. Topola. 611

Saldakontista

(nő)
szép írással, gyors
munkás
alkalmazást talál
LEDERER LEÓ
cégnél
Somborban

Rövid zongora, palisan-
derfából, olcsón eladó.
Urošević Joca, V. Bečke-
rek, Ljubljanska ulica. 534

Üzletek megvételre egy
vidéken mint Suboticán
megvételre és üzleti helyi-
ségek letételei díj ellené-
ben, üresen átvehető, ke-
restetnek. Afántátok Ma-
lusev-irodába, Subotica,
kiadóknál.

Vendéglősök és italmérők
figyelmébe! Tudomására
adatik, hogy 2 lánc és 2
kapa termő szőlő, rizling,
kövidinka és slankamenka
és 300 drb termő gyü-
mölcsös, továbbá cserépes
épület, szőlőzűző, 40 hek-
tár új hordóval, két kútjal,
a városhoz 5-10 perc
fávolságra, eladó. Pénz
nem kell, csak a kamatja.
Malusev-iroda, edénypiac.

Főkereskedőknek
RUM és LIKÖR
essenciák üvegekben
Brillantín, hajóaj, powder
stb. legolcsóbban szállít
vidékre is
Landauer Drogeria
Subotica 569

Eladó egy egész új zöld,
moketgarmitura, mely áll
2 fotel és egy díványból.
Cím a kiadóban. 583

Férfi ruhák, háztartási esz-
közök, lérszékény, vas-
ágy eladó. Déután 2-4-ig
Cím a kiadóban. 559

Könyvek jókarban levők
igen olcsó árért eladó.
Baruna Trenka (Régi szé-
natér) 4. sz. 513

Egy 5 atmoszferas
üzemképes „Ganz”
gyártmányu
álló gőzkazán
olcsón eladó. 55
Cím „Reklam” hirc-
tőirodába Novi-Sad

Eladó kisebb családi ház,
azonnal beköltözhető —
Ugyanott eladó: egy sőr-
fejűgép, 1 drb stráfkocsi,
20 drb márvány-asztal, 1
billiárd-asztal, 1 drb szek-
rény, 4 löszerszám, 50
hektó öbor, 200 hektó hor-
dó. Cím: Halasi-szőlők
257. sz. 473

Szivógázmotor eladó

80-92 löcös, üzem-
benmegtekinthető Cím
Hengermalom Torda
(Bánát) 630

Üzemnagvobbítás miatt
eladók: 1 drb hengerek,
18 colos, dupla, Ganz-
gyártmány, 1 drb kétrés-
zű, alig használt szabá-
donlengő síkszita, 1 drb
kopató, tarárral, Graepel-
gyártmány. Ezen gépek
üzemben megtekinthetők.
Kollár János motorhal-
mában, Svt.-Milető. 549

Hat. eng. zálogintézet.
Aleksandrova ulica 4,
arany-, ezüst- és ruha-
neműekre előnyös köl-
csönt nyújt. Zalogból visz-
szamaradt ruhaszövetek
olcsón eladók. 518

Jókarban levő fűszer- és
rőtösberendezés kevés ár-
val a helyiség átadása vé-
gett sürgősen eladó. Meg-
tekinthető Stara-Moravi-
cán Halmi és Cseke-féle
helyiségben. — Bövebbet
Tomok, Pačir, az állomás-
nál. 630

1 pár 36 colos tótkó kéreg
és garattal eladó. Péter
Ferenc, Pačir, Bačka. 488

Olcsón eladó diszkiadásu,
10 kötet Magyarok Törté-
nete. Három kötet Erköles
története, 2 kötet Csilla-
vászlat. Cím és ár a ki-
adóban. 576

Balog Lina
ALLANDÓ KIÁLLÍTÁST AJÁNLATOS MEGTE-
KINTENI, MERT CSAK IGY TUD FOGALMAT
ALKOTNI ARRÓL, HOGY ALKALMI AJÁNDERNAK
M.T VÁSAROLJON
NAPONTA FRISS OLASZ VIRÁG KAPHATÓ

Elveszett az Aleksandrova
ulicától a főpostáig 1 fél
főrt-sárcipő. Becsületos
megtaláló adja le a ki-
adóba. 664

Műhelynek, üzletnek al-
kalmos, világos helyisé-
gek belvárosban építendő
házban augusztus 1-ére
kiadók. Közlelbi feltéte-
lek Strass mérnöknl. Pa-
šičeva ulica 2. (Edénypiac)
670

5-6 vagon petróleum és
benzin befogadóképességű
raktárt keresünk azonnal-
ra. Címeket 695. sz. alatt
a lap kiadóba kérünk. 695

30 dinárért
utelvelek vízumozását
vállalja
Ljubomir Mrković
cegrad 507
Poštanski fah 244.
Portóköltség
külön 450 dinár

Felhívás! A Subotici
Szabómunkás Szakszövet
felhívja tagjait, hogy e hó
26-án este 7 órakor a
Munkásotthonban megtar-
tandó évi közgyűlésen
jelenteni meg. A veze-
tőség. 447

Embafüge (juta) jó álla-
potban, különként 14 di-
nárért (csakis 10 kilós té-
telekben) kapható: Jenac
Grossberger közműárke-
roskedésében. Subotica,
gimnáziummal szemben.
604

Elegáns butorozott szoba
az Aleksandrova ulicában
eladó. Megtekinthető dé-
után 2-4-ig. Cím a ki-
adóban. 558

Babaklinika. Karakter- és
franciababák, parókák és
felek, valamint mindenféle
alkatrészek kaphatók. Ja-
vításokat vidékre azonnal
eszközök. Ivan Lagner
Subotica, Pašičeva ulica 6.

Ön kidobja a pénzét! Ha
rongyait nem használja
fel, Szövessen beléle futó-
szőnyegot (rongy-pokró-
cot), mit izléses kivitel-
ben elkészít méterenként
16 vagy röfönként 12 di-
nárért elsőrendű kender-
fonalban; elvállal ponyo-
vica-szővést 140 cm szé-
les nem varrott középpel
egy a saját vagy adott
anyagból a Bajski put 9.
(Bajai-ut) számú házban
levő szövődében. 578

Zongorát, pianót, ötho-
napos részletfizetési fel-
tételék mellett kaphat min-
denki. Rendkívül nagy vá-
laszték új angol és bécsi
szerkezetű, valamint átít-
szott zongorákban. Kain
hangszernagykereskedő
Subotica, városi székház.

Felhívás! Kisleányom, Ke-
lemen Olga, a Beograd-
kávéház előtt elvesztette
1. gimn. igazolványát vil-
jamos bérletjeggyel. Ké-
rem a megtalálót, szolgál-
tassa vissza dr. Tordai
ügyvéd irodájába. 533

Butorozott szobát, csino-
san berendezve, lehetőleg
külön bejáratú, keres 2
banktisztviselő. Címeket a
kiadóba kérnek. 582

Tökeerős társat keresek
szabadalmazott iparikk
szvartásához. Beza-hirdető
és közvetítő. V. Bečke-
rek, a főpostával szemben
506

Perza, szmyron és minden-
fajta gyári szőnyeg szak-
szerti javítása, tisztása,
Nagy darabokat háznál ja-
vit vidéken is. Mek a sző-
neggyár Subotica Alekszan-
drova ul. 9. 325

Egy különbejáratu utcai
szoba házaspárnak vagy
két fiatalembernek az
Aleksandrova ulicán febr-
ruár 1-re kiadó. Cím a ki-
adóban. 645

Kisebb butorozott szoba
központban februártól ki-
adó. Cím a kiadóban. 654

Kisebb-nagyobb lakások
elcsérelendők vagy át-
adók. — Butorozott szo-
bák, családi házak, iroda,
raktár kaphatók. — Réz-
háló, ebédők, uriszoba,
zongora, fényképezőgép,
cimbalom eladók. Langné,
Ajčina ulica 11. 693

Butorozott szoba konyhá-
val együtt kiadó. I. Sto-
sova ulica 12. 653

Keresek egy kétszobás,
konyhás butorozott lakást
közel a beltérhez. Cím a
kiadóban. 689

Elegáns butorozott szoba
konyhasználattal, kiadó.
Wilsonova ulica 60, Ivic-
kocsmá, ócskapiac. 691

HERCULES
legjobb vidéki uti
házasságközvetítő
iroda
Kifutó össze ötletsek
előle ő körökben.
Szeged, Iskola-u. 32.
a Válas belyeg

Hatvanhárom jelentették
be az ideig, hogy a
»Fortuna« pályázati köz-
löny (Osliék) első és má-
sodik számai révén meg-
felelő állást sikerült el-
nyerniük. Ingyenes mutat-
vónyszámot nem küldé-
nek, utánvéttel nem szá-
llítanak. Egyes szám ára
10 dinár. Egy hóra 35 di-
nár, negyedévre 100 dinár.

Mindennemű
vasalat
kocsialkatrészt
szerszámok
optikai és orvosi mű-
szerek, konyhasék
NI KELEZÉSÉT
szolidan és jótállás mellett
vállalják. Mindennemű rész-
tárgyakat galvanotechnikai
úton színezünk.
„MEMA”
subotica palvanzálóintézet

Esti francia és német
nyelvkurzus nyittatik havi
50 dinárért. Poštanska uli-
ca 9. 1. 687

Butorozott szoba szolid
nének kiadó. Cím a ki-
adóban. 669

Eladó kis ház a Halas-
uton, szemben a Mútrá-
gygyárral. 24

PAUL GÉRALDY HÁROM VERSE

(TE MEG ÉN)

TÜNÖDÉS

Van örömnk, van régi bűnk,
mindakettőnk egy esők andalít
s tulajdonkép alig-alig
hasonlítunk.

Egy szó elég, csak egy szilaj
és semmi pör,
örvény nyílik és a vihar
kitör!

Azt hisszük, a szerelmünk végtelen nagy
és tiszta, úgy,
de hát mihelyt bennünket elhagy
a vágy, a vágy,
csak felig értjük azt, mi volt már
és ott az átok...
Te, hogyha férfi volnál,
lennénk barátok?

MEA CULPA

Mondd, érzed-e, hogy tévedésem
mily végtelen:
szívedbe raktam el egészen
az életem.

Mikor szerettelek nagyon,
azt hittem, hogy ami van itt lent,
a földet, az eget, a Mindent
beléje zárhatom.

Most látom ezt a nagy hibát,
szenvedsz te és én felnyögök.
Nem fér el egy egész világ
a homlokod mögött.

Szíved meleg, szelid, belátom,
s jó igazán.

De kívül más is van a világon
s nem pótolhatja sem barátom,
sem az anyám!

FINÁLÉ

No, szerousz. Nem feleltél semmit itt? Nem?
Nincs több szavunk. Méhatsz bus ideál.
Indulj... De várnod kell most mégis itten.
Esik az eső... Várd meg, míg eláll.

Végy valamit! Mert hüvös az idő
künn. A kabátod tán... Amit találtam,
mind visszaadtam? Nincsen semmi nálam?
Levél? vagy egy arcképed? semminő?

Hát hogyha válunk, nézz reám előbb...
Vigyázz! Ne sirjunk! Buta lenne szörnyen.
Ugye nehéz meglegelni árva fönkben
ma azt a két jó, régvolt szeretőt?

Egymásnak adtuk a két életünk
örökre... S visszavesszük most iszonyal!
Elindulunk nevünkkel, élhetünk,
s máshol bolyongunk... O minden bizonytal

majd szenvedünk... egy darabig. De végül
jön a felejtés, amely megbocsát.
Külön leszel te és én, nincs tovább,
két ember a magánnyal összebékül.

Multamba lépsz máris. Véletlenül
találkozunk valahol az uccán, majd
távolról nézlek és eszembe jutsz tán,
amint a szélben új ruhád repül.

Aztán elmúlnak hosszú hónapok
és rólad, akiért a porba rogytam,
barátaim beszélnek, hallgatok
s azt kérdezem tőlük tünődve: „Hogy van?”

Milyen kicsinykék is a „nagy” szívek!
Pedig hogy örvöngtünk egykor, beh szép volt!
Tudod-e még a lángolást, a tébolyt?
A mi híres szerelmünk, jaj, mi lett!

Hiába mondtuk hát mi is: „szerettek”,
annyik vagyunk csak itt, mint mindegyik?
Mily megalázó. Ezek a szerelmek?
S mi mint a többiek? Mi?... Hogy esik!

De ily időbe még se menj... Maradj!
Igen, maradj! Lehet tán élni még itt.
Nem tudni. A szívünkön ott a fagy,
de már nagyon megszokta azt a régit.

Lesz valahogy. A régi nem olyan rossz.
Sem a szokás. Nem frázisok ezek...
Hát ül le mellém, csöndesen unatkozz.
S m'letted én is egyedül leszek.

(Kosztolányi Dezső fordítása)

Játékosok és hamis játékosok

Irta: Baedeker

A játékosról a hamis játékosig — írta egyszer egy francia író, aki maga is nagy kártyás volt — csak egy lépés. Ez a mérés, de éppen nem abszurd állítás jutott az eszembe most, amikor olvasom, hogy Brüsszelben a rendőrség szétg-rasztott egy fashionable játékbankot nem azért, mert nagyban, de azért, mert hamisan is játszottak benne. Természetesen szétröpítették a tisztességes játékosokat is, akiknek az volt a sorsuk és malőrjük, hogy a »bank«-ban olyanokkal kerültek együvé, akik az ő rovásukra óhajtották korrigálni a szerencsésüket... Mindig együtt vannak ők: a tisztességes és a hamiskártyások, mert ez utóbbiak csak ott érzik jól magukat s csak ott telepednek meg, ahol becsületes játékosokat szimatolnak. Egymással nem játszanak a hamiskártyások, egyik varju nem vájja ki a másik szemét. Talán ezért mondta a francia kollégánk, hogy a kétféle játékos — a csalót meg a becsületeset — csak egy lépés választja el.

Valahogy különbséget szoktak tenni a hamis játékosok s az olyanok közt, akik csálnak. Főleg a kártyánál alkalmazzák ezt a finom disztinkciót, amely szerint hamisan az játszik, aki jegyzett kártyát használ, s csal a keverésben az, aki egyéb módon szedj rá a partnerét. Mint például Buzikán Mátyás cselekszi, a Tersánszky J. Jenő pompás regényének, a Két Zöld Asz-nak a szomorú hőse. Ha értékeljük a két spéciesz közti különbséget, kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy erkölcsi tekintetben az előbbi még az utóbbinál is hitványabb. A közönséges kávéházi és egyéb kultur-életben azonban hamis játékosnak tartják és nevezik mindazokat a kártyásokat és egyéb »spiller«-eket, akik nem játszanak becsületesen, akár vannak megjelölve a kártyáik, akár nincsenek. Legbiztosabban az kerül ki őket, aki csak bizalmas ismerősökkel ül le a zöldasztalhoz, s még biztosabban az, aki egyáltalán nem kever kártyát, ha csak »patience«-t nem. (Mivelhogy ezt egymaga játsza, valószínű, hogy nincsen hamis kártyással dolga.) Mert az is megtörtént már, hogy az ember a közeli ismerősei közt akadt hamis játékosra. (Aki emlékszik e három névre: Dániel, Babó, Jakabffy, annak az is eszébe juthat, hogy mintegy negyedszázad előtt a két legelőbbkelő budapesti kaszinóból rövid egymásutánban három »gentleman«-t kellett hamis játék miatt kihalotirozni.) Aki pedig — mint ezt sok jóra való s nem egy gavallérember teszi — mindenkivel játszik, akin tisztességes kabát van, az lépten-nyomon kiteszi magát annak a veszedelemnek, hogy könyörtelenül kifosztják. Az óvatos kártyakedvelő — ha már nem vet súlyt az alapos ismeretségre — ügyeljen legalább arra, hogy csak olyanokkal játszon, akiknek a társadalmi állása s a vagyoni függetlensége valószínűvé teszi, hogy épp oly tisztességesen keverik a kártyát, mint ő. Mert rendezett viszonyok közt élő urakról, főleg, ha kicsibe játszanak, föl lehet tenni, hogy becsületes játékosok és nem »grec«-ek, ahogy a franciák a hamis játékosokat elnevezték. (Ami nem nagy megtiszteltetés a szépmultu görög németre.) S ha már valaki biztos abban, hogy a jegyzett kártyák zátonyát kikerülte, még arra is legyen gondja — föltéve természetesen, hogy nem a barátaival játszik, akikkel szemben az effajta elővigyázat fölösleges —, hogy a »kibic«-ei tisztességesek legyenek. (Kibicnek azokat hívják, kik a játékban s annak kockázataiban csak »érdeklődésükkel« vesznek részt s valamelyik játékosnak a kártyáit nézik. Jókai egyébként »bibic«-eknek nevezi őket.) Valamint a párbajnál nemcsak arra kell vigyázni, hogy az ember nobilis ellenféllel álljon szemben, de arra is, hogy jó segédei legyenek, úgy a játéknál szerződött fontos, hogy

nemcsak a partnerek, legyenek jóra való emberek, de a kibicék is. Mert ez utóbbiak azok, akik a kétes »lokál«-okban a legtöbb »tricherie«-t követik el, természetesen az ellenjátékosal szövetségében.

Ha valakinek nincs bizalma a kibicéhez, legokosabban cselekszik, ha föl-hagy a játékkal, vagy udvariasan megkéri őt, hogy ne nézzen a kártyájába, mert — amint gyanítja — »speck«-et hoz neki, vagy (még magyarosabban?) malőrözi. Az ily tiltakozás a »szurok-madár« ellen, ha a játék nagyba megy, nem éppen szokatlan, s nem ellenkezik a játékházakban és klubokban szokásos társalgás tónusával. Aki nagyban játszik, annak joga van babonásnak lenni, s megválogatni azokat, akik melléje ülhetnek. Ha már az ember — elég oktanul — nem selejtezi azokat, akiktől pénzt akar nyerni, legalább jól tapintsa ki azt, aki »drukkol« neki. (Drukkolásnak nevezik a jó kibic vagy bibic amaz érdeklődését, amellyel ez a »játékos« szerencsésjét és jó kártyáját lesi.) A nagy játékosok különben is mind babonások s tele vannak félelmekkel, sejtésekkel, ándungokkal. Teljes joggal mondhatják hát, hogy elhez vagy ahhoz az urlemberhez (!) nincs ándungjuk. S ha az ilyen kijelentést esetleg sértőnek találja valaki, (ami ritkán történik, mert a játékosok e fajtája nem nagyon keresi a párbajokat), hát az se baj. Aki nagyban játszik a pénzével, az bátrati szokott játszani az életével is.

A »grec«, aki kibicel, kétféle módon játszik össze az ellenjátékosal: jelekkel vagy szóval. A jelbeszéd kiszámíthatatlanul sokféle módon gyakorolható. Lehet az ujjakkal, az ajakkal, a sétapálcával, az óralánccal, a szemüvegzsínóval, a dohányszelencével, a cigarettával és még sok más uton telegrafozni. Példa: a »grec« mutatójával a bajuszát babrálja, ez esetleg annyit jelent, hogy cseur-t kell hívni. Amikor más szín a kívánatos, a görög ur egy más ujját illeszti az ajkára vagy a bajuszára, és pedig az alsó vagy a felső ajkára, a jobb oldallal vagy a balbajuszra aszerint, ahogy az érzékeny egyetértésben élő két nemes ur egymás közt megállapította. Hasonló műveletekkel az óraláncon vagy a cvikkerzsínóron el lehet árulni a játékos kezében levő összes lapokat, úgy hogy az ilyen »szövetség«-nek az áldozata a szó szoros értelmében »nyílt kártyákkal« játszik. A szóval való érintkezés már sokkal nehezebb, mert a teljesen gyanútlan játékos se igen szereti, ha a kibic beleszól a partiba, vagy ha valaki a játékot a fecsegésével zavarja. A »grec«-ek mégis sok haszonnal folytatják. Egy odavetett szóból vagy rövid kérdésből (amelynek szavait a kibic a szükséghez képest más meg más kiut helyezi el) a szövetséges mindig tudja, hogy mitevő legyen, milyen szívre tartson, mely lapját dobja, stb. Ez a »tricherie« olyanforma ügyeskedés s egészen aszerint készül, mint a prestidigitateur-ök mnemotechnikai produkciója, amelynél egy be-kötött szemű — tehát a közönséggel szemben val — egyén (rendszen: hölgy) a »bűvész« kérdésből kihallja és nagy álmélkodásodra »kitalálja«, mit tartasz a kezében, minő gyárból való az órad, mi a száma a bankjegyednek s minő nevet vésztél a jeggyűrűdbe. Nagyon egyszerű kulcs az (nincsen benne semmi Wertheim-féle komplikáltság), amely az efféle boszorkányság nyitására vezet. A két nemes férfi, aki ily dícséretre méltó szövetségben korrigálja a szerencsésjét, megállapodik egy szóban. Tegyük föl, hogy ez a szó: »szaperlot«. Nyolc betű, mind különböző, amelyek közül a négy első a színeket, a négy utóbbi pedig a »honneur«-öket, a figurákat jelenti és jelzi.

Ha már most a kibic azt mondja: »szép idő van ma« vagy »szépen éne-

kelet tegnap Környey, akkor ez az ártatlan állítás, mert sz-bettivel kezdődik, azt hirdeti, hogy a játékos, aki mellett a kibic ül, a pik-re tart, — ha pedig így kijött föl: »óh, de meleg van itt!«, akkor ez jeladás, hogy a szövetséges ur ne dobjon dármat, stb. Mindig a mondás első betűje az irányadó. A *par nobile fratrum* természetesen abban is meg-egyezhet, hogy a második, harmadik vagy az utolsó betű legyen döntő; — de ez a »játék« már igen is nagy próbára teszi az elmét, s ahogy én a hamis játékos urakat ismerem, ők ritkán oly szellemesek, hogy ily nyakatekert módon tudják becsapni az áldozataikat.

E manővereket különösen a kettős-játékoknál alkalmazzák nagy sikerrel, például a piké-játszmánál, hol az előre megállapított jelekkel és szólamokkal nagyon könnyű »ertesíteni« a szövetségest, hogy milyen szívre tartson s minő kártyákat skartoljon. Ennél a játéknál az áldozat teljesen ki van szolgáltatva a csulók kegyelmének, — pedig ezek a jó urak nem ismernek kegyelmet, s anynyi pénzt se hagynak a kifosztottnak, amennyivel a pinkát dotálhatná. Az olyan partinál, ahol hárman, négyen, sőt még többen ülnek az asztal körül, a ferblinél például, a távjelzés és távbeszéd e módja már jóval kevesebbet ér, bár ott is nagy »fő«-ban van az a gentleman, akinek a szövetségese valamelyik más játékoshoz szegődött kibicnek. Kettős játékoknál tehát különös óvatosság ajánlítható azoknak, akik idegennel ülnek le kártyázni. De félek, hogy ezzel a tanáccsal alaposan cikésztünk, mert aki vadidegennel — ha az még oly elegáns ur — játszik, az már megszánt óvatos lenni, s talán nem is volt az soha. De ha már annyira vigyázatlan, akkor legalább ne tűrjön olyan kibicet maga mellett, akit a barátságára is nem tart méltónak.

Amennyire meg szokta vetni a közönség a hamis játékosokat (jobb mint a harminát, mert ezek legalább bátrak, s elmondható róluk, hogy nyílt kártyákkal játszanak), épp oly kevés számalommal nézi azoknak áldozatait. »Ugy kell nekik!« — szokta rendszeren mondani, ha efféle »kopasztás«-ról értesül. S e föl-főadásban igen fontos erkölcsi tanulság nyilatkozik meg. Az, hogy a játékos (bármily becsületos és derék férfi legyen) sohasem számíthat a közvélemény részvételére és rokonszenvére. »Segíts magadon, s az Isten is megsegít«, — mondja neki a nézőközönség, s még csak meg se sajnálja, ha csufosan kifosztották, kártyanyelven: levették tőle. A hamisjátékos a legelveteműtebb gonosztevő a világon (gondolja a publikum), a játékos pedig olyan könyveimű pasas, aki minden baját és szerencsétlenségét saját magának tulajdoníthatja. Ha nem akart volna nyerni, nem vesztett volna. S ha vaskosabban fejezi ki magát a közönség, akkor így filozofál: aki korpa közé keveredik, azt megesszik a disznók. Azért hát panaszra ne menjen senki, ha »görög«-ök közé keveredik s azok elszedik a pénzét, hanem vizsgálja magát Shakespeare szavaival:

Kif megraboltak gonosz tolvajok,
Tolvaját lovia meg, ha mosolyog;
De önmagát kétszer rabolja meg,
Ki vesztésén mód nélkül kesereg.

Ne panaszkodjon, mert nem fog rajta megessni a társadalom szíve. »Ugy kell neked!« — ezt fogja hallani mindenütt. »Az ember válogassa meg a társaságát a játékasztalnál is«, — fogják tanácsolni neki. Sőt ott a legjobban. Hiszen ez a képzelhető legintimébb érintkezés, amely a »társaság« tagjait egybefűzi s őket naponta pár órahosszat együtt tartja. Van sok, máskülönbö jóravaló ur-ember, aki többet van együtt a játékos-társával, mint a feleségével s a gyermekeivel. A legkevesebb, ami morál és illendőség szempontjából elvárható föle, hogy legalább válogassa meg azokat, akikkel több időt szentel, mint a családjának. Az se nagyon szép, ha magához hasonló kedvéért hanyagolja el az

otthonát, s még kevésbé az, ha ezt kétes egzisztenciáért teszi. Pedig az igazi játékosnak az a büntetése, hogy olykor hamis kártyások kezébe és kezére jut, s előbb-utóbb akad egy afférje, amelyet oka van restelni, mert tudja, hogy az olyan kárvalottat, mint ő, nem szokták sajnálni.

...Ahol nagyban megy a játék, ott mindig akadnak hamis kártyások is. Legjobban az védekezik ellenük, aki csak a barátaival játszik. Mert ezekkel, ha igazán a barátal neki, nem játszik nagyba. De hát ez csak szűke elmélet, amelyet napról-napra cáfol a kártyamórál és a kaszinói fölfogás.

E morál szerint az ember nem a barátaival játszik (akik esetleg nem tudnak kártyázni vagy rosszul játszanak), hanem azokkal az ismerőseivel vagy klubtársaival, akik jó vagy »szép« játékosok. S ezekből válnak mindennapos megszokás utján az újabb barátai, akiket aztán a játszóerényeikért lassankint jobban megkedvel mint azokat, akikkel közös gyermekkorok az ondékei és jellemüknek és világnézetüknek az egyezőségei kötik össze.

E morál szerint a kártyajáték különben is nagyon demokratikus »intézmény«, — itt nincs rang és felsőbbség, csak a pénz és a »tudomány« ad szuperioritást, no meg a manuális ügyesség és a kártyaravasztság, amit ékes magvarsággal »kunszt«-nak is hívunk. S a finom, máskülönbö kényes gondolkodású játékosoknak olykor ez az átkuk, — szívesebben vesztik a pénzüket az ügyes játékosnál, mint nyerik el az olyét, aki alacsonyabb szintjén áll a

klasszikus tudásnak. A legteljesebb tisztelettel emlegetik a nyerő és »szerencsés« játékosot (még ha máskülönbö ellenszenves ur is), és palástolatlan szájalommal, lenézéssel és gunnyal a pech-es s a gyöngö pasast, még ha az egyébként kiváló és szépielmező férfi is. Sőt ebben a demokráciában még arisztokrácia is van, olyanfajta ellenarisztokratizmus, amely (szemben a születés, vagyon és szellemarisztokráciával) a jól és szerencsésen játszókat *optimates*-ből áll, tekintet nélkül a rangra, amelyet a köz- és társaséletben elfoglálnak. Mint ahogy a »nagy« zsványokról, bürzematadókról, tenórokról, priomadonnákról és politikusokról, rójuk is áhitattal beszélnek, kalaplevéve, behódolva. Némelyik ezek közül még igen ekskluszív kaszinókba is föltornázza magát, ahová sohasem juthatna be, ha nem volna diplomás mestere a harminckétlevelű bibliának és hites szakértője az ötvenkét lapra nyomtatott evangéliumnak, s onnan e magas ormokról, nézheti le egynémely nála derekabb polgártársát, aki analabéta lévén ezekben a szaktudományokban, nem méltó rá, hogy helyet foglaljon e demokratikus arisztokráciában, s így nem vehető fel a nemes játék nemes választottai, a kártya *optimates*-ei közé.

Nos, én értem ezt a demokráciát. Érttem egy bizonyos pontig, s nem csodálkozom azon, hogy egy igazán előkelő uriembernek teljesen mindegy, hogy ki nyeri el a pénzét. De hogy az is közböns legyen neki, hogy kinek a pénze az, amelyet ő nyer el, — ez az, amit nem tudok megérteni.

Szerbek és magyarok a dunai hajóhadak történetében

Irta: Gonda László hajóskapitány

Az európai népek történetében legrégibb emlékeiben mindig jelentős szerepet játszott az egész Közép-Európát át-szelő hatalmas Duna folyam. Az Ázsiából és annak nyugati határaitól Európa felé megindult, valamennyi népvándorlás első állomása a Volga, a második pedig a Duna volt. Az első nagyobb letelepedések azonban mindig a Duna mentén történtek. Itt telepedtek le először mind, a hazát kereső különféle vándor nemzetek és a Duna mentén csoportosították legtöbbszörre első államait.

Az indo-germán fajok szláv családtagjai is véges-végig a Duna mentén helyezkednek el, mely vidékek birtoklásában a későbbi népvándorlások: hunok, avarok, magyarok zavarják meg őket. Mind e népek természetesen azért választották a Duna mentét letelepedésük helyül, mert még kezdetleges itélőképességük mellett is azonnal felismerték e hatalmas folyam kereskedelmi, kulturális és így fontos hadászati jelentőségét.

Midőn a hun népvándorlás a Dunához érkezett, nem lévén ismerős a hajózással, megdöbbenve álltak meg, Attila azonban a rómaiaktól csakhamar megtanulta a hajózást.

A második hun birodalom fejedelme Baján eleinte mégsem ismerte a hajókkal való hadakozást. De utódja már 626-ban Konstantinápoly ellen a Dunán usztatott le a hajókat. Itt már több történetíró említett tesz a szlávok szerepéről, amennyiben állításuk szerint a hunok e hajóhadát szlávok építették, azok vezették és őrizték is.

Később a IX. században Nagy Károly fia, midőn az alsó Duna mentén hadakozott, jól felszerelt hajóhadat állított fel, melyre szintén szláv harcosokat rakott. Ugyanezen század végén, midőn a bolgárok a görög birodalom ellen vonultak, a szerbek a hunokkal együtt mentek a görög császár segítségére és részben hajókkal usztatnak le a Dunán.

Ekkor találkoznak a szerbek először a magyarokkal, mégpedig szövetségben, mert IV. Leon görög-római császár az

akkor Atelkuzu-ban lakó magyarokat is segítségül hívta a bolgárok ellen.

A magyarok, midőn a Kárpátok közé érkeztek, még nem ismerték a hajózást és csak a lovaik farkára kötött tönklékek usztattak át a folyókon s csak a hódítás befejezése után tanulták meg az itt lakó szlávoktól.

Szent-István királynak már zsoldos hadserege is volt s ebbe már szerb hajósok is tartoztak, kik a végek védelmét látták el és vízi kereskedelmet is üztek kiváltságokkal felruházva.

Legközelebb 1072-ben, mikor a bessenyők Oláhországból betörnek először a szerbek, azután pedig a magyarok földjére, Salamon királynak már nagy hajóhada van, melynek legénysége részben szerb és horvát, részben pedig magyar. Sikertült is ezzel a hajóhaddal a bessenyőket segítő görög hajóhadakat Beogradnál megsemmisíteni és így részben a szerbek országát is felszabadítani.

Sajnos azonban 1129-ben II. István magyar király hajóhadát, melyben szintén nagy számban volt szerb és horvát legénység, a görögök megsemmisítik.

Ezek után igen hosszú ideig nem tudunk semmit dunai küzdelmeiről és hajókról, csak mikor 1349-ben Róbert-Károly magyar király és Dusan szerb cár együtt építettek hajóhadat Velencében. Ezek szerepéről nincsenek adataink.

Száz évvel később Hunyadi János hajóhadaiban találunk ismét szerb és magyar hajókat és hajósokat, akik hősiessé támogatták együtt a nagy hadvezért a török elleni küzdelmeiben. Így 1453-ban, mikor Mohamed szultán Magyarország ellen indul, előbb Szerbiát akarja meghódítani s Brankovičot országa átadására kényszeríteni. De Hunyadi, még mielőtt Mohamed Szerbiába érkezett volna Smederevo alá megy és azt szerb és magyar hajókból álló dunai hajóhada segítségével sikeresen megvédi a törökök támadása ellen.

1456-ban, midőn II. Mohamed erős hajóhaddal már egész Slankamenig felvezett. Hunyadi nagy sereggel és hajóhaddal siet Beograd felmentésére. Itt roppant heves és véres küzdelem fejlődött ki a hajóhadak között, melyben a beogradi szerb hajóhadak együtt küzdtek a magyarokkal és ez a küzdelem a török hajóhad teljes megsemmisítésével és Beograd felszabadításával végződött. E harc leírásánál a magyar történelemírók is kiemelik a szerb hajóhad érdemeit.

Sajnos 1459-ben Szerbia mégis török iga alá került és ekkor I. Brankovič Gjorgje és fia Stevan, valamint unokája Vuk Zmaj és II. Brankovič Gjorgje több százezer szerbrel Magyarországon keresnek oltalmat. Mátyás király szívesen látja, letelepíti és később kiváltságokkal is felruhazza őket. Az ekkor bevándorolt szerbekből válogatja dunai haderejének nagy részét és letelepíti őket saját vojvodáik alatt Győrött, Komáromban, Budán, Ráckeviden, Petrovaradinban és Zemunban. Ezek a szerb dunai hajósok a törökök elleni küzdelmekben, minthogy a dunai hajózás nemzeti sajátosságuk, melyet gyermekkoruk óta gyakorolnak, igen ügyes és hasznos harcosok, fontos szerepet is játszottak a dunai végek védelmében. A hajóhadak vegyesen szerb és magyar legénységek közösen, egyetértéssel küzdött szerb és magyar vezérek alatt.

Szentkláray Jenő dr. a »Dunai hajóhadak« történetének írója ezt mondja róluk: »Nem volt még akkor ismeretes a nemzeti kérdés. Nem volt gyűlölködés sohasem a fajbeli különbség miatt. Együtt éltek és küzdtek békében és háborúban. Veszedelem, zavargások közöttük első nem fordulnak. Egyformán békések, vallásosok, tiszták; hideget, szenvedést együtt, egymást buzdítva útrik«.

Mátyás király alatt a dunai hajóhadak vezérei voltak: Szilágyi Mihály, Zapolya Imre, Brankovič Pavle, Radiša Božić, Siljanovič István, Fogás Ambrus. — Később pedig: Révay István, Gellej Sebestyén, Radiša Božić másodszer (1522–1526), Andrič Péter a Szávan, — 1529-ben, Bakić Pál és Perényi Péter. — Azután Ungnád András, Kászon vajda, 1540-ben Ovčarevič Markos Péter, Sabelli János, Ugrinovič Vitus, stb. Tehát mindig szerb és magyarok váltakozva vagy együttesen, de mindig egyetértésben. — Maga a legénység is mindig vegyes maradt. A XVI. század elején és közepén a beogradi, zemuni és slankamenai naszádosok vegyesen szerbek és magyarok voltak.

1521-ben, midőn a törökök Sulejman alatt roppant erővel támadtak Zemunra, e helyet Mihály vajda, Skoblič Marko és Ovčarevič Petar védelmezték ötszáz szerb és magyar naszádosossal. 1598-ban Győr ostrománál ismét említés történik a szerb és magyar naszádosok vízei együttműködéséről. Később I. Lipót alatt a dunai hajóhad vajdái között a következő szerbek fordulnak elő: Brilakovič Jovan, Županovič Kuzman. Thököli Imrének is török, szerb és magyar hajósok által kiszolgált külön hajóhadosztálya volt az Aidanán.

Szentkláray dr. a következőképpen emeli ki a XVIII. század közepén fennállott, vegyesen szerb és magyar legénységgel felszerelt dunai hajóhadakat és azok legénységét: »Az örökös együvé tartozandóságnak érzete, az élénk családias közszellem, melyben a szerb és magyar naszádosok nevelkedtek s melyet egymás között jó és balsorsban ápitak; továbbá még az a fontos körülmény, hogy az adott körülmények szerint különböző helyen ugyan, de mindig a török végekhez közel laktak; ebben rejlett a csodálatos hővő, mely a magyar naszádosok hajdani intézményének értékét a későbbi osztrák kísértett hajóhadak értékénél sokkal magasabb színvonalon tartotta meg«.

1786–88-ban, midőn sikerült a törökök nagy erejét végleg megtörni, az ezirányú harcokban is együtt küzdöttek a szerb és magyar dunai hajósok.

1791-ben a dunai sajkásokat még az olaszok ellen is felhasználták s e közös küzdelemben is vettek részt szerb sajkások Stanislavljevič titeli sajkás őrnagy vezetésével.

A jó orvos

Egy orvost temettek a minap a suboticiai társadalom meleg részvét-nyilvánításai között, olyan bensőséges gyásznap keretében, ami a rang és anyagi javak nélkül, csupán becsületos munkával és emberséges jószággal elért tekintély végső földi megtisztelése. Nagy tömeg kísérte el utolsó útján dr. Faragó Gézá, az érdemes suboticiai orvost, aki két évtizedet töltött az itteni közegészségügy szolgálatában, lelkiismeretesen és eredményesen gyógyította betegeit és olyan puritánul élt, hogy a haretéren szerzett betegsége láthatóan súlyos stádiumában is dolgozania kellett a megélhetésért.

Neve nem jelöl etapot az orvos-tudomány fejlődésében, de derék működésével, nemesen egyszerű egyéniségével, amelyet az orvos legfőbb díszé, az emberszeretet megleltitett át, emléket állított magának széles rétegek szívében. Nem volt hőrozsza a tudománynak. Ámde erre mifelénk, a középszerűség lapályán, ahonnan álmódóva errefelé leggömböjt a fantázia a messzeségben kéklő csúcsok felé, szabad-e leíró-kelünk az érdemet azzal, hogy az óriások dimenzióihoz mérjük hozzá?

Hivatása megértésével, átérzésével és hűségével teljesítésével enyhítette Faragó Géza a szenvedéseket és ápolta pácienseiben az életkedvet és önbizalmat, amelynek fentartása az orvos egyik legfontosabb misz-sziója. Az egyetemen elsajátított tudás természetesen ismerethalmoz a gyakorlati élet folyamán szerzett tapasztalatok nélkül. Azonban az el-mo képzettsége és a tapasztaltság-ból eredő praktikus készség együtt-ve is lélektelen mesterségbeli ru-fin az orvosi munkát megterme-konyító emberbaráti lelkesültség nél-kül. Jó orvos nem képzelhető el a gyógyítás tudományában való jár-tasság híján, de a szakmabeli tud-nivalók gazdag tárháza, mozgékony ész, az elgondolások kivitelének biztonsága és a legmodernebb műsze-rek birtoka sem avathatják jó or-vossá az olyan embert, akiből hiányzik a szívbéli odaadás a bete-gek iránt. Emberi részvétet, együtt-érzést a színlódókkal, könyörületet, a humanizmus gyöngédségét és ta-pintatást nem tanítják az orvosi fa-kultúrán és nem lehet vizsgát rend-szerezíteni ezeknek a természeti adományoknak megállapítására. Ezt a vizsgát az orvos csak kint az élet-ben teheti le, ahol az ítéletet a leg-szigorúbb és legigazságosabb cen-zer, a közvélemény mondja ki.

A dr. Faragó Géza temetésére spontán összegyűlt nagy tömeg őszinte gyásza annak tanujele, hogy ez a javakorában elköltözött orvos *summa cum laude* tette le a vizsgát a közvélemény előtt. Nem volt fel-kapott orvos, a provinciális mére-tekhez viszonyított hírnév sem jutott osztályrészeül, de emberül megál-lta a vártat, ahová rendeltetése küldte. Mindvégig egyszerű orvos maradt, családok egészségének gondos őre, munkásbetegségek fáradhatatlan gyógykezelője, szegényemberek bi-zalmat gerjesztő, jó doktor bácsija. Nem osztályozta a pácienseit asze-rint, hogy mennyi honorárium néz ki belőlük, a munkáspénztári taggal éneke olyan figyelmesen bánt, mint a busásan fizető gazdag beteggel. Róla nem mintázhatta volna a bohó-zatíró a munkáspénztári orvos figu-ráját, akinél a pénztári tag úgy ér-het el rendes bánásmódot, ha csak a vizit végén, a baj konstatálása és a kezelés részleteinek megbeszélése után árulja el, hogy nem privát be-teg.

Szerényen, pénz nélkül, kollégák

tudását nem becsmélve, saját ké-pességeit túl nem hecsülve, érvé-nyesülést nem erőszakolva, betegei-nyk és barátainak élt a jó orvos. Nem volt udvariaskodó, simabeszé-dő, népszerűséget hajlászó, fűt-fát ígérő, szeretetet játszó. Nehézkese-n mozgott és darabosan beszélt, de mindenki, akivel dolga akadt, a ha-tása alá került föltétlen jószándéku-sága szuggesztív erejének. Amit a tudása diktált, az érzése tolmácsolta a betegeinek, akik esküdtek rá. Gyógyított, ahol lehetett és az illu-

ziót simogatta, a hitet bátorította ott, ahol a tudomány nem segíthet-tett. Barátai megilletődötten látták, amint az utolsó időkben menthetet-len bajával, arcán a *facies Hippocra-tica*-val, szorgoskodott a betegek körül, vizasztalta és gyámolította őket ő, aki meghitt társaságban számlálgatta, hogy hány hónapja van még hátra.

Siratják a szegényembereket — ez Faragó Gézának, a jó orvosnak, leg-stílszerűbb épításműve.

bm.

TERE-FERE

Bolsevik etiket. Az orosz bolsevi-kek a mai társadalmat — állítólag — lenézik. Annál többet becsülik a régi, főúri diplomácia előkelő formásgait. Boldogok ha külföldi hatalmak Moszk-vába olyan képviselőket küldenek, kik híres családokból származnak.

Mikor Varsó rendkívüli megbízatás-sal Moszkvába küldött *Radziwill* her-ceget, az egyik legkékvérűbb lengyel nemest, Moszkva nagyon szerette vol-na, hogy ha a herceg követül is ott ma-rad. De a herceg kitért e megtisztelte-tés elől. Erre Moszkva — nyilván meg-torlásul — Varsóba kissé kétes embert küldött követnek: azt a hírhedt elvtár-sat, ki aláírta a cári család halálos íté-letét.

Mulatságos eset történt meg nemrég a berlini orosz bolsevik követségen is. A berlini orosz követ estélyt adott, melyre hivatalos volt *Loebe* is, a szo-cialista, az inémt megválasztott birodalmi gyűlési elnök. Erre az estélyre a frakk, vagy estélyi ruha szigorúan kö-telező volt.

Már sokan együtt voltak, mikor egy-uccai kabátos, elhanyagolt, jelentéktelen ember kopogott az ajtón.

— Mit akar barátom? — kérdezte tőle hetykén a bolsevik lakái és majd hogy be nem csapta orra előtt a szalón ajtaját.

— De engem meghívtak, kérem — válaszolt *Loebe* — a birodalmi gyűlés elnöke vagyok.

A vörös ajtóálló sóhajtott, résztve-vően ránézett s megnyomva minden szóttagot így jelentette be elvtárs urá-nak a vendégét:

— Ő excellenciája, a Reistag elnöke, von *Loebe* ur...

Atudatlanság dicsőreli. Firenzében most avatták fel az új egyetemet. Eb-ből az alkalomból az ottani diák lap, a *Szövetség*, külön számot adott ki, mely-be írók, egyetemi tanárok írtak cikke-ket.

Ebben a folyóiratban olvassuk, *Dome-nico Guillotti* cikket is, a tudatlanság dicsőretét, mely az olasz értelmiség egy részének felfogását tolmácsolja, és nyil-tan lánzsát tör a mai félművelt fölü-letességgel szemben, a régi, idilli, egy-szerűség, a tudatlanság mellett. A tétel vitatható, jobbra is, balra is. Minden-esetre mulatságos, hogy ez egy egyete-mi folyóiratban lát napvilágot.

— Téged dicsérlek — szól a cikk ír-ja — Tudatlanság, te nagy üldözött és testvére a Tudománynak, mely akár-csak te, ma már sajnos nem élsz a földön. Te annakelotte, hogy »fölvilá-gosítottak volna« engedelmes, tiszte-lettudó, jámbor voltál. Dolgoztál, min-den zokszó nélkül, megszentelőd az ünnepeket, amíg a szántóföldeken dol-goztál, olvastál az ég könyvében, és mi-kor hívtak a hatalmasok, hogy irj alá valamilyen okmányt, akkor kapától-kér-gesült kezeddel remegő keresztes bigy-gyestettél oda. De ha nem is tudtál semmit, tudtad az egyetlen szükséges dolgot: azt, amit tudott a Tudomány, a te testvéred, ki noha király volt — te pedig csak paraszt — nem pironkodott miattad. Te tudtad tehát, ó tudós Tu-datlanság, hogy a bölcsesség alapelve az istenféllem, és ezért a nap sanyaru

anunkája után térdre roskadtál, dicsér-ted az Urat! És a Tudomány, mely bár aranykoponyt öltött magára és föltárta a szent könyvek titkait, alázatosan le-térdelt melléd a földre. Ebben az időben valóban kevés iskola volt, és nem ismerték a »professzor« nevet, az aki a tudományt közölte, csak Tanító volt, és e Tanító bölcsesége magas volt, minthogy a Legmagasabb előtt megaláz-kódott; és a felkészítettek tudatlansá-ga bölcs volt, mert tudta a bölcsesség művelését. Manapság mindez csak leg-en-dó. A Tudomány a király és a Tudat-lanság, a paraszt eltűnt a föld színéről, mikor megjelent az ugynevezett »Köz-oktatás«...

Ime így ír a firenzei egyetemi folyó-irat, melynek munkatársai között a leg-jelesebb tudósok neveit is ott látjuk.

Bolvongóhegedű. A híres hegedűket is számon tartják, mint a gyémántokat. Kevés van belőlük a világon. Feltűnnek, dűnnek.

Egy hegedű történetét meséli el a *Daily Telegraph*. *Tosca Seidel*, az orosz-amerikai hegedűművész nő utóbb megszerzett egy stradivariust, melyet a hangszerismerők »Da Vinci Stradiva-rius« név alatt ismernek, de Bolygó Zsidónak is neveznek, minthogy az éy-századok során többször nyoma veszett és majd itt, majd ott bukkant föl, vá-ratlanul.

E vagyont érő hangszer története meg lehetőségen homályos. 1714-ben gyár-tották, rajta van Stradivarius Antal je-gye, a dátummal.

Seidel kisasszony azt állítja, hogy tel-jesen ép, nyoma sincs rajta az időknek és javításoknak. Megállapították, hogy 1886-ban a hegedű Párisban volt, bizo-nyos *Chardon* birtokolta, ki eladta *Ca-sellanak*, az ismert párisi hangszerkeres-kedőnek. Attól kezdve a hegedűt többé senki sem látta. Vándorolni kezdett, egyik kézből a másikba került, végre egy berlini kereskedő szerezte meg, ki-től az orosz-amerikai hegedűművész nő megvásárolta.

Egyik érdekessége ennek a legendás hangszernek az is, hogy hangverseny-dobogón hatvan év óta nem szerepelt. Most a hosszú pihenés után *Seidel* zen-gette meg csodálatos húrjait Londonban, egy hangversenyen, melyet január 10-én tartott.

Hány nő csókol meg egy férfit?

Azt hittük, hogy a régi német császár-sággal együtt meghaltak azok a taná-rok, magántudósok is, kik mindent szá-mon tartottak, megszámláltak, a ha-junkszálától kezdve egészen a zsebmor-zsáinkig. Févdünk. Ezek a tanárok, magántudósok még mindig élnek. Élnek és dolgoznak.

Az egyik most — természetesen hosz-szu, alapos, módszeres kutatás után — megállapítja, hogy egy férfi életében hány nő csókol meg. A professzor ur rengeteg embert kérdezett meg, vála-szaikat, melyek többnyire névtelenül ér-keztek be, rendezte és ezek alapján adja meg a választ.

De csak azokat a nőket veszi számba, akikkel a férfiak husz éves életkoruk után csókolódnak. Véleménye szerint a

gimnazisták csókját nem számítanak. (Miert? Erre nem felel.) A szenvedély, igazi időszaka — a tanár ur szerint — akkor kezdődik, mikor a fiatalember ura saját tetteinek, szóval husz éves.

De nem csak egyféle csók van. Két féle csók van. 1. Olyan csók, melyet bálon, korcsolyázás közben, vasúti fül-kében, kiránduláson adnak és kapnak, s ez, mint olvassuk, nem fontos. »minden előkészület, minden lelki izgalom nélkül való«. Ez a csók másodrendű. 2. Sokkal inkább latba esik a statisztika elő-készítésénél a másik csók, mely a csóko-lódnaknak eseményt jelent, az előre megfontolt szándékkal való csók, mely gyakran házassághoz is vezet. Ez a csók elsőrendű.

A jeles tudós, ki nyilván sohase csó-kolózott, kijelenti, hogy a férfiak át-laga egész életében körülbelül ötven nőt csókol meg ilyen szándékkal. Sok ez? Vagy kevés? Döntsék el azok, kik a statisztikáról is statisztikát csinálnak.

Leninről az özvegye és barátai.

Lenin özvegye, *Krupszkaja* életrajzot adott ki férjéről ezen a címen: »*Vladimir Ilyics*«. Itt olvassuk ezt:

— Nem igaz, hogy Lenin úgy alkal-mazta népére az új társadalmat rend-szert, mint ahogy valaha *Kleopatra* rabszolgáin próbálta ki a különböző mér-geket. Lenin nem volt aszkéta, nem volt födgyészvilá, szerette az életet, tudta ér-tékelni mindazt, ami becses benne.

Barátai hasonló hangnemben fújják a diktátor dicsőretét. *Jaroslowsky* azt ál-lítja, hogy »ez az államio oly egyszerű volt, mint bármely más halandó«. *Szta-lin* szintén egyszerűségét emeli ki. Mi-előtt megismerne volna őt, Lenint, ugy-írták le neki, mint valakit »hegyi sasta, és ezt várta, hogy majd bolnult méltósá-gos zigaszt lát maga előtt. Mikor eléje lépett az igazi Lenin, kellemetlen kiöb-rándulást érzett: a diktátor külső meg-jelenésében közönséges ember honyo-mását keltette, termete is kisebb volt az átlagnál. Nagyon mesterkéletlenül vi-selkedett.

— Egyszer — írja ez a barátja — nagy politikai beszédet kellett tartania. Bárki más készült volna erre, legalább összeszedte volna gondolatait. Lenin azon-ban le-föl sétált a szobában, csevegett, úgy várta meg az időt. Annyi bizonyos, hogy állandóan figyelte, vizsgálta a nép sokszerei, változókéony lelkét, min-dig értesítette magát a történetekről. Szerette a természetet. Vidám pajtás volt. Mihelyt kilépett a városból, öne-kelni kezdett. Nyáron kerékpározott, té-len korcsolyázott. A svájci havasokat sokszor megmászta.

Igy a barátai. Az azonban, aki a föl-jegyzéseket összegyűjtö, szerényen és helyesen megjegyzi, hogy a Krenlin vörös diktátora utóbb nem mindig érte be ilyen ártatlan szórakozásokkal.

Folyékony fa. Hát ez is van. Ve-gyük tudomásul. A németek kitalálták a folyékony fát.

A folyékony fa pépalaku készítmény, dobozokban árulják, akárcsak a lekvárt. Édestestvére azoknak a fának, melyek erdőkben, ligetekben zognak. Azt mond-ják, az ipar terén rendkívül hasznos.

Vegyi összetételét a feltalálók nem árulják el, az titok. De tudjuk azt, hogy a folyékony fát, kitűnően lehet formálni, alakítani, akár kézzel, akár lapátkával. Ugyanolyan fizikai tulajdonsággal rendelkezik, mint a diófa. Künn a leve-gőn pár óra alatt megkeményedik, vág-ható, fűrészelhető, gyalulható, kifest-hető, szegelheto.

Ellenben természetes testvérel szem-ben van egy előnye is: miután megke-ményedik, többé nem változtatja alak-ját, nem repedezik, nem töredezik, sem a nedvesség sem a víz nem árt neki, ellenáll melegnek, hidegnek.

Ha a dobozban a folyékony fa nagyon kemény, vagy nagyon száraz, egy sa-játos folyadékkal fel lehet hígítani. Bu-torok kijávitására, rések betömésére, nagyban használják a fapépet.

Az erdőt dobozokban árulják...

„Les feuilles mortes“

Az erdő halála — elmézem — milyen megindító, szép, ijesztő. Mélyen bent a fák között, a földön szédült, síró, lármas falevelek. Még utolsó vége az ősznek: még hullik, esik, száll a levél, hangtalanul a csöndben. Ő, ez a levél-eső, levél-halál, ez a kóválygós, ez az élet fáiról csorgó sápadt, vértelen szinesoda. Elmézem a leveleket, a halálba kerülgőket és magamba szívom a haldokló erdőnek, a hervadt falomboknak, ennek az ijesztő ősznek fanyar illatát. A ferdén érkező őszi napsütés különös megvilágításában, átszellemült fatörzsek és ó-arany, bronz, rozsdás színű levelek hirtelen felcsillanásában váratlanul belém dobbant, mint valami látomás, álomszerű elérhetetlen messziségből, ennek az őszi napnak, a malnak sejtelmes, varázslatos mása... Igen, ezt, ezt, vagy ehhez hasonló már láttam, éltem valahol, oly igazán, minthogy ezt a levegőt szívom.

Nagy aranybetűk: „Les feuilles mortes“. Egy cím, egy kép; de hol isteneim, hol is... valahol messzi, régmúlt napok, ellilant boldog percek ködös távlatában.

Emlékezem: csunya, esős, kegyetlenül elázott vasárnap, a „Berndtschfesta“ medvechimeres, ősi Bernje! Igen, ott a szépművészeti múzeum egyre jobban sötétedő halljában fogott meg a szépséges elmulás képe, amely nekem még ma is eleven csoda: csodálatos emlék. „Les feuilles mortes“. Amikor éppen szerettem volna a haláltól menekülni — akkor sújtott le a vad, robusztus élet-erő, a világűr körutját megjárt „Der Holzfaller“ hatalmas ökle, a markáus egyszerűség nemes, impozáns, maga biztos vonalaiban: Hodler! Megfogott, leigázott, elsomorított a nyár haldokló lányainak harca a szél, az ősz ellen. Nagy karcsu, kecses, légiösen finom leány belesodródik az őszi vihar, hervadó levelek körtáncába. Kettő egymásba fogódzva még küzd, még próbál menekülni, de viszi, hurcolja őket a szél, a hulló levelek — a halál. Az örült szélben vad táncot leitenek. Utoljára megegyszer megpróbálnak ellentámaszkodni a kértelen táncos ormóttan udvarlásnak, a szelid erőszakkal még megpróbálnak kibontakozni a halál felé lendítő karokból, de ez a tánc minden vonalon megoldást követel, és gyermekjátékká silányítja ennek a makacs önvédelemnek gyámoltalan erőlködését. Az eleven, kibontott hainak kéréje, szétzilált sugárkoronája alatt az elomló fáradtságnak, halálos dermedt rémületnek és a szomorúságnak megkapó kifejezése. A harmadik szép testvér már nem is védekezik: mint pihely röpül a zivatar szárnyán. Csupa enyhe megadás. Könnyű átlátás, szép leple szép, finom tagjaira fonódik és vörös haja, amelyet a szél fodoroz, ennek a sörénynak, rőt lobogó fákiya-fénye ragyog az éjszakába. És az ember inkább sejti, érzi mint tudja, hogy ez a csoda, ez a kecses és finom törekénység már nemsokára, mint szárában eltört szép virágszál erőfelen, puhán oda bágyad busan a negyedik leány mellé, aki már összecsukszott. Az arcán a halál fehérsége a levelek mint eltévedt madarak keringenek felette, hullanak, egyre hullanak...

Jel és figyelmeztetés az az elmulás itt az erdőben. Figyelmeztetés, hogy örök a halál — és fut az élet. Minden törekvés, életvágy, dacos küzdelem nyomán ott settenkedik kérielhetetlen bizonyossággal: mementó... Őszi erdő! — Ijesztő! Jaj, ki ebből a csöndből, — el az elomló bajnak kerítő képétől. Nem! Nem! hol, hol marad az élet, az elmulás elleni balszám, a vigasz, az örökizéret? Por és hamu lesz minden, ami él, élt, mint ezek a hervadt, fáradt, lehullott levelek, amelyek saját vérükkel táplálják az eljövendő új lombnemzetiséget. Csodálatos utók: a lehullott falevelek helyén már ott lapul szerényen, ott pironkodik barna-piros alázatban a fakadó rügy. Kis levél- és virágpalánták

elmúlt tavaszokba fogant új tavaszok. A nap csókjára várnak, hogy felbressze őket, hogy az életnek, beteljesülésnek nyomán dac, várás és harcok árán is kitörjön újra a zengő, a diadalmas, ujjongó örökegy — az Élet.

Sattler Katinka.

Szerkesztői üzenetek

L. I., Starakanizsa. Ha ukázzal nyugdíjazták, akkor mint harmadosztályú nyugdíjas, havi 1100 dinár nyugdíjat kap. Ha azonban még a régi törvény alapján nyugdíjazták, akkor csak 650 dinár havi nyugdíj illeti meg.

H. S., Mailidjos. Az italmérsi engedélyek kiadása a pénzügyigazgatóság jogkörébe tartozik. A fennálló törvény értelmében nem lehet két szomszédos házban, amelyek között nincs meg a hetvetnöt méter távolság, italmérsi engedélyt adni. Ha a pénzügyigazgatóság az engedélyt a két házban mégis megadta, felelősséget a pénzügyminiszterhez, ami azonban a kocsma megnyitását nem hátráltatja.

L. S., Starakanizsa. Akiknek fizetése nem haladta meg a 3000 dinárt, azok 700 dinár, akiknek fizetése 3000 dinárnál nagyobb volt, azok 800 dinár drágasági pótlékra jogosultak.

Sch. I., Novivrbas. A legalkalmasabbak a zsiros archámiasztó kenőcsök. Egyébként forduljon tanácsért kozmetikus, illetve bőrgyógyász orvoshoz.

Sch. S., Novisad. 1. A betegség gyógykezelőjének kell megmondania, hogy milyen fürdő javasolható. 2. Az osztálysorsjegyek huzásáról hivatalos listát adtak ki, amelyet megkaphat attól az árusítótól, akinél a sorsjegyet vásárolta.

B. L., Senta. A pénzügyigazgatóság közlése szerint az 1923 október 25-iki rendelet fennáll, tehát a számlákra a bélyeget a régi skála szerint kell ragasztani.

M. V., Bogojovo. A dinveföld trágyázásához ammoniak-kálszuperfoszfátot kell használni és pedig katasztrális holdanként 200 kilogrammot. Ennek a mennyiségnek felét az egész katasztrális holdra egyenletesen kell elszórni, a másik felét fészkenként elhelyezni úgy, hogy minden fészekbe körülbelül egy fél kilogramm kerüljön.

Több olvasó, Senta. Nincs igazuk. Az, hogy a verset nem értették meg, nem jelenti azt, hogy a vers valóban értelmetlen is. A megértés egyéni dolog. Ha egy boltosseged, vagy esetleg irodalomnár nem érti Baudelairet, az nem von semmit Baudelaire értékéből.

H. K., Mailidjos. 1. A kómló forgalmi árát a novisadi tőzsde árjegyzőlapjából tudhatja meg. 2. Az ország legelterjedtebb kereskedelmi szaklapja a Trgovinski Glasnik (Beograd) és a Jugoslavenki Lloyd (Zagreb); ez utóbbi horvátul és németül jelenik meg.

N. I., Novisad. Helyesírás szempontjából kifóastalan.

M. R., Senta. Vig Zsigmond Sándor suboticei könyvkereskedése készséggel nyújt önnek az illető szakkönyvek dolgában felvilágosítást.

G. Gy., Srpski-Militics. Ha a kiegészítő vizsgát leteszi, az új törvény szerint nyugdíjazták, ha nem teszi le, akkor alapfizetésének csak 84 százalékát kapja nyugdíj felében. A feleségének, ha nem állami tisztviselő, jár nyugdíjpótlék és ha gyermeke Beogradban az egyetemen tanul, ez esetben huszonegyéves koráig nevelési járulékot kap utána. Ha nyugdíjazását elintézi, kérjen a folyósítvány nyugdíjelőleget.

F. P., B-Palánka. 1. Az esperantó nyelv megtanulásának nagy előnye van, mert a nemzetközi érintkezést megkönnyíti. 2. A kértett bélyegek értéktelenek.

I. P., Beograd. Tartózkodási engedély alapján utazhat az egész ország területén, de vigyen magával arcképes személyazonosság igazolványt.

S. I., Pekelics. A beogradi magyar konzulátus címe: Krunska ul. 85. A vizum-díj 105 dinár. Külföldre 3000 franknak megfelelő valutát vihet magával.

B. S., Subotica. Kérvényét elintézték, jelentkezhetik a vizsára. Közölje velünk közelebbi címét.

H. M., Beograd. Neve bent volt a sorolásban résztvevők legyzékében.

Vargáty I. Közölje közelebbi címét a szerkesztőségnek.

E. I., Odzsacl. A nyugdíjazott altszökeg, ha negyven évnél kevesebb ideig szolgált, havonként 400 dinár személyi pótlék jár és minden tizenhat évet be nem töltött családtag után 150 dinár. Negyven évnél hosszabb szolgálat után személyi pótlék 550 dinár.

D. E., Starakanizsa. A pénzügyigazgatóságnál nyert felvilágosítás szerint az ön drágasági pótléka azért csak 800 dinár, mert a nyugdíjat nem a saját, hanem a férje szolgálata után huzza.

Becskerekli érdeklődő. Mozsizsinésziskolába való felvételéhez nem szükséges előképzettség. Budapesten a Korvin filmgyár adhat információt.

I. R., Információnk szerint az agrár-földök kiutalása március 10-ig szünetel. Ha önnek sental föld van kiutalva, forduljon a továbbiak dolgában a novisadi agrárhivatalhoz.

K. S. Kérvényét december 3-án továbbították 78427-924. szám alatt az állami számvetőség vezérigazgatóságához. Az elintézés már csak a választások utánra remélhető.

Cz. J. Január 1. óta 1000 dinárt, vagy ennek az értéknek megfelelő valutát lehet külföldre küldeni pénzeslevélben.

G. P., Mailidjos. Ha ön munkásbiztosító pénztári tag, azonban a feleségénél van mint alkalmazott bejelentve, akkor felesége mint munkaadó nem igényelhet a munkásbiztosítótól sem orvosi kezelést, sem gyógyszert.

I. I., St-Kanizsa. 1. Az idegen légióba való bevépést felkísmeretes ember senkinek sem ajánlhatja. A szolgálati idő az idegen légióban tíz év, a zsold minimumális, az élemezés silány, a bándsmód állatias. 2. A baranyai menekültek gazdasági szervezete nem kapott értesítést arról, hogy Kongóban munkásokat keresnek, ellenben tudomására jutott, hogy Szalonikában keresnek építőmunkásokat.

C. de L. Jevrejska Crkvena Opština Beograd.

M. I., Senta. Az opció határideje már rége leírt. Magyarországra csak úgy költözkehetnek, ha a magyar belügyminisztériumtól letelopedési engedélyt kap. Innen vagy kiutasítás, vagy az állam kötelekéből való elbocsátás után költözkehetnek más országba.

B. I. Játék a szavakkal, komoly tartalom nélkül.

Felhívás!

Mezőgazdák! Répatermelők!

Jugoszlávia valamennyi cukorgyára, hogy a mezőgazdákat és répatermelőket minél könnyebben kihasználhassa, kartellbe tömörült.

Ezzel a kartellel szemben egyetlen méltó válasz lehet: valamennyi répatermelő nemzetiségére és felekezetre való különbség nélkül ugyan-csak kartellbe tömörüljön.

Ezen célunk eléréséhez a következő mezőgazdasági központi szervezetek egyesültek, hogy a mezőgazdák és répatermelők közös érdekeit megvédhessék:

Glavni Savez Srpskih Zemljoradničkih Zadruga beogradi fiókja. „Agraria“ mezőgazdasági központi szervezetek Novisad.

Savez Agrarnih Zaednica za Bačku, Banat i Srem Novisad.

A felsorolt szövetségek minél szorosabb együttműködése, továbbá a Vajdaság és Szerémség valamennyi mezőgazdasági szervezete, egyesülte, szervezetete tegye lehetővé, hogy a répatermelők és a fogyasztók minél hatékonyabban védekez-hessenek.

P. é. január 26-dn d. e. 10 órakor az összes szervezetek kiküldöttel Novisadon a városházán értekezletre ülnek össze, amelyhez minden mezőgazdasági szervezet egyesület vagy szervezet két delegátust küldjön ki, akik hozzák magukkal saját községük területén beültetett repaföldjeikről készített frásos kimutatást. Ezen az értekezleten a répatermelők minden panaszát és sérelme

szóba fog kerülni és azon fog megalkulni az ipari termények fogyasztói szövetsége.

1925 január 27-én d. e. 10 órakor Novisadon a Szabadságtéren a répatermelők általános kongresszusa lesz.

Az „Agraria“ központi mezőgazdasági szervezetet szintúgv a szervezeteken kívül álló mezőgazdák, akik nem tartoznak a fentemlített szervezetek valamelyikébe, a Futaki-utí Aranyhordó vendéglőben gyülekeznek, ahonnan testületileg vonulnak a Szabadságtérre.

A kongresszusra érkező mezőgazdák a pályaudvaron ne adják le vasuti jegyüket, mert minden valószínűség szerint legykedvezményben részesülnek.

Mezőgazdák! Fel a répatermelők kongresszusára!

A megjelentek nagy száma igazolja, hogy a mezőgazdák megtudják érdekeiket védeni. Gondoskodjatok ezen felhívás széleskörű terjesztéséről.

„Agraria“
mezőgazdasági központi szervezet

A „Reusz“ zsidó III. kultúregyesület január hó 25-én, vasárnap délután 2 órakor Bárány-szállodai helyiségében választmányi ülést tart igen fontos tárgysorozattal. Ezt követőleg ugyanott háromnegyednyolc órakor tagdélután következik az alábbi műsorral: 1. Palaschko: Menuetto, hegedűn előadják Ripp Hugó, Mezei Imre és Singer László. 2. Neményi Endre: A két vándor, szavaltja Weisz Klári. 3. a) Mendelssohn: Jägerlied, zongorán előadja Révai Ella; b) Lányi E.: Levél a tanyáról, éneklő és zongorán előadja Révai Ella. 4. Képek a zsidó irodalomból, írta és felolvassa Beck Andor. 5. Palaschko: Orientalisch, hegedűn előadják Mezei Imre, Ripp Hugó és Singer László. Az előadást uzsonna és tánc követi. Tagok vendégeit szívesen látja az elműség.

Szívbetegség és érelmeszesedésben szenvedők a természetes Ferenc József keserűviz használata által könnyű és pontos helyműködést érnek el.

Butorok, csak a legjobb minőségben, bécsi gyártmányok, versenyképes olcsó áron Krausz Edénél Novisad

Zongoránik? Hegedűl? Cimbalmozik? Klarinétot vagy mandolinát játszik?

A MORAVETZ ALBUM

ezidén a fenti hangszere re külön-külön kötetben jelent meg. Ez a egyszerebb legraktikusabb k rácsnyolc ajándék. Jugoszlávia összes könyvkereskedésében kapható. #747

E. SZECSI PHILATELIA

bélyegkereskedés Subotica főpostánál Legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden nagyságban raktáron. Bélyeggyűjtőknek választól megkeresésre küldök. — Megvételre keresek használt jugoszláv bélyegeket.

HASKÖTŐR SÉRÜRÖTŐR

MŰVEGTAGOK, EGYENESTARTÓK

speciális készítés #739

MAYERHOF optikus, SUBOTICA

Vidék: megrendelések azonnal készülnek!

Könyvek Zeneművek Irodaszerek

Vig Zsig. Sándor
Subotica

Raktáron: keramittégla és lapok, falence-
lapok és mindennemű gipszárú **Uj! Betongipsz padlóburkolat! ÁRPÁDFY JENŐ PAJE DOBANOVAČKOG**

ZSIDÓ KÖNYVEK

Gilányi Mór: Zsidó zeneköltők	10 D
Lukács Zoltán: Szocializmus és a zsidó nemzeti mozgalom	10 D
Uilmann S. Sándor: Dédnagyapám testamentuma	10 D
Orosz-zsidó novellák	10 D
Dr. Frisch: Magyar zsidó oklevéltár	70 D
Dr. Hevesi, Dr. Blau, Dr. Weisz: Etika a talmudban	40 D
Izraelita magyar irodalmi társulat évkönyve	75 D
Dr. Kecskeméti: A zsidó irodalom története	90 D
Dr. Lév Immánuel: Száz beszéd	100 D
Baró Eötvös József: A zsidók emancipációja	25 D
Goldzieher Ignác: A zsidóság vallásos életéről I.	25 D
Blau Lajos: A Thalmud	25 D
Kiss Arnold: Gabirol élete és költészete	25 D
Heller Bernát: A zsidó mese	25 D
Goldzieher Ignác: A zsidóság vallásos életéről II.	25 D
Sebestyén Károly: Makai Emil	25 D
Dr. Rubinyi Mózes: Kissa József	25 D
Patai József: Héber költők, két kötet füze	150 D
Patai József: Héber költők, két kötet diszkötésben	200 D
Péchi Simon: Szombatos imádságos könyve	100 D
Dr. Pollak Miksa: Tompa Mihály és a biblia	55 D
Szentírás az első próféták	75 D
Szentírások	75 D
Dr. Wenetianer Lajos: A zsidóság szervezete az Európai Államokban	75 D
Dr. Guttman Simon: A béke gondolata a bibliában	25 D
Mészáros: Négy fiu, elbeszélés a zsidó népetől	50 D
Dr. Piesch: A zsidó	45 D

Magrendelhetők a KURIR könyvkiadó vállalatnál Suboticán.

A könyvek ára postabélyegben is beküldhető. Portó kötetenként 1 dinár.

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

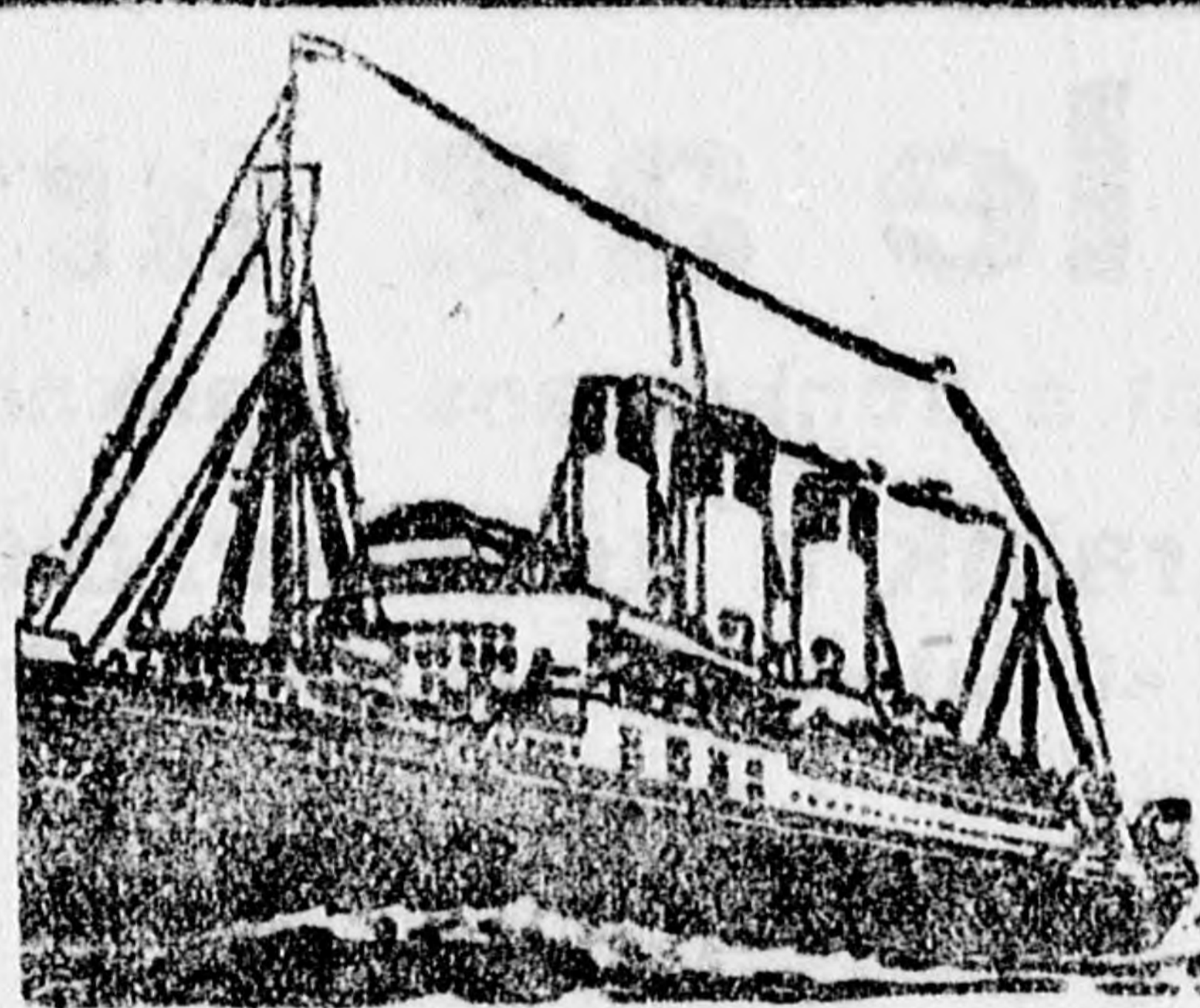
„Lábas Juci“

Helyesen megfejtették 398-an. Könyvjutalmat nyertek: 1. Handelsmann Piroška Vel.-Bečkerek, 2. Schöffer Vera Bajnok, 3. Schlésinger Mór Sajaški Sv. Iván, 4. Epstein Árpád Ada, 5. Demczák Irén Pot. Sv. Nikola, 6. Galambos Győző Torza. Felkérjük a könyvjutalmat nyerteket, hogy 4 dinár portóköltséget a kiadóba beküldeni sziveskedjenek.

Kávéháztulajdonosok és vendéglősök figyelmébe!

KEDVEZŐ ALKALOM!

a sombori tiszt Otthon vezetősége bérbeadja az Otthon épületében levő nagy kávéházat, amely egy modern kávéházhoz szükséges helyiségek teljes inventárjából és berendezéséből áll. A feltételek bármely hétköznapon d. e. a tiszt Otthon gondnokánál megtekinthetők. A bérlet a szerződés aláírása és jóváhagyása után a bérleményeket azonnal átveheti.

HAMBURG-DÉLAMERIKAI GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I. II. és III. osztályú fizető, valamint ingyenutasok részére. A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argentínába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen, magyarul, németül és szerbül.

Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Senoina ul. 30

1734

TÜZIFA ÉS FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra vagonféltelben és hajórakományként prima egészséges bükk, gyertyán, vegyeshasáb és dorongfát, továbbá száraz vil-lázott faszén a LEGOLCSÓBB napi árk mellett.

„DANICA“

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

FIAT AUTÓ- ÉS MOTORVÁLLALAT FIAT

„AUTOMOBILIA“

Telefonszám 151
GARAGE ÉS MODERN JAVITÓMŰHELY
SUBOTICA

1. Skadarska (Anyos) ulica 7.

Torinói Fiat gyár

vajdasági képvisellete és állandó lerakata

Michelin Pneu

gyári lerakata.

Elvállalja autók lelkiismeretes generáljavítását és állandó garagirozását.

Benzin, olaj alkatrészek

Állandó autóvezető-tanfolyam.

Használt autók bizományi eladása minimális jutalék ellenében.

Telefonrendelésre bármely időben bérmentők személyszállításra kaphatók.

92

A gabona-vásártéren, a kávéház mellett látható

az élő félig hal, félig nő ILLUZIO

Belépődíj 5 dinár.

675

Élve látható

az ariki órláskigyó, 3 méter hosszú, 20 kg nehéz. A görög tengeri teknősbéka, 60 kg

Belépődíj 3 dinár.

Látható minden nap reggel 9-től este 6 óráig.

Dr. SZEGŐ K.

SZANATÓRIUMA

felöltök és gyermekek számára
ABBZIA (Italia)

Hely, idő, díj, társaság, étkezés, szállás, gyógykezelés, 7 éven felül gyermekek kérés nélkül is felvételnek.

6794

VULKAN-GARAGE

autó-, gép-, és gummijavítóhely

Telefon 249 SOMBOR Vojv. Putnika v. 3/7

AUTÓK, benzin-, szivó- és nyersolajmotorok, valamint mezőgazdasági gépek javítása, saját modernül felszerelt gép-, kovács-, bogár-, kárpitos- és kovácsműhelyekben. Mindennemű gumiarúkat és autóbren-csok szakaszú javítása vulkanizáló műhelyben. Autókarosszériák készítése kárpitozása és fényezése.

MAG-autók vojvodina-i képvisellete és lerakata.

Michelin pneumatik lerakata.

Benzin és olaj nagyban és kicsinyben.

AUTÓ BOXOK.

9645

BUTOR

Hálószoba, ebédtő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tart, melyen lezárt árk mellett, a nyár átalakítása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legilnombb, elsőrendű kivitelben

ATLAS D. D. butor- és faárnyár, NOVISAD

Fizetési megkönnyítés

674

Elsőrendű

BOGNÁRKÖRISFA

és egy kisebb tétel SZILFA, továbbá vágott TÖLGYFASZŐLŐKARÓT

komplett vagonféltelben szállít

Mitrovačka paropila d. d. Sremska-Mitrovica

4713

A legegánsabb férfi ruhák Ungár Ferencnél Subotica Cyril Metod-trg 5. alatt készülnek

UJABB ZSIDÓ KÖNYVEK

Salon Asch: Fiatalok, kötve	20 D.
Csirikov: Zsidók, színmű	18 "
Feierstein: Verseik (heber)	25 "
Gergely Sándor: Sivatag, novellák	15 "
Dr. Kiss Arnold: Echod	10 "
Patal: Kabala	70 "
Patal: Zsidó irások	70 "
Patal: Heber költők antológiája	300 "
Peterdi: Sarga föld	30 "
Raab Andor: Mayer Litvák unokája	45 "
Dr. Singer Leo: Aschmodaj	70 "
Szántó: Héber daloskönyv ovodáknak	12 "
Ujvári: Cédrusfa dalja, ötve	15 "
Ujvári: A tulsó parton	30 "
Zangwiel: Az üveg csiszoló	30 "
Frigyes Lajos: A zsidók természetrajza	15 "
Hevesi Blau-W. isz: Ethika a talmudban	30 "
Bernstein: A Ci-nizmus	30 "
Dr. Simon: Hova vezet a zsidók útja	15 "
Róth-Achimann: Orthodoxia és Cionizmus	15 "
Hertzl: Zsidó állam	30 "
Dr. Schönfeld: Vissza a gettóba	15 "
Dr. Thon: A Cionizmus abc-je	15 "
Koral Ámos: A zsidók a választalon	8 "
Dr. Rózsá: Akiba Rabbi	30 "

Megrendelhetők a KURIR könyvkiadó vállalatnál Suboticán
A könyvek ára postab íyegben is beküldhető.
Portó kötetenként egy dinár.

Rejtettkép.

Hol a káplár?

A megfejtők között egy divatjampert, nagytított fényképet és egy doboz Astra körömlakkot sorsozunk ki.

Grifatong Péter, Vel. Kikinda

Állandóan tart nagyban raktárt
üveg-, porcellán- és lámpa-áru-ban. Nagy választék
villamoscsillárokból és a leg-szebb luxustárgyakban alkalmi és lakodalmi ajándék céljaira.
Ugyanott képhereztezők és ablak-üvegezések pontosan eszközöltetnek

Perfekt német-szerb, esetleg horvát gépirónó

azonnal felvétetik Weisz Leó cégnél, Novisad
Oly gépirónó, ki a magyar nyelvet is bírja fentiekben kívül, előnyben részesül.

Fogorvosok és fogtechnikusok figyelmébe!

Eladó egy teljes fogorvosi berendezés. Operációs és technikai munkákhoz alkalmas, jutányos árban, anyaggal együtt. — Bővebb felvilágosítást ad WIENER JÓZSEF szentai rőfűskereskedő.

A dinár emelkedése folytán

mütrágya és rézgálic

nagyon olcsón szerzhető be
Lederer Leó cégnél Somborban

Fémrudak üres és teljes csapágyöntvények speciális bronzöntvényekből mindennemű ítem lokomobil és mezőgazdasági gépekhez nyersen és kidolgozva

MEMA SUBOTICA

Fémöntőde osztály

Öntvények minden anyagból mint vörösréz-sárgarézfémekek ólom cink stb modellek és rajzok után Saját modell-asztalos és konstrukci-osztály

Szállítások azonnal és szakszerűen eszközöltetnek

BUTOROK

hálók, ebédlők, leányszobák, teljes lakásberendezések mélyen leszállított áron

Megrendelést pontosan készítik, saját vagy adott rajz után. Minden stílusban, legmodernebb kivitelben. Jótállással!

Éder Kálmán mű- és butor-asztalos
MŰHELY és BUTORRAKTÁR:
Wilsonova ul. 49. (volt képezdével szemben)

J. N. Schulhof d. d. Osijek
Jugoszlávia legrégebb és legnagyobb fái al egető mészművek

Ajáni
beremend-harsányi kőből égetett, elsőrendű, fehér, **darabos meszet**
Minden mennyiség azonnal szállítható. Kizárólagos képviselő a Vajdaság részére
Révai Adolf, Subotica
Telefon 5-81.

Ki törí le az árakat?

Hasonlítsátok össze árainkat a konkurens árakkal és megkapjátok a választ

Áraink a következők:

Parchet, különböző, 70 cm. széles Din. 10.—

Vászon (1000) minőségű, 70 cm. széles méterenként	Din. 7.—
Vászon, sűrűbb, erősebb, 75 cm. széles	" 10.—
Batisztvászon, apré nélkül, 80 cm. széles, „Liliom“ véd.	" 12.—
Vászon, sűrűbb, kiválóan erős, 80 cm. széles	" 15.—
Legerősebb angol vászon, 92 cm. széles	" 18.—
Lukszus batisztvászon, 80 cm. széles	" 20.—
Legjobb „Liliom“ házivászon, No. 3 rekord, mindenféle felhasználásra alkalmas	" 22.—
Legfinomabb ágyhuzatvászon, 90 cm. széles	" 22.—
Legfinomabb batiszt, selyemfényű, 90 cm. széles	" 24.—
Legerősebb gradli, alsóruháknak, 80 cm. széles	" 22.—
Sűrűbb gradli, sávozott, 80 cm. széles	" 24.—

Lepedővásznak

Kiváló minőségű, puha, mosásban nem kopik, 150 cm. " 32.—

180 cm. széles	Din. 38.—
200 " "	" 43.—
228 " "	" 48.—

Cérna lepedővásznak

150 cm. széles, méterenként	" 45.—
180 " " "	" 55.—
200 " " "	" 65.—
Damaszt asztalterítőknék, fehér káró, 150 cm. sz. m.	" 50.—
Damaszt, lenből, 150 cm. széles, vörös, kék, rózsaszínű	" 50.—
Szalvéta, káró, darabonként	" 12.—
" " " " legjobb minőségű, darabonként	" 15.—
Törölköző, bolyhos, darabonként	" 30.—
Etamin, fehér	" 30.—
Zsebkendők, kisebb, cérna	" 4.—
" " nagyobb "	" 6.—

Selyem crep de chin, mindenegyus színben	—	—	—	méterenként Din. 60.—
Selyem maroken, minden színben	—	—	—	" " 85.—
Táft, nehéz	—	—	—	" " 85.—
Gyapju seviet szövet, 100 cm. széles	—	—	—	" " 48.—
Gyapju maroken, nehéz, 120 cm. széles	—	—	—	" " 105.—
Angol férfiszövet, kiváló minőségű, sötét színekben, 120 cm. széles	—	—	—	" " 80.—
Duble szövet, télikabátnak, 140 cm. széles	—	—	—	" " 120.—
Angol zefir, garantált szintartó, 70 cm. széles	—	—	—	" " 13.—
Fehér zefir, színesen sávozott, garantált szintartó 75 cm. széles	—	—	—	" " 15.—
Fehér piké parchet, 70 cm. széles	—	—	—	" " 20.—
" " " 80 " " jobb minőségű	—	—	—	" " 22.—
" snir " " legjobb minőségű	—	—	—	" " 30.—

Minden egyéb áruk a piaci áraknál jóval olcsóbbak
Lalkovičnak nincs konkurrens!

ŽARKO S. LALKOVIČ I BRAT
KRALJA MILANA 69.
TELEFON 17-80

PARFÖM KÖLNIVIZ KOSMETIKAI CIKKEK KAIČNÁL LE GOLC: OBEAN Subotica, Rudićeva ul.

Ügyes és a Bácskában jól bevezetett rövidáru utazók kerestetnek

20 év óta fennálló vojvodinal nürnbergi és rövidáru nagykereskedő céghez. Csakis szakmabeli és a szerb, magyar és német nyelvet teljesen bíró urak küldjék ajánlataikat a fizetési feltételek megjelölésével a kiadóhivatalba.

ELADÓ FATELEP BUDAPESTEN

VI. kerületben cca 1000 négyszögöl területű telep. Van rajta egy azonnal beköltözhető lakás, egy nagy munkaszín és több kisebb nagyobb gép. Kedvező fizetési feltételek. Letelepelési engedély megszerzését fél vállalja. Cím a kiadóhivatalban. 370

BÜTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben. Teljes hálószoba berendezés 1-a keményfából 4400 din.-től feljebb
Teljes ebédlő berendezés dívatos 12.500 din.-től feljebb
Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1850 din.-től feljebb

„DOMUS” bútorgyári-csapat Bernat Pessing Novisad, Zeljezanička ulica 105-107. Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

TRAFIKANT GABOR ELŐNYAJANLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA”
Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviselőjében
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav, Rézgálic, Vasgálic, Glaubersó, Calcionált Sulfat

6192

„SHELL-COMPANY” képviselőjében:
„SHELL” gépolaj
„SHELL” hengerolaj,
„SHELL” padlóolaj,
„SHELL” nyersolaj (motorolaj)
„SHELL” benzín
„SHELL” petroleum.

Legújabb szab. tanulmány! Előző újdonság!

B. O. B. BETON PÉNZ-SZEKRÉNYGYÁR R. T. VUKOVAR

Távíratcím BOB Vukovar Int. tele 0858

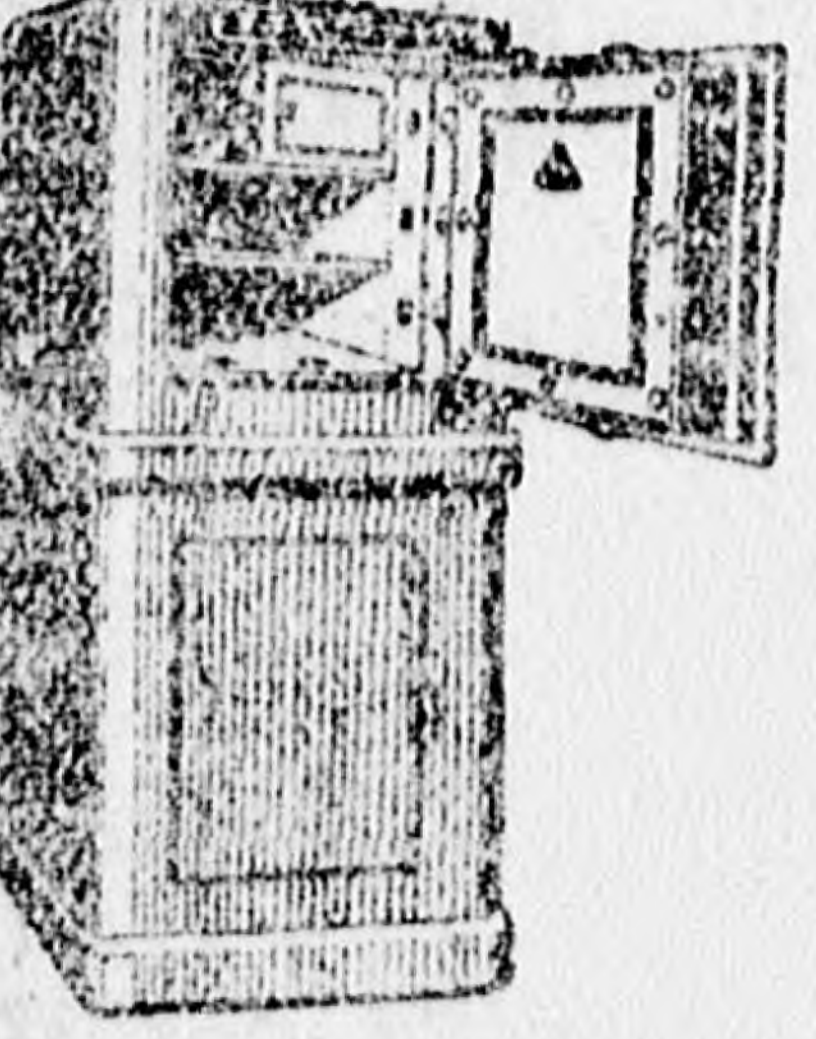
Gyárt és szállít minden kivitelben ACÉLBETONPÉNZSZEKRÉNYT AKTASZEKRÉNYEKET TRESSORAJTÓKAT STB. a legjobb és legszilárdabb kivitelben

Vezetékpórást és egyedarányítás Jugoszlávia részére:

GOLDSTEIN ÁRMIN ügy. és biz. iroda, VUKOVAR

Képviselet és bizományi raktár: KRAUSZ EDE bútorkereskedő, NOVISAD „RBA” ügyosztal iroda, NOVI-VRBAS K. PANIC, BEOGRAD, TOPLIČIN VENAC 19

Feltétel nélküli tőbiztosítást Tel esen betűrészbiztosítást

FRIEDMANN MÁRKUS

villanyvilágítási-ceraketi vállalkozás, Suboticán Paje Kufundžića ulica 18 szám. Telefonszám 172.

Villanyvilágítási és erőátviteli berendezések jótállása mellett. Szállítókészlet-berendezések, jelző csengők. Művészi kivitelű selyemernyők rendelés után.

Villanyvilágítási cikkek és világítólampák minden feszültségben és n. országban a legolcsóbb naplárban kaphatók. Tervezést és költés-vetést díjmentesen készítenek.

Glavni zastupnik i skladište originalnih mlinskih strojeva

G. Luther A.G.

Braunschweig

Vilim Steiner star.

Zagreb

Matićina ulica 2

Akademički trg. 4

AMERIKAI TÁRSASÁG

olaj- és melléktermékek előadására előrendű, bevezetett, szakertelemmel bíró

utazót

keres. — Részletes ajánlatok fizetési igények megjelölésével „JÖVŐ” jellegű alatt a kiadóba kerestetnek

Kérje fel a 448-as telefonszámot mindent hához küldünk

Fűszer, csemege, déligyümölcs, kolbászaru a legfinomabb

SÁGI és MARJANOVIČNÁL SUBOTICA

BUSPIAC

Üzlet: SUDAREVIĆEVA ULICA 4 SZÁM.

MEHEV: LIPIKA MOZI UDVARAN.

Egyszerű és modern bútorok legolcsóbban leszállított áron

Erdélyi Antal lakberendezési vállalkozásánál Subotica

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók

SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13. Távíratcím: Hossian Telefon: 531 — 923